॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಸಂಯುತ್ತನಿಕಾಯೋ

ಖನ್ಧವಗ್ಗೋ

೧. ಖನ್ಧಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ನಕುಲಪಿತುವಗ್ಗೋ

೧. ನಕುಲಪಿತುಸುತ್ತಂ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಭಗ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ [ಸುಂಸುಮಾರಗಿರೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭೇಸಕಳಾವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

‘‘ಅಹಮಸ್ಮಿ , ಭನ್ತೇ, ಜಿಣ್ಣೋ ವುಡ್ಢೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಆತುರಕಾಯೋ ಅಭಿಕ್ಖಣಾತಙ್ಕೋ। ಅನಿಚ್ಚದಸ್ಸಾವೀ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಾನಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ। ಓವದತು ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ; ಅನುಸಾಸತು ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ; ಯಂ ಮಮಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ’’ತಿ।

‘‘ಏವಮೇತಂ, ಗಹಪತಿ, ಏವಮೇತಂ, ಗಹಪತಿ! ಆತುರೋ ಹಾಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಯೋ ಅಣ್ಡಭೂತೋ ಪರಿಯೋನದ್ಧೋ। ಯೋ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಇಮಂ ಕಾಯಂ ಪರಿಹರನ್ತೋ ಮುಹುತ್ತಮ್ಪಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನೇಯ್ಯ, ಕಿಮಞ್ಞತ್ರ ಬಾಲ್ಯಾ? ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಆತುರಕಾಯಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನಾತುರಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ’’ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ನಕುಲಪಿತರಂ ಗಹಪತಿಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ – ‘‘ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ; ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮುಖವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ। ಅಲತ್ಥ ನೋ ಅಜ್ಜ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಸವನಾಯಾ’’ತಿ?

‘‘ಕಥಞ್ಹಿ ನೋ ಸಿಯಾ, ಭನ್ತೇ! ಇದಾನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಅಮತೇನ ಅಭಿಸಿತ್ತೋ’’ತಿ। ‘‘ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಅಮತೇನ ಅಭಿಸಿತ್ತೋ’’ತಿ? ‘‘ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಅಹಮಸ್ಮಿ, ಭನ್ತೇ, ಜಿಣ್ಣೋ ವುಡ್ಢೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಆತುರಕಾಯೋ ಅಭಿಕ್ಖಣಾತಙ್ಕೋ। ಅನಿಚ್ಚದಸ್ಸಾವೀ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಾನಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ। ಓವದತು ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ; ಅನುಸಾಸತು ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ; ಯಂ ಮಮಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ’’’ತಿ।

“ಏವಂ ವುತ್ತೇ , ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - ‘ಏವಮೇತಂ, ಗಹಪತಿ, ಏವಮೇತಂ, ಗಹಪತಿ! ಆತುರೋ ಹಾಯಂ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಯೋ ಅಣ್ಡಭೂತೋ ಪರಿಯೋನದ್ಧೋ। ಯೋ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಇಮಂ ಕಾಯಂ ಪರಿಹರನ್ತೋ ಮುಹುತ್ತಮ್ಪಿ ಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಜಾನೇಯ್ಯ, ಕಿಮಞ್ಞತ್ರ ಬಾಲ್ಯಾ? ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ಆತುರಕಾಯಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನಾತುರಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ’ನ್ತಿ। ಏವಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಅಮತೇನ ಅಭಿಸಿತ್ತೋ”ತಿ।

“ನ ಹಿ ಪನ ತಂ, ಗಹಪತಿ, ಪಟಿಭಾಸಿ ಭಗವನ್ತಂ [ತಂ ಭಗವನ್ತಂ (ಸೀ॰)] ಉತ್ತರಿಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತುಂ - ‘ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಆತುರಕಾಯೋ ಚೇವ ಹೋತಿ ಆತುರಚಿತ್ತೋ ಚ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಪನ ಆತುರಕಾಯೋ ಹಿ ಖೋ ಹೋತಿ ನೋ ಚ ಆತುರಚಿತ್ತೋ’”ತಿ ? “ದೂರತೋಪಿ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾತುಂ। ಸಾಧು ವತಾಯಸ್ಮನ್ತಂಯೇವ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ”ತಿ।

“ತೇನ ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಆತುರಕಾಯೋ ಚೇವ ಹೋತಿ, ಆತುರಚಿತ್ತೋ ಚ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ‘ಅಹಂ ರೂಪಂ, ಮಮ ರೂಪ’ನ್ತಿ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ‘ಅಹಂ ರೂಪಂ, ಮಮ ರೂಪ’ನ್ತಿ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯಿನೋ ತಂ ರೂಪಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ।

“ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವೇದನಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ವೇದನಂ, ವೇದನಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ‘ಅಹಂ ವೇದನಾ, ಮಮ ವೇದನಾ’ತಿ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ‘ಅಹಂ ವೇದನಾ, ಮಮ ವೇದನಾ’ತಿ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯಿನೋ, ಸಾ ವೇದನಾ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವೇದನಾವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ।

“ಸಞ್ಞಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಸಞ್ಞಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಞ್ಞಂ, ಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ‘ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾ, ಮಮ ಸಞ್ಞಾ’ತಿ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ‘ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾ, ಮಮ ಸಞ್ಞಾ’ತಿ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯಿನೋ, ಸಾ ಸಞ್ಞಾ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ।

“ಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಸಙ್ಖಾರವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ, ಸಙ್ಖಾರೇಸು ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ‘ಅಹಂ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಮಮ ಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ‘ಅಹಂ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಮಮ ಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯಿನೋ, ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿಪರಿಣಮನ್ತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ।

“ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ‘ಅಹಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಮಮ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ‘ಅಹಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಮಮ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ

ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯಿನೋ, ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಆತುರಕಾಯೋ ಚೇವ ಹೋತಿ ಆತುರಚಿತ್ತೋ ಚ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಆತುರಕಾಯೋ ಹಿ ಖೋ ಹೋತಿ ನೋ ಚ ಆತುರಚಿತ್ತೋ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। 'ಅಹಂ ರೂಪಂ, ಮಮ ರೂಪ'ನ್ತಿ ನ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ 'ಅಹಂ ರೂಪಂ, ಮಮ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಅಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯಿನೋ, ತಂ ರೂಪಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ।

"ನ ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವೇದನಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವೇದನಂ, ನ ವೇದನಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ । 'ಅಹಂ ವೇದನಾ, ಮಮ ವೇದನಾ'ತಿ ನ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ 'ಅಹಂ ವೇದನಾ, ಮಮ ವೇದನಾ'ತಿ ಅಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯಿನೋ, ಸಾ ವೇದನಾ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವೇದನಾವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ।

"ನ ಸಞ್ಞಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ಸಞ್ಞಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಞ್ಞಂ, ನ ಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾ, ಮಮ ಸಞ್ಞಾ'ತಿ ನ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾ, ಮಮ ಸಞ್ಞಾ'ತಿ ಅಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯಿನೋ, ಸಾ ಸಞ್ಞಾ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ।

``ನ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ಸಙ್ಖಾರವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ, ನ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। 'ಅಹಂ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಮಮ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ನ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ 'ಅಹಂ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಮಮ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಅಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯಿನೋ, ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿಪರಿಣಮನ್ತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ।

"ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। 'ಅಹಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಮಮ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ನ ಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ 'ಅಹಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಮಮ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಅಪರಿಯುಟ್ಠಟ್ಠಾಯಿನೋ, ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ । ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಆತುರಕಾಯೋ ಹೋತಿ ನೋ ಚ ಆತುರಚಿತ್ತೋ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ। ಅತ್ತಮನೋ ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದೇವದಹಸುತ್ತಂ

೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು [ಸಕ್ಯೇಸು (ಕ॰)] ವಿಹರತಿ ದೇವದಹಂ ನಾಮ ಸಕ್ಯಾನಂ ನಿಗಮೋ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಪಚ್ಛಾಭೂಮಗಮಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ

ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಇಚ್ಛಾಮ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಚ್ಛಾಭೂಮಂ ಜನಪದಂ ಗನ್ತುಂ, ಪಚ್ಛಾಭೂಮೇ ಜನಪದೇ ನಿವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇತು”ನ್ತಿ।

“ಅಪಲೋಕಿತೋ ಪನ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ”ತಿ? “ನ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಪಲೋಕಿತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ”ತಿ। “ಅಪಲೋಕೇಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಂ। ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಗ್ಗಾಹಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನ”ನ್ತಿ। “ಏವಂ ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಏಳಗಲಾಗುಮ್ಬೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ [ಸಾರಾಣೀಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಇಚ್ಛಾಮ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಚ್ಛಾಭೂಮಂ ಜನಪದಂ ಗನ್ತುಂ, ಪಚ್ಛಾಭೂಮೇ ಜನಪದೇ ನಿವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇತುಂ। ಅಪಲೋಕಿತೋ ನೋ ಸತ್ಥಾ”ತಿ।

“ಸನ್ತಿ ಹಾವುಸೋ, ನಾನಾವೇರಜ್ಜಗತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತಾರೋ – ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಗಹಪತಿಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಸಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ। ಪಣ್ಡಿತಾ ಹಾವುಸೋ, ಮನುಸ್ಸಾ ವೀಮಂಸಕಾ – ‘ಕಿಂವಾದೀ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ [ಕಿಂವಾದಾಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಸತ್ಥಾ ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀತಿ, ಕಚ್ಚಿ ವೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಧಮ್ಮಾ ಸುಸ್ಸುತಾ ಸುಗ್ಗಹಿತಾ ಸುಮನಸಿಕತಾ ಸೂಪಧಾರಿತಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ ಪಞ್ಞಾಯ, ಯಥಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ವುತ್ತವಾದಿನೋ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಅಸ್ಸಥ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಾಥ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ [ವಾದಾನುಪಾತೋ (ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪಾಠನ್ತರಂ)] ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ’”ತಿ?

“ದೂರತೋಪಿ ಖೋ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾತುಂ। ಸಾಧು ವತಾಯಸ್ಮನ್ತಂಯೇವ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ”ತಿ। “ತೇನ ಹಾವುಸೋ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ –

“ಸನ್ತಿ ಹಾವುಸೋ, ನಾನಾವೇರಜ್ಜಗತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತಾರೋ – ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾಪಿ …ಪೇ॰… ಸಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ। ಪಣ್ಡಿತಾ ಹಾವುಸೋ, ಮನುಸ್ಸಾ ವೀಮಂಸಕಾ – ‘ಕಿಂವಾದೀ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಸತ್ಥಾ ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀ’ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ – ‘ಛನ್ದರಾಗವಿನಯಕ್ಖಾಯೀ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ಥಾ’”ತಿ।

“ಏವಂ ಬ್ಯಾಕತೇಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಸ್ಸುಯೇವ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತಾರೋ – ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾಪಿ…ಪೇ॰… ಸಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ। ಪಣ್ಡಿತಾ ಹಾವುಸೋ, ಮನುಸ್ಸಾ ವೀಮಂಸಕಾ – ‘ಕಿಸ್ಮಿಂ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯಕ್ಖಾಯೀ ಸತ್ಥಾ’ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ – ‘ರೂಪೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಛನ್ದರಾಗವಿನಯಕ್ಖಾಯೀ ಸತ್ಥಾ, ವೇದನಾಯ… ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯಕ್ಖಾಯೀ ಸತ್ಥಾ’”ತಿ।

“ಏವಂ ಬ್ಯಾಕತೇಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಸ್ಸುಯೇವ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತಾರೋ – ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾಪಿ…ಪೇ॰… ಸಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ। ಪಣ್ಡಿತಾ ಹಾವುಸೋ, ಮನುಸ್ಸಾ ವೀಮಂಸಕಾ – ‘ಕಿಂ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ರೂಪೇ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯಕ್ಖಾಯೀ ಸತ್ಥಾ, ವೇದನಾಯ… ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯಕ್ಖಾಯೀ ಸತ್ಥಾ’ತಿ? ಏವಂ

ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ – 'ರೂಪೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ , ಅವಿಗತರಾಗಸ್ಸ [ಅವೀತರಾಗಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅವಿಗತಛನ್ದಸ್ಸ ಅವಿಗತಪೇಮಸ್ಸ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸಸ್ಸ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ಅವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ ತಸ್ಸ ರೂಪಸ್ಸ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅವಿಗತರಾಗಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಅವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿಗತರಾಗಸ್ಸ ಅವಿಗತಛನ್ದಸ್ಸ ಅವಿಗತಪೇಮಸ್ಸ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸಸ್ಸ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ಅವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ರೂಪೇ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯಕ್ಖಾಯೀ ಸತ್ಥಾ, ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯಕ್ಖಾಯೀ ಸತ್ಥಾ'"ತಿ।

"ಏವಂ ಬ್ಯಾಕತೇಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಸ್ಸುಯೇವ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತಾರೋ – ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಗಹಪತಿಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಸಮಣಪಣ್ಡಿತಾಪಿ। ಪಣ್ಡಿತಾ ಹಾವುಸೋ, ಮನುಸ್ಸಾ ವೀಮಂಸಕಾ – 'ಕಿಂ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಆನಿಸಂಸಂ ದಿಸ್ವಾ ರೂಪೇ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯಕ್ಖಾಯೀ ಸತ್ಥಾ, ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯಕ್ಖಾಯೀ ಸತ್ಥಾ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ ತುಮ್ಹೇ , ಆವುಸೋ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ – 'ರೂಪೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವಿಗತರಾಗಸ್ಸ ವಿಗತಛನ್ದಸ್ಸ ವಿಗತಪೇಮಸ್ಸ ವಿಗತಪಿಪಾಸಸ್ಸ ವಿಗತಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ ತಸ್ಸ ರೂಪಸ್ಸ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ವಿಗತರಾಗಸ್ಸ ವಿಗತಛನ್ದಸ್ಸ ವಿಗತಪೇಮಸ್ಸ ವಿಗತಪಿಪಾಸಸ್ಸ ವಿಗತಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ವಿಞ್ಞಾಣೇ ವಿಗತರಾಗಸ್ಸ ವಿಗತಛನ್ದಸ್ಸ ವಿಗತಪೇಮಸ್ಸ ವಿಗತಪಿಪಾಸಸ್ಸ ವಿಗತಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಆನಿಸಂಸಂ ದಿಸ್ವಾ ರೂಪೇ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯಕ್ಖಾಯೀ ಸತ್ಥಾ, ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯಕ್ಖಾಯೀ ಸತ್ಥಾ'"ತಿ।

"ಅಕುಸಲೇ ಚಾವುಸೋ, ಧಮ್ಮೇ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖೋ ವಿಹಾರೋ ಅಭವಿಸ್ಸ ಅವಿಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ, ಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನಯಿದಂ ಭಗವಾ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಂ ವಣ್ಣೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖೋ ವಿಹಾರೋ ಸವಿಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ, ಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಂ ವಣ್ಣೇತಿ।

"ಕುಸಲೇ ಚಾವುಸೋ, ಧಮ್ಮೇ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖೋ ವಿಹಾರೋ ಅಭವಿಸ್ಸ ಸವಿಘಾತೋ ಸಉಪಾಯಾಸೋ ಸಪರಿಳಾಹೋ, ಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ನಯಿದಂ ಭಗವಾ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ವಣ್ಣೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೋ ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖೋ ವಿಹಾರೋ ಅವಿಘಾತೋ ಅನುಪಾಯಾಸೋ ಅಪರಿಳಾಹೋ, ಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ವಣ್ಣೇತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಹಾಲಿದ್ದಿಕಾನಿಸುತ್ತಂ

೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಅವನ್ತೀಸು ವಿಹರತಿ ಕುರರಘರೇ [ಕುಲಘರೇ (ಕ॰)] ಪಪಾತೇ ಪಬ್ಬತೇ। ಅಥ ಖೋ ಹಾಲಿದ್ದಿಕಾನಿ [ಹಾಲಿದ್ದಕಾನಿ (ಸೀ॰), ಹಲಿದ್ದಿಕಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಗಹಪತಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಹಾಲಿದ್ದಿಕಾನಿ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚ – "ವುತ್ತಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಅಟ್ಠಕವಗ್ಗಿಯೇ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಪಞ್ಹೇ –

"ಓಕಂ ಪಹಾಯ ಅನಿಕೇತಸಾರೀ,
ಗಾಮೇ ಅಕುಬ್ಬಂ [ಅಕ್ರುಬ್ಬಂ (ಕ॰)] ಮುನಿ ಸನ್ಥವಾನಿ [ಸನ್ಧವಾನಿ (ಕ॰)]।
ಕಾಮೇಹಿ ರಿತ್ತೋ ಅಪುರಕ್ಖರಾನೋ [ಅಪುರೇಕ್ಖರಾನೋ (ಸೀ॰ ಸುತ್ತನಿಪಾತೇಪಿ) ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇ ೫-೧೩೫ ಸುತ್ತಮ್ಪಿ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ],
ಕಥಂ ನ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ಕಯಿರಾ"ತಿ॥

"ಇಮಸ್ಸ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಕಥಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ?

"ರೂಪಧಾತು ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಓಕೋ। ರೂಪಧಾತುರಾಗವಿನಿಬನ್ಧಞ್ಚ [... ವಿನಿಬದ್ಧಞ್ಚ (ಪೀ॰ ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰)] ಪನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಓಕಸಾರೀ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವೇದನಾಧಾತು ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಓಕೋ। ವೇದನಾಧಾತುರಾಗವಿನಿಬನ್ಧಞ್ಚ ಪನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಓಕಸಾರೀ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಞ್ಞಾಧಾತು ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಓಕೋ। ಸಞ್ಞಾಧಾತುರಾಗವಿನಿಬನ್ಧಞ್ಚ ಪನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಓಕಸಾರೀ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಙ್ಖಾರಧಾತು ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಓಕೋ। ಸಙ್ಖಾರಧಾತುರಾಗವಿನಿಬನ್ಧಞ್ಚ ಪನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಓಕಸಾರೀ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಓಕಸಾರೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಅನೋಕಸಾರೀ ಹೋತಿ? ರೂಪಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ [ನನ್ದಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯುಪಾದಾನಾ [ಉಪಾಯುಪಾದಾನಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ [ಅನಭಾವಕತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅನಭಾವಂಗತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ 'ಅನೋಕಸಾರೀ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವೇದನಾಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ... ಸಞ್ಞಾಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ... ಸಙ್ಖಾರಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ... ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯುಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ 'ಅನೋಕಸಾರೀ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅನೋಕಸಾರೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ನಿಕೇತಸಾರೀ ಹೋತಿ? ರೂಪನಿಮಿತ್ತನಿಕೇತವಿಸಾರವಿನಿಬನ್ಧಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, 'ನಿಕೇತಸಾರೀ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸದ್ದನಿಮಿತ್ತ...ಪೇ॰... ಗನ್ಧನಿಮಿತ್ತ... ರಸನಿಮಿತ್ತ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬನಿಮಿತ್ತ... ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತನಿಕೇತವಿಸಾರವಿನಿಬನ್ಧಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, 'ನಿಕೇತಸಾರೀ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ನಿಕೇತಸಾರೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಅನಿಕೇತಸಾರೀ ಹೋತಿ? ರೂಪನಿಮಿತ್ತನಿಕೇತವಿಸಾರವಿನಿಬನ್ಧಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ 'ಅನಿಕೇತಸಾರೀ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸದ್ದನಿಮಿತ್ತ... ಗನ್ಧನಿಮಿತ್ತ... ರಸನಿಮಿತ್ತ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬನಿಮಿತ್ತ... ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತನಿಕೇತವಿಸಾರವಿನಿಬನ್ಧಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ತಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ 'ಅನಿಕೇತಸಾರೀ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅನಿಕೇತಸಾರೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಗಾಮೇ ಸನ್ಥವಜಾತೋ [ಸನ್ಧವಜಾತೋ (ಕ॰)] ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಗಿಹೀಹಿ [ಗಿಹಿ (ಕ॰)] ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಸಹನನ್ದೀ ಸಹಸೋಕೀ, ಸುಖಿತೇಸು ಸುಖಿತೋ, ದುಕ್ಖಿತೇಸು ದುಕ್ಖಿತೋ, ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯೇಸು ಅತ್ತನಾ ತೇಸು ಯೋಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಗಾಮೇ ಸನ್ಥವಜಾತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಗಾಮೇ ನ ಸನ್ಥವಜಾತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಗಿಹೀಹಿ [ಗಿಹಿ (ಕ॰)] ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ನ ಸಹನನ್ದೀ ನ ಸಹಸೋಕೀ ನ ಸುಖಿತೇಸು ಸುಖಿತೋ ನ ದುಕ್ಖಿತೇಸು ದುಕ್ಖಿತೋ, ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯೇಸು ನ ಅತ್ತನಾ ತೇಸು ಯೋಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಗಾಮೇ ನ ಸನ್ಥವಜಾತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಮೇಹಿ ಅರಿತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮೇಸು ಅವಿಗತರಾಗೋ ಹೋತಿ ಅವಿಗತಛನ್ದೋ ಅವಿಗತಪೇಮೋ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ಅವಿಗತತಣ್ಹೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಮೇಹಿ ಅರಿತ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಮೇಹಿ ರಿತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಮೇಸು ವಿಗತರಾಗೋ ಹೋತಿ ವಿಗತಛನ್ದೋ ವಿಗತಪೇಮೋ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ವಿಗತತಣ್ಹೋ । ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕಾಮೇಹಿ ರಿತ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಪುರಕ್ಖರಾನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ’ನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಪುರಕ್ಖರಾನೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಿ, ಅಪುರಕ್ಖರಾನೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ’ನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಅಪುರಕ್ಖರಾನೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಗಹಪತಿ, ಕಥಂ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಏಕಚ್ಚೋ ಏವರೂಪಿಂ ಕಥಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ – ‘ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ; ಅಹಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಕಿಂ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಸಿ? ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋ ತ್ವಮಸಿ; ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೋ। ಪುರೇ ವಚನೀಯಂ ಪಚ್ಛಾ ಅವಚ; ಪಚ್ಛಾ ವಚನೀಯಂ ಪುರೇ ಅವಚ। ಸಹಿತಂ ಮೇ, ಅಸಹಿತಂ ತೇ। ಅಧಿಚಿಣ್ಣಂ ತೇ ವಿಪರಾವತ್ತಂ। ಆರೋಪಿತೋ ತೇ ವಾದೋ; ಚರ ವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾಯ। ನಿಗ್ಗಹಿತೋಸಿ; ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕಥಂ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಗಹಪತಿ, ಕಥಂ ನ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಏವರೂಪಿಂ ಕಥಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ – ‘ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸಿ…ಪೇ॰… ನಿಬ್ಬೇಠೇಹಿ ವಾ ಸಚೇ ಪಹೋಸೀ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಕಥಂ ನ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಅಟ್ಠಕವಗ್ಗಿಯೇ ಮಾಗಣ್ಡಿಯಪಞ್ಹೇ –

“ಓಕಂ ಪಹಾಯ ಅನಿಕೇತಸಾರೀ,
ಗಾಮೇ ಅಕುಬ್ಬಂ ಮುನಿಸನ್ಥವಾನಿ।
ಕಾಮೇಹಿ ರಿತ್ತೋ ಅಪುರಕ್ಖರಾನೋ,

ಕಥಂ ನ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ಜನೇನ ಕಯಿರಾ”ತಿ॥

“ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಹಾಲಿದ್ದಿಕಾನಿಸುತ್ತಂ

೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಅವನ್ತೀಸು ವಿಹರತಿ ಕುರರಘರೇ ಪಪಾತೇ ಪಬ್ಬತೇ। ಅಥ ಖೋ ಹಾಲಿದ್ದಿಕಾನಿ ಗಹಪತಿ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಹಾಲಿದ್ದಿಕಾನಿ ಗಹಪತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚ – “ವುತ್ತಮಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಕ್ಕಪಞ್ಹೇ – ‘ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಾ, ತೇ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠಾ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮಿನೋ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನಾ ಸೇಟ್ಠಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ’”ನ್ತಿ।

“ಇಮಸ್ಸ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಕಥಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ?

“ರೂಪಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯುಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ, ತೇಸಂ ಖಯಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಚಾಗಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ವೇದನಾಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ… ಸಞ್ಞಾಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ… ಸಙ್ಖಾರಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಯಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯುಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ, ತೇಸಂ ಖಯಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಚಾಗಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ ಚಿತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಸಕ್ಕಪಞ್ಹೇ – ‘ಯೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠಾ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮಿನೋ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನಾ ಸೇಟ್ಠಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ’”ನ್ತಿ।

“ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಸಮಾಧಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವೇಥ; ಸಮಾಹಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ? ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ, ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ , ಸಞ್ಞಾಯ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ, ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ”।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಕೋ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯೋ, ಕೋ ಸಞ್ಞಾಯ ಸಮುದಯೋ, ಕೋ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮುದಯೋ, ಕೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

“ಕಿಞ್ಚ ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ? ರೂಪಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನನ್ದೀ। ಯಾ ರೂಪೇ ನನ್ದೀ ತದುಪಾದಾನಂ।

ತಸ್ಸುಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

“ವೇದನಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿನನ್ದತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನನ್ದೀ। ಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ನನ್ದೀ ತದುಪಾದಾನಂ। ತಸ್ಸುಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

“ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ; ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯೋ; ಅಯಂ ಸಞ್ಞಾಯ ಸಮುದಯೋ; ಅಯಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮುದಯೋ; ಅಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಕೋ ವೇದನಾಯ… ಕೋ ಸಞ್ಞಾಯ… ಕೋ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ… ಕೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ?

ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

“ಕಿಞ್ಚ ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ? ರೂಪಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಯಾ ರೂಪೇ ನನ್ದೀ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಸ್ಸ ನನ್ದೀನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

“ವೇದನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ವೇದನಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾ ತಿಟ್ಠತೋ ಯಾ ವೇದನಾಯ ನನ್ದೀ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಸ್ಸ ನನ್ದೀನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

“ಸಞ್ಞಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರೇ ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಯಾ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನನ್ದೀ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಸ್ಸ ನನ್ದೀನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

“ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ನನ್ದೀ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಸ್ಸ ನನ್ದೀನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

“ಅಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಅಯಂ ಸಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಅಯಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಅಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಟಿಸಲ್ಲಾಣಸುತ್ತಂ

೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಪಟಿಸಲ್ಲಾಣೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋಗಮಾಪಜ್ಜಥ। ಪಟಿಸಲ್ಲೀಣೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ? ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ, ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ, ಸಞ್ಞಾಯ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ, ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ”... ಪೇ॰... (ಯಥಾ ಪಠಮಸುತ್ತೇ ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬೋ।) ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಉಪಾದಾಪರಿತಸ್ಸನಾಸುತ್ತಂ

೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಉಪಾದಾಪರಿತಸ್ಸನಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅನುಪಾದಾಅಪರಿತಸ್ಸನಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ , ಭನ್ತೇ”ತಿ, ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ರೂಪಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿಜಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಉತ್ತಾಸವಾ ಚ ಹೋತಿ ವಿಘಾತವಾ ಚ ಅಪೇಕ್ಖವಾ ಚ ಉಪಾದಾಯ ಚ ಪರಿತಸ್ಸತಿ।

“ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವೇದನಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ವೇದನಂ, ವೇದನಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ಸಾ ವೇದನಾ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವೇದನಾವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ವೇದನಾವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವೇದನಾವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿಜಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಉತ್ತಾಸವಾ ಚ ಹೋತಿ ವಿಘಾತವಾ ಚ ಅಪೇಕ್ಖವಾ ಚ ಉಪಾದಾಯ ಚ ಪರಿತಸ್ಸತಿ।

“ಸಞ್ಞಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಸಙ್ಖಾರವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ, ಸಙ್ಖಾರೇಸು ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿಪರಿಣಮನ್ತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಸಙ್ಖಾರವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿಜಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಉತ್ತಾಸವಾ ಚ ಹೋತಿ ವಿಘಾತವಾ ಚ ಅಪೇಕ್ಖವಾ ಚ ಉಪಾದಾಯ ಚ ಪರಿತಸ್ಸತಿ।

“ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿಜಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಉತ್ತಾಸವಾ ಚ ಹೋತಿ ವಿಘಾತವಾ ಚ ಅಪೇಕ್ಖವಾ ಚ ಉಪಾದಾಯ ಚ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಪಾದಾಅಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ

ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ರೂಪಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ನ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿಜಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಅಪರಿಯಾದಾನಾ ನ ಚೇವುತ್ತಾಸವಾ [ನ ಚೇವ ಉತ್ತಾಸವಾ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಹೋತಿ ನ ಚ ವಿಘಾತವಾ ನ ಚ ಅಪೇಕ್ಖವಾ, ಅನುಪಾದಾಯ ಚ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ।

"ನ ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವೇದನಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವೇದನಂ, ನ ವೇದನಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ಸಾ ವೇದನಾ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ । ತಸ್ಸ ವೇದನಾವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನ ವೇದನಾವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ನ ವೇದನಾವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿಜಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ । ಚೇತಸೋ ಅಪರಿಯಾದಾನಾ ನ ಚೇವುತ್ತಾಸವಾ ಹೋತಿ ನ ಚ ವಿಘಾತವಾ ನ ಚ ಅಪೇಕ್ಖವಾ, ಅನುಪಾದಾಯ ಚ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ।

"ನ ಸಞ್ಞಂ...ಪೇ॰... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ಸಙ್ಖಾರವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ಸಙ್ಖಾರೇ, ನ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿಪರಿಣಮನ್ತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನ ಸಙ್ಖಾರವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ನ ಸಙ್ಖಾರವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿಜಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಅಪರಿಯಾದಾನಾ ನ ಚೇವುತ್ತಾಸವಾ ಹೋತಿ ನ ಚ ವಿಘಾತವಾ ನ ಚ ಅಪೇಕ್ಖವಾ, ಅನುಪಾದಾಯ ಚ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ।

"ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ...ಪೇ॰... ತಸ್ಸ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ನ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಾನುಪರಿವತ್ತಿಜಾ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಚೇತಸೋ ಅಪರಿಯಾದಾನಾ ನ ಚೇವುತ್ತಾಸವಾ ಹೋತಿ ನ ಚ ವಿಘಾತವಾ ನ ಚ ಅಪೇಕ್ಖವಾ, ಅನುಪಾದಾಯ ಚ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಪಾದಾ ಅಪರಿತಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಉಪಾದಾಪರಿತಸ್ಸನಾಸುತ್ತಂ

೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಉಪಾದಾಪರಿತಸ್ಸನಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅನುಪಾದಾಅಪರಿತಸ್ಸನಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ...ಪೇ॰... ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ರೂಪಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ರೂಪಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ವೇದನಂ ಏತಂ ಮಮ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಂ ಏತಂ ಮಮ... ಸಙ್ಖಾರೇ ಏತಂ ಮಮ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಪಾದಾಅಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ರೂಪಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ವೇದನಂ ನೇತಂ ಮಮ... ಸಞ್ಞಂ ನೇತಂ ಮಮ... ಸಙ್ಖಾರೇ ನೇತಂ ಮಮ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ।

ತಸ್ಸ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ ಅಞ್ಞಥಾ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ । ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಪಾದಾಅಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕಾಲತ್ತಯಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ಅತೀತಾನಾಗತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ರೂಪಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಅತೀತಾನಾಗತಾ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಅತೀತಾನಾಗತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಕಾಲತ್ತಯದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅತೀತಾನಾಗತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ರೂಪಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ವೇದನಾ ದುಕ್ಖಾ… ಸಞ್ಞಾ ದುಕ್ಖಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖಂ ಅತೀತಾನಾಗತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಕಾಲತ್ತಯಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಾನಾಗತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ರೂಪಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ… ಸಞ್ಞಾ ಅನತ್ತಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನತ್ತಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ ಅತೀತಾನಾಗತಂ; ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ನಕುಲಪಿತುವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ನಕುಲಪಿತಾ ದೇವದಹಾ, ದ್ವೇಪಿ ಹಾಲಿದ್ದಿಕಾನಿ ಚ।
ಸಮಾಧಿಪಟಿಸಲ್ಲಾಣಾ, ಉಪಾದಾಪರಿತಸ್ಸನಾ ದುವೇ।
ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ, ವಗ್ಗೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

೧. ಅನಿಚ್ಚವಗ್ಗೋ

೧. ಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಸಾವತ್ಥಿಯಂ। ತತ್ರ ಖೋ…ಪೇ॰… ‘‘ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ‘‘ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ, ವೇದನಾ ದುಕ್ಖಾ, ಸಞ್ಞಾ ದುಕ್ಖಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ‘‘ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ, ಸಞ್ಞಾ ಅನತ್ತಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನತ್ತಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ , ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಯದನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ‘‘ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಾ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಯಂದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ‘‘ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ವೇದನಾ ದುಕ್ಖಾ… ಸಞ್ಞಾ ದುಕ್ಖಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖಂ। ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಯದನತ್ತಾಸುತ್ತಂ

೧೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ। ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ , ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ... ಸಞ್ಞಾ ಅನತ್ತಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನತ್ತಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ । ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಹೇತುಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯೋಪಿ ಹೇತು, ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ರೂಪಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಅನಿಚ್ಚಸಮ್ಭೂತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು, ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ವೇದನಾಯ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಅನಿಚ್ಚಸಮ್ಭೂತಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಅನಿಚ್ಚಸಮ್ಭೂತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ! ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನಿಚ್ಚೋ। ಅನಿಚ್ಚಸಮ್ಭೂತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಕುತೋ ನಿಚ್ಚಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಹೇತುದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ರೂಪಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ। ದುಕ್ಖಸಮ್ಭೂತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ಕುತೋ ಸುಖಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ವೇದನಾ ದುಕ್ಖಾ... ಸಞ್ಞಾ ದುಕ್ಖಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖಂ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ। ದುಕ್ಖಸಮ್ಭೂತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಕುತೋ ಸುಖಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸಹೇತುಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೨೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ರೂಪಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನತ್ತಾ। ಅನತ್ತಸಮ್ಭೂತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ಕುತೋ ಅತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ... ಸಞ್ಞಾ ಅನತ್ತಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನತ್ತಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ। ಯೋಪಿ ಹೇತು ಯೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾಯ, ಸೋಪಿ ಅನತ್ತಾ। ಅನತ್ತಸಮ್ಭೂತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಕುತೋ ಅತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ! ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೨೧. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ... ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "'ನಿರೋಧೋ ನಿರೋಧೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೇಸಾನಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧೋ [ನಿರೋಧಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] 'ನಿರೋಧೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ? "ರೂಪಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅನಿಚ್ಚಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖಯಧಮ್ಮಂ ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಂ। ತಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ [ನಿರೋಧಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] 'ನಿರೋಧೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ। ತಸ್ಸಾ ನಿರೋಧೋ 'ನಿರೋಧೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖಯಧಮ್ಮಾ ವಯಧಮ್ಮಾ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಾ। ತೇಸಂ ನಿರೋಧೋ 'ನಿರೋಧೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖಯಧಮ್ಮಂ ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಂ। ತಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ 'ನಿರೋಧೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧೋ 'ನಿರೋಧೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅನಿಚ್ಚವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾ, ಯದನಿಚ್ಚಾಪರೇ ತಯೋ।
ಹೇತುನಾಪಿ ತಯೋ ವುತ್ತಾ, ಆನನ್ದೇನ ಚ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೩. ಭಾರವಗ್ಗೋ

೧. ಭಾರಸುತ್ತಂ

೨೨. ಸಾವತ್ಥಿಯಂ … ತತ್ರ ಖೋ … "ಭಾರಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಭಾರಹಾರಞ್ಚ ಭಾರಾದಾನಞ್ಚ ಭಾರನಿಕ್ಖೇಪನಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾರೋ? ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ; ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾರೋ"।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾರಹಾರೋ ? ಪುಗ್ಗಲೋ ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಯ್ವಾಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ; ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾರಹಾರೋ।

"ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾರಾದಾನಂ? ಯಾಯಂ ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಭವಿಕಾ [ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ನನ್ದೀರಾಗಸಹಗತಾ [ನನ್ದಿರಾಗಸಹಗತಾ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮತಣ್ಹಾ, ಭವತಣ್ಹಾ, ವಿಭವತಣ್ಹಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾರಾದಾನಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾರನಿಕ್ಖೇಪನಂ? ಯೋ ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಚಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾರನಿಕ್ಖೇಪನ"ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ [ವತ್ವಾ (ಸೀ॰) ಏವಮೀದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು] ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಭಾರಾ ಹವೇ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ, ಭಾರಹಾರೋ ಚ ಪುಗ್ಗಲೋ।
ಭಾರಾದಾನಂ ದುಖಂ ಲೋಕೇ, ಭಾರನಿಕ್ಖೇಪನಂ ಸುಖಂ॥

"ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗರುಂ ಭಾರಂ, ಅಞ್ಞಂ ಭಾರಂ ಅನಾದಿಯ।
ಸಮೂಲಂ ತಣ್ಹಮಬ್ಬುಯ್ಹ [ತಣ್ಹಮಬ್ಭುಯ್ಹ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ನಿಚ್ಛಾತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೨. ಪರಿಞ್ಞಸುತ್ತಂ

೨೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ‘‘ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಞ್ಞಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ವೇದನಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ । ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಭಿಜಾನಸುತ್ತಂ

೨೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ‘‘ರೂಪಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ; ವೇದನಂ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ; ಸಞ್ಞಂ ಅನಭಿಜಾನಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ; ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಭಿಜಾನಂ ಅಪರಿಜಾನಂ ಅವಿರಾಜಯಂ ಅಪ್ಪಜಹಂ ಅಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ರೂಪಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ; ವೇದನಂ ಅಭಿಜಾನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿಜಾನಂ ಪರಿಜಾನಂ ವಿರಾಜಯಂ ಪಜಹಂ ಭಬ್ಬೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ’’ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಛನ್ದರಾಗಸುತ್ತಂ

೨೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ‘‘ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತಂ ರೂಪಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ। ಯೋ ವೇದನಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ಸಾ ವೇದನಾ ಪಹೀನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಯೋ ಸಞ್ಞಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ಸಾ ಸಞ್ಞಾ ಪಹೀನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಯೋ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮ’’ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಸ್ಸಾದಸುತ್ತಂ

೨೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ‘‘ಪುಬ್ಬೇವ [ಪುಬ್ಬೇ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ [ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಕೋ ನು ಖೋ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಕೋ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಕೋ ಸಞ್ಞಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಕೋ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಕೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯಂ ಖೋ ರೂಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಯಂ ರೂಪಸ್ಸ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ। ಯಂ ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ , ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ [ಯಾ (ಕ॰)]। ಯಂ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಯಂ

ವೇದನಾಯ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ವೇದನಾಯ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ವೇದನಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ। ಯಂ ಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ…ಪೇ॰… ಯಂ ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ [ಯೇ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ಅಯಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ। ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ, ಅಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಇದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ'"।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಏವಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ನೇವ ತಾವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ [ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ (ಸೀ॰)]। ಯತೋ ಚ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಏವಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ; ಅಥಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ - 'ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ [ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]; ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ; ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ'"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಅಸ್ಸಾದಸುತ್ತಂ

೨೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ರೂಪಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸಾದಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ರೂಪಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ರೂಪಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ರೂಪಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ರೂಪಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸರಣಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯಂ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ತಂ ಸುದಿಟ್ಠಂ। ವೇದನಾಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಸಞ್ಞಾಯಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಸಙ್ಖಾರಾನಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸಾದಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದೀನವಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ಸೋ ಸುದಿಟ್ಠೋ। ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸರಣಪರಿಯೇಸನಂ ಅಚರಿಂ। ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ತದಜ್ಝಗಮಂ। ಯಾವತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಮೇ ತಂ ಸುದಿಟ್ಠಂ। ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ…ಪೇ॰… ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ - 'ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ [ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]; ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ; ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ'"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ತತಿಯಅಸ್ಸಾದಸುತ್ತಂ

೨೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ಅಭವಿಸ್ಸ ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ರೂಪಸ್ಸ

ಆದೀನವೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ರೂಪಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ರೂಪಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸರನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾಯ...ಪೇ॰... ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾಯ... ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭವಿಸ್ಸ , ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ನಿಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ನಿಸ್ಸರನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆದೀನವೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತಿ। ನೋ ಚೇದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ । ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸರನ್ತಿ।

"ಯಾವಕೀವಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಂಸು [ನಾಭಞ್ಞಿಂಸು (ಸೀ॰)]; ನೇವ ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸದೇವಕಾ ಲೋಕಾ ಸಮಾರಕಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಾ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಟಾ ವಿಸಂಯುತ್ತಾ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಾ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಿಂಸು। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು; ಅಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸದೇವಕಾ ಲೋಕಾ ಸಮಾರಕಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಾ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ನಿಸ್ಸಟಾ ವಿಸಂಯುತ್ತಾ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಾ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರನ್ತಿ"। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅಭಿನನ್ದನಸುತ್ತಂ

೨೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಯೋ ವೇದನಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ... ಯೋ ಸಞ್ಞಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ... ಯೋ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿನನ್ದತಿ... ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ, ಅಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮಿ। ಯೋ ವೇದನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ... ಯೋ ಸಞ್ಞಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ... ಯೋ ಸಙ್ಖಾರೇ ನಾಭಿನನ್ದತಿ... ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಸೋ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ಯೋ ದುಕ್ಖಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ, ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಉಪ್ಪಾದಸುತ್ತಂ

೩೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ , ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ವೇದನಾಯ...ಪೇ॰... ಯೋ ಸಞ್ಞಾಯ...ಪೇ॰... ಯೋ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ...ಪೇ॰... ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ। ಯೋ ವೇದನಾಯ ...ಪೇ॰... ಯೋ ಸಞ್ಞಾಯ... ಯೋ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ... ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಅಘಮೂಲಸುತ್ತಂ

೩೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಅಘಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಘಮೂಲಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ ಅಘಂ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಘಂ, ವೇದನಾ ಅಘಂ, ಸಞ್ಞಾ ಅಘಂ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಘಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಘಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಘಂ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಘಮೂಲಂ? ಯಾಯಂ ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಭವಿಕಾ ನನ್ದೀರಾಗಸಹಗತಾ [ನನ್ದಿರಾಗಸಹಗತಾ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ; ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮತಣ್ಹಾ, ಭವತಣ್ಹಾ, ವಿಭವತಣ್ಹಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಘಮೂಲ"ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಪಭಙ್ಗುಸುತ್ತಂ

೩೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಪಭಙ್ಗುಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಅಪ್ಪಭಙ್ಗುಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಭಙ್ಗು, ಕಿಂ ಅಪ್ಪಭಙ್ಗು? ರೂಪಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಭಙ್ಗು। ಯೋ ತಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇದಂ ಅಪ್ಪಭಙ್ಗು। ವೇದನಾ ಪಭಙ್ಗು। ಯೋ ತಸ್ಸಾ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇದಂ ಅಪ್ಪಭಙ್ಗು। ಸಞ್ಞಾ ಪಭಙ್ಗು... ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಭಙ್ಗು। ಯೋ ತೇಸಂ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇದಂ ಅಪ್ಪಭಙ್ಗು। ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಭಙ್ಗು। ಯೋ ತಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಇದಂ ಅಪ್ಪಭಙ್ಗೂ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಭಾರವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಭಾರಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಅಭಿಜಾನಂ, ಛನ್ದರಾಗಂ ಚತುತ್ಥಕಂ।
ಅಸ್ಸಾದಾ ಚ ತಯೋ ವುತ್ತಾ, ಅಭಿನನ್ದನಮಟ್ಠಮಂ।
ಉಪ್ಪಾದಂ ಅಘಮೂಲಞ್ಚ, ಏಕಾದಸಮೋ ಪಭಙ್ಗೂತಿ॥

೪. ನತುಮ್ಹಾಕಂವಗ್ಗೋ

೧. ನತುಮ್ಹಾಕಂಸುತ್ತಂ

೩೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ವೇದನಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ಸಾ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಞ್ಞಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ... ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತೇ ಪಜಹಥ। ತೇ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜೇತವನೇ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ತಂ ಜನೋ ಹರೇಯ್ಯ ವಾ ಡಹೇಯ್ಯ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯ। ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಅಮ್ಹೇ ಜನೋ ಹರತಿ ವಾ ಡಹತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋತೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ನ ಹಿ ನೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಾ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ವೇದನಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ಸಾ ವೋ ಪಹೀನಾ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಞ್ಞಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ... ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯನತುಮ್ಹಾಕಂಸುತ್ತಂ

೩೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ವೇದನಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ... ಸಞ್ಞಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ... ಸಙ್ಖಾರಾ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ತಂ ಪಜಹಥ। ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಞ್ಞತರಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೩೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು; ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನುಸೇತಿ, ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಯಂ ನಾನುಸೇತಿ, ನ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ। "ಅಞ್ಞಾತಂ, ಭಗವಾ; ಅಞ್ಞಾತಂ, ಸುಗತಾ"ತಿ।

"ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ರೂಪಂ ಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಅನುಸೇತಿ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವೇದನಂ ಚೇ ಅನುಸೇತಿ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಞ್ಞಂ ಚೇ ಅನುಸೇತಿ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಙ್ಖಾರೇ ಚೇ ಅನುಸೇತಿ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚೇ ಅನುಸೇತಿ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ರೂಪಂ ಚೇ, ಭನ್ತೇ, ನಾನುಸೇತಿ ನ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವೇದನಂ ಚೇ... ಸಞ್ಞಂ ಚೇ... ಸಙ್ಖಾರೇ ಚೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚೇ ನಾನುಸೇತಿ ನ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ರೂಪಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನುಸೇತಿ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವೇದನಂ ಚೇ... ಸಞ್ಞಂ ಚೇ... ಸಙ್ಖಾರೇ ಚೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚೇ ಅನುಸೇತಿ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ರೂಪಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಾನುಸೇತಿ ನ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವೇದನಂ ಚೇ... ಸಞ್ಞಂ ಚೇ... ಸಙ್ಖಾರೇ ಚೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚೇ ನಾನುಸೇತಿ ನ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ, ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। "ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ"ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಅಞ್ಞತರಭಿಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೩೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ , ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। “ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನುಸೇತಿ ತಂ ಅನುಮೀಯತಿ; ಯಂ ಅನುಮೀಯತಿ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಯಂ ನಾನುಸೇತಿ ನ ತಂ ಅನುಮೀಯತಿ; ಯಂ ನಾನುಮೀಯತಿ ನ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ। “ಅಞ್ಞಾತಂ, ಭಗವಾ; ಅಞ್ಞಾತಂ, ಸುಗತಾ”ತಿ।

“ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸೀ”ತಿ? “ರೂಪಂ ಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಅನುಸೇತಿ ತಂ ಅನುಮೀಯತಿ; ಯಂ ಅನುಮೀಯತಿ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವೇದನಂ ಚೇ ಅನುಸೇತಿ… ಸಞ್ಞಂ ಚೇ ಅನುಸೇತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇ ಚೇ ಅನುಸೇತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚೇ ಅನುಸೇತಿ ತಂ ಅನುಮೀಯತಿ; ಯಂ ಅನುಮೀಯತಿ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ರೂಪಂ ಚೇ, ಭನ್ತೇ, ನಾನುಸೇತಿ ನ ತಂ ಅನುಮೀಯತಿ; ಯಂ ನಾನುಮೀಯತಿ ನ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವೇದನಂ ಚೇ ನಾನುಸೇತಿ… ಸಞ್ಞಂ ಚೇ ನಾನುಸೇತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇ ಚೇ ನಾನುಸೇತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚೇ ನಾನುಸೇತಿ ನ ತಂ ಅನುಮೀಯತಿ; ಯಂ ನಾನುಮೀಯತಿ ನ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ರೂಪಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನುಸೇತಿ ತಂ ಅನುಮೀಯತಿ; ಯಂ ಅನುಮೀಯತಿ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವೇದನಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು… ಸಞ್ಞಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು… ಸಙ್ಖಾರೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನುಸೇತಿ ತಂ ಅನುಮೀಯತಿ; ಯಂ ಅನುಮೀಯತಿ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ರೂಪಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಾನುಸೇತಿ ನ ತಂ ಅನುಮೀಯತಿ; ಯಂ ನಾನುಮೀಯತಿ ನ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವೇದನಂ ಚೇ ನಾನುಸೇತಿ… ಸಞ್ಞಂ ಚೇ ನಾನುಸೇತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇ ಚೇ ನಾನುಸೇತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚೇ ನಾನುಸೇತಿ ನ ತಂ ಅನುಮೀಯತಿ; ಯಂ ನಾನುಮೀಯತಿ ನ ತೇನ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ…ಪೇ॰… ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೩೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಸಚೇ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಕತಮೇಸಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ [ಠಿತಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ’ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಕಿನ್ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ? “ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಕತಮೇಸಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ’ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ – ‘ರೂಪಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ವೇದನಾಯ… ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರಾನಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ’ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಆನನ್ದ! ರೂಪಸ್ಸ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ವೇದನಾಯ… ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರಾನಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ

ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೩೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಸಚೇ ತಂ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಕತಮೇಸಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ? ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ? ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಕಿನ್ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ? "ಸಚೇ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಕತಮೇಸಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ? ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ , ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ ? ಕತಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ'ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ - 'ಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರೂಪಂ ಅತೀತಂ ನಿರುದ್ಧಂ ವಿಪರಿಣತಂ; ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಯಾ ವೇದನಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ; ತಸ್ಸಾ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ಠಿತಾಯ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಯಾ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ; ತೇಸಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಂ ನಿರುದ್ಧಂ ವಿಪರಿಣತಂ; ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ'"।

"ಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರೂಪಂ ಅಜಾತಂ ಅಪಾತುಭೂತಂ; ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ। ಯಾ ವೇದನಾ ಅಜಾತಾ ಅಪಾತುಭೂತಾ; ತಸ್ಸಾ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಠಿತಾಯ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಸಞ್ಞಾ...ಪೇ॰... ಯೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಜಾತಾ ಅಪಾತುಭೂತಾ; ತೇಸಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ। ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಜಾತಂ ಅಪಾತುಭೂತಂ; ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ , ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ।

"ಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರೂಪಂ ಜಾತಂ ಪಾತುಭೂತಂ; ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಾ ವೇದನಾ ಜಾತಾ ಪಾತುಭೂತಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಜಾತಾ ಪಾತುಭೂತಾ; ತೇಸಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಜಾತಂ ಪಾತುಭೂತಂ ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ'ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಸಾಧು , ಸಾಧು, ಆನನ್ದ! ಯಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರೂಪಂ ಅತೀತಂ ನಿರುದ್ಧಂ ವಿಪರಿಣತಂ; ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಯಾ ವೇದನಾ ... ಯಾ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ

ಅತೀತಂ ನಿರುದ್ಧಂ ವಿಪರಿಣತಂ; ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ।

"ಯಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರೂಪಂ ಅಜಾತಂ ಅಪಾತುಭೂತಂ; ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ। ಯಾ ವೇದನಾ... ಯಾ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಜಾತಂ ಅಪಾತುಭೂತಂ; ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ , ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ।

"ಯಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ರೂಪಂ ಜಾತಂ ಪಾತುಭೂತಂ; ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಯಾ ವೇದನಾ ಜಾತಾ ಪಾತುಭೂತಾ... ಯಾ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಜಾತಂ ಪಾತುಭೂತಂ; ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ವಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅನುಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೩೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ಯಂ ರೂಪೇ ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ [ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಿಹರೇಯ್ಯ, ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ, ಸಞ್ಞಾ ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ, ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ, ವಿಞ್ಞಾಣೇ ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಯೋ ರೂಪೇ ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ ವಿಹರನ್ತೋ, ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ ವಿಹರನ್ತೋ, ವಿಞ್ಞಾಣೇ ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ ವಿಹರನ್ತೋ ರೂಪಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಸೋ ರೂಪಂ ಪರಿಜಾನಂ, ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪರಿಜಾನಂ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ರೂಪಮ್ಹಾ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ವೇದನಾ , ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಞ್ಞಾಯ , ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಮ್ಹಾ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಅನುಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೪೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ಯಂ ರೂಪೇ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ತತಿಯಅನುಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೪೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ಯಂ ರೂಪೇ ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಚತುತ್ಥಅನುಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೪೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ಯಂ ರೂಪೇ ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ, ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಯೋ ರೂಪೇ

ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ…ಪೇ॰… ರೂಪಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಸೋ ರೂಪಂ ಪರಿಜಾನಂ, ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪರಿಜಾನಂ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ರೂಪಮ್ಹಾ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ವೇದನಾಯ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಞ್ಞಾಯ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಮ್ಹಾ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ನತುಮ್ಹಾಕಂವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ನತುಮ್ಹಾಕೇನ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ಆನನ್ದೇನ ಚ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಅನುಧಮ್ಮೇಹಿ ದ್ವೇ ದುಕಾತಿ॥

೫. ಅತ್ತದೀಪವಗ್ಗೋ

೧. ಅತ್ತದೀಪಸುತ್ತಂ

೪೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಅತ್ತದೀಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರಥ ಅತ್ತಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ, ಧಮ್ಮದೀಪಾ ಧಮ್ಮಸರಣಾ ಅನಞ್ಞಸರಣಾ। ಅತ್ತದೀಪಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರತಂ ಅತ್ತಸರಣಾನಂ ಅನಞ್ಞಸರಣಾನಂ, ಧಮ್ಮದೀಪಾನಂ ಧಮ್ಮಸರಣಾನಂ ಅನಞ್ಞಸರಣಾನಂ ಯೋನಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ। ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ, ಕಿಂಪಹೋತಿಕಾ"ತಿ?

"ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ, ಕಿಂಪಹೋತಿಕಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ರೂಪಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಚ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ರೂಪವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವೇದನಾವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ವೇದನಂ, ವೇದನಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ಸಾ ವೇದನಾ ವಿಪರಿಣಮತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಚ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ವೇದನಾವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ಸಞ್ಞಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಪರಿಣಮತಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ಚ ಹೋತಿ । ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ।

"ರೂಪಸ್ಸ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮಂ ವಿರಾಗಂ ನಿರೋಧಂ [ವಿಪರಿಣಾಮ ವಿರಾಗ ನಿರೋಧಂ (ಸೀ॰)], ಪುಬ್ಬೇ ಚೇವ ರೂಪಂ ಏತರಹಿ ಚ ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮನ್ತಿ, ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಯೇ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ, ಸುಖವಿಹಾರೀ ಭಿಕ್ಖು 'ತದಙ್ಗನಿಬ್ಬುತೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವೇದನಾಯ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮಂ ವಿರಾಗಂ ನಿರೋಧಂ, ಪುಬ್ಬೇ ಚೇವ ವೇದನಾ ಏತರಹಿ ಚ ಸಬ್ಬಾ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾತಿ, ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಯೇ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ,

ಸುಖವಿಹಾರೀ ಭಿಕ್ಖು ‘ತದಙ್ಗನಿಬ್ಬುತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮಂ ವಿರಾಗಂ ನಿರೋಧಂ, ಪುಬ್ಬೇ ಚೇವ ಸಙ್ಖಾರಾ ಏತರಹಿ ಚ ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾತಿ, ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಯೇ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ, ಸುಖವಿಹಾರೀ ಭಿಕ್ಖು ‘ತದಙ್ಗನಿಬ್ಬುತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ತ್ವೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವಿಪರಿಣಾಮಂ ವಿರಾಗಂ ನಿರೋಧಂ, ಪುಬ್ಬೇ ಚೇವ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಏತರಹಿ ಚ ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮನ್ತಿ, ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಯೇ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ, ಸುಖವಿಹಾರೀ ಭಿಕ್ಖು ‘ತದಙ್ಗನಿಬ್ಬುತೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಟಿಪದಾಸುತ್ತಂ

೪೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ‘‘ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಪದಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ। ಇತಿ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವುಚ್ಚತಿ ‘ದುಕ್ಖಸಮುದಯಗಾಮಿನೀ ಸಮನುಪಸ್ಸನಾ’ತಿ। ಅಯಮೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ’’।

‘‘ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ನ ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ... ನ ಸಞ್ಞಂ... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ। ಇತಿ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವುಚ್ಚತಿ ‘ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಸಮನುಪಸ್ಸನಾ’ತಿ। ಅಯಮೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೪೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ‘‘ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಜ್ಜತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ। ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಜ್ಜತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ। ರೂಪಧಾತುಯಾ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿರತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ, ವೇದನಾಧಾತುಯಾ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಧಾತುಯಾ...

ಸಙ್ಖಾರಧಾತುಯಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಯಾ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿರತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ। ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಠಿತಂ। ಠಿತತ್ತಾ ಸನ್ತುಸಿತಂ [ಸನ್ತುಸ್ಸಿತಂ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಸನ್ತುಸಿತತ್ತಾ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೪೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ... ಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ"।

"ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಪುಬ್ಬನ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿಯೋ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಪುಬ್ಬನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಂ ಅಸತಿ, ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿಯೋ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಅಪರನ್ತಾನುದಿಟ್ಠೀನಂ ಅಸತಿ, ಥಾಮಸೋ [ಥಾಮಸಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪರಾಮಾಸೋ ನ ಹೋತಿ। ಥಾಮಸೇ [ಥಾಮಸಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಥಾಮಸೋ (ಕ॰)] ಪರಾಮಾಸೇ ಅಸತಿ ರೂಪಸ್ಮಿಂ... ವೇದನಾಯ ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಜ್ಜತಿ ವಿಮುಚ್ಚತಿ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ। ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಠಿತಂ। ಠಿತತ್ತಾ ಸನ್ತುಸಿತಂ। ಸನ್ತುಸಿತತ್ತಾ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಮನುಪಸ್ಸನಾಸುತ್ತಂ

೪೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಮಾನಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇತೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ"।

"ಇತಿ ಅಯಞ್ಚೇವ ಸಮನುಪಸ್ಸನಾ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ಚಸ್ಸ ಅವಿಗತಂ [ಅಧಿಗತಂ (ಬಹೂಸು)] ಹೋತಿ। 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಗತೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತಿ - ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ। ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನೋ, ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ, ಅತ್ಥಿ ಅವಿಜ್ಜಾಧಾತು। ಅವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಯಿತೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; 'ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ'ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; 'ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; 'ನ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; 'ರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; 'ಅರೂಪೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; 'ಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; 'ಅಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ; 'ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ"।

"ತಿಟ್ಠನ್ತೇವ ಖೋ [ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಖೋ ಪನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತ್ಥೇವ [ತಥೇವ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। ಅಥೇತ್ಥ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀಯತಿ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾವಿರಾಗಾ ವಿಜ್ಜುಪ್ಪಾದಾ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿಪಿಸ್ಸ ನ

ಹೋತಿ; ‘ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ’ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ; ‘ಭವಿಸ್ಸ’ನ್ತಿ... ‘ನ ಭವಿಸ್ಸ’ನ್ತಿ... ರೂಪೀ... ಅರೂಪೀ ... ಸಞ್ಞೀ... ಅಸಞ್ಞೀ... ‘ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀ ಭವಿಸ್ಸ’ನ್ತಿಪಿಸ್ಸ ನ ಹೋತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ

೪೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಪಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖನ್ಧೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ , ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ? ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಾ ವಾ ಸುಖುಮಾ ವಾ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ”।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ? ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ...ಪೇ॰... ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ಸಾಸವಂ ಉಪಾದಾನಿಯಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ಸಾಸವಾ ಉಪಾದಾನಿಯಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ಸಾಸವಾ ಉಪಾದಾನಿಯಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ...ಪೇ॰... ಸಾಸವಾ ಉಪಾದಾನಿಯಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ...ಪೇ॰... ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ಸಾಸವಂ ಉಪಾದಾನಿಯಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸೋಣಸುತ್ತಂ

೪೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಸೋಣೋ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಸೋಣಂ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಸೋಣ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೇನ ರೂಪೇನ ದುಕ್ಖೇನ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೇನ ‘ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ‘ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ‘ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ಕಿಮಞ್ಞತ್ರ ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ ಅದಸ್ಸನಾ? ಅನಿಚ್ಚಾಯ ವೇದನಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾಯ ‘ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ‘ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ‘ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ಕಿಮಞ್ಞತ್ರ ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ ಅದಸ್ಸನಾ? ಅನಿಚ್ಚಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ... ಅನಿಚ್ಚೇಹಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೇಹಿ ‘ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ‘ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ‘ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ಕಿಮಞ್ಞತ್ರ ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ ಅದಸ್ಸನಾ? ಅನಿಚ್ಚೇನ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೇನ ‘ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ‘ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ‘ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ಕಿಮಞ್ಞತ್ರ ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ ಅದಸ್ಸನಾ?

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಸೋಣ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚೇನ ರೂಪೇನ ದುಕ್ಖೇನ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೇನ ‘ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿಪಿ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ ; ‘ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿಪಿ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ ; ‘ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ’ತಿಪಿ ನ

ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ಕಿಮಞ್ಞತ್ರ ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ ದಸ್ಸನಾ? ಅನಿಚ್ಚಾಯ ವೇದನಾಯ... ಅನಿಚ್ಚಾಯ ಸಞ್ಞಾಯ... ಅನಿಚ್ಚೇಹಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ... ಅನಿಚ್ಚೇನ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ದುಕ್ಖೇನ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೇನ 'ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ'ತಿಪಿ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; 'ಸದಿಸೋಹಮಸ್ಮೀ'ತಿಪಿ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; 'ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ'ತಿಪಿ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತಿ; ಕಿಮಞ್ಞತ್ರ ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ ದಸ್ಸನಾ?

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೋಣ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಾ, ಭನ್ತೇ"... "ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಸೋಣ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

"ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

"ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಸೋಣ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಸೋಣಸುತ್ತಂ

೫೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಸೋಣೋ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಸೋಣಂ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಸೋಣ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ರೂಪಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ರೂಪಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ; ವೇದನಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೇದನಾಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೇದನಾನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ; ಸಞ್ಞಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಖಾರೇ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ; ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ। ನ ಮೇ ತೇ, ಸೋಣ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ನ ಚ ಪನ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಸೋಣ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ರೂಪಂ ಪಜಾನನ್ತಿ , ರೂಪಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ; ವೇದನಂ ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಂ ಪಜಾನನ್ತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಜಾನನ್ತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನನ್ತಿ। ತೇ ಚ ಖೋ ಮೇ, ಸೋಣ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ನನ್ದಿಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೫೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಅನಿಚ್ಚಞ್ಞೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಸಮ್ಮಾ ಪಸ್ಸಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ, ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅನಿಚ್ಚಞ್ಞೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದನಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಸಮ್ಮಾ ಪಸ್ಸಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ, ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅನಿಚ್ಚೇಯೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಞ್ಞಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಅನಿಚ್ಚೇಯೇವ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಖಾರೇ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಸಮ್ಮಾ ಪಸ್ಸಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ, ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅನಿಚ್ಚಞ್ಞೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ। ಸಮ್ಮಾ ಪಸ್ಸಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ, ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯನನ್ದಿಕ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೫೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ರೂಪಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ರೂಪಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಥ। ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ, ರೂಪಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ, ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವೇದನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ವೇದನಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಥ। ವೇದನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ, ವೇದನಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ, ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖವೇ… ಸಙ್ಖಾರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಸಙ್ಖಾರಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಥ। ಸಙ್ಖಾರೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ, ಸಙ್ಖಾರಾನಿಚ್ಚತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ, ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ವಿಞ್ಞಾಣಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಥ। ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಾನಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನನ್ದಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗಕ್ಖಯೋ, ರಾಗಕ್ಖಯಾ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೋ। ನನ್ದಿರಾಗಕ್ಖಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅತ್ತದೀಪವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಅತ್ತದೀಪಾ ಪಟಿಪದಾ, ದ್ವೇ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಅನಿಚ್ಚತಾ।

ಸಮನುಪಸ್ಸನಾ ಖನ್ಧಾ, ದ್ವೇ ಸೋಣಾ ದ್ವೇ ನನ್ದಿಕ್ಖಯೇನ ಚಾತಿ॥

ಮೂಲಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಸಮತ್ತೋ।

ತಸ್ಸ ಮೂಲಪಣ್ಣಾಸಕಸ್ಸ ವಗ್ಗುದ್ದಾನಂ -

ನಕುಲಪಿತಾ ಅನಿಚ್ಚೋ ಚ, ಭಾರೋ ನತುಮ್ಹಾಕೇನ ಚ।
ಅತ್ತದೀಪೇನ ಪಞ್ಞಾಸೋ, ಪಠಮೋ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೬. ಉಪಯವಗ್ಗೋ

೧. ಉಪಯಸುತ್ತಂ

೫೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಉಪಯೋ [ಉಪಾಯೋ (ಬಹೂಸು)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಮುತ್ತೋ, ಅನುಪಯೋ ವಿಮುತ್ತೋ। ರೂಪುಪಯಂ [ರೂಪೂಪಾಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ರೂಪುಪಾಯಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ರೂಪಪ್ಪತಿಟ್ಠಂ ನನ್ದೂಪಸೇಚನಂ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ವೇದನುಪಯಂ ವಾ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞುಪಯಂ ವಾ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರುಪಯಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಸಙ್ಖಾರಾರಮ್ಮಣಂ ಸಙ್ಖಾರಪ್ಪತಿಟ್ಠಂ ನನ್ದೂಪಸೇಚನಂ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ"।

"ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಹಮಞ್ಞತ್ರ ರೂಪಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ವೇದನಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಞ್ಞಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆಗತಿಂ ವಾ ಗತಿಂ ವಾ ಚುತಿಂ ವಾ ಉಪಪತ್ತಿಂ ವಾ ವುದ್ಧಿಂ ವಾ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವಾ ವೇಪುಲ್ಲಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

"ರೂಪಧಾತುಯಾ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ವೋಚ್ಛಿಜ್ಜತಾರಮ್ಮಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ವೇದನಾಧಾತುಯಾ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಸಞ್ಞಾಧಾತುಯಾ ಚೇ ಭಿಕ್ಖವೇ… ಸಙ್ಖಾರಧಾತುಯಾ ಚೇ ಭಿಕ್ಖವೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಯಾ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ವೋಚ್ಛಿಜ್ಜತಾರಮ್ಮಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ತದಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿರೂಳ್ಹಂ ಅನಭಿಸಙ್ಖಚ್ಚವಿಮುತ್ತಂ । ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಠಿತಂ। ಠಿತತ್ತಾ ಸನ್ತುಸಿತಂ। ಸನ್ತುಸಿತತ್ತಾ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಬೀಜಸುತ್ತಂ

೫೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬೀಜಜಾತಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಮೂಲಬೀಜಂ, ಖನ್ಧಬೀಜಂ, ಅಗ್ಗಬೀಜಂ, ಫಲುಬೀಜಂ, ಬೀಜಬೀಜಞ್ಞೇವ ಪಞ್ಚಮಂ। ಇಮಾನಿ ಚಸ್ಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪಞ್ಚ ಬೀಜಜಾತಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಪೂತಿಕಾನಿ ಅವಾತಾತಪಹತಾನಿ ಸಾರಾದಾನಿ [ಸಾರಾದಾಯೀನಿ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಸುಖಸಯಿತಾನಿ, ಪಥವೀ [ಪಠವೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಚ ನಾಸ್ಸ, ಆಪೋ ಚ ನಾಸ್ಸ; ಅಪಿ ನುಮಾನಿ [ಅಪಿ ನು ಇಮಾನಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಬೀಜಜಾತಾನಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಇಮಾನಿ ಚಸ್ಸು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಬೀಜಜಾತಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ…ಪೇ॰… ಸುಖಸಯಿತಾನಿ, ಪಥವೀ ಚ ಅಸ್ಸ, ಆಪೋ ಚ ಅಸ್ಸ; ಅಪಿ ನುಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಬೀಜಜಾತಾನಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತು, ಏವಂ ಚತಸ್ಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ।

ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪೋಧಾತು, ಏವಂ ನನ್ದಿರಾಗೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಬೀಜಜಾತಾನಿ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಾಹಾರಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ"।

"ರೂಪುಪಯಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ , ರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ರೂಪಪ್ಪತಿಟ್ಠಂ ನನ್ದೂಪಸೇಚನಂ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ವೇದನುಪಯಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞುಪಯಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಖಾರುಪಯಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಸಙ್ಖಾರಾರಮ್ಮಣಂ ಸಙ್ಖಾರಪ್ಪತಿಟ್ಠಂ ನನ್ದೂಪಸೇಚನಂ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ।

"ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಹಮಞ್ಞತ್ರ ರೂಪಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ವೇದನಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಞ್ಞಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆಗತಿಂ ವಾ ಗತಿಂ ವಾ ಚುತಿಂ ವಾ ಉಪಪತ್ತಿಂ ವಾ ವುದ್ಧಿಂ ವಾ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವಾ ವೇಪುಲ್ಲಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

"ರೂಪಧಾತುಯಾ ಚೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ವೋಚ್ಛಿಜ್ಜತಾರಮ್ಮಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ವೇದನಾಧಾತುಯಾ ಚೇ... ಸಞ್ಞಾಧಾತುಯಾ ಚೇ... ಸಙ್ಖಾರಧಾತುಯಾ ಚೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಯಾ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ವೋಚ್ಛಿಜ್ಜತಾರಮ್ಮಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ತದಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿರೂಳ್ಹಂ ಅನಭಿಸಙ್ಖಚ್ಚವಿಮುತ್ತಂ। ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಠಿತಂ। ಠಿತತ್ತಾ ಸನ್ತುಸಿತಂ। ಸನ್ತುಸಿತತ್ತಾ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಉದಾನಸುತ್ತಂ

೫೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ - "'ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ - ಏವಂ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನೀ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, 'ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ - ಏವಂ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನೀ"ತಿ?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ...ಪೇ॰... ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ।

"ಸೋ ಅನಿಚ್ಚಂ ರೂಪಂ 'ಅನಿಚ್ಚಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಿಚ್ಚಂ ವೇದನಂ 'ಅನಿಚ್ಚಾ ವೇದನಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಿಚ್ಚಂ ಸಞ್ಞಂ 'ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಞ್ಞಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಿಚ್ಚೇ ಸಙ್ಖಾರೇ 'ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ।

"ದುಕ್ಖಂ ರೂಪಂ 'ದುಕ್ಖಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ... ದುಕ್ಖಂ ಸಞ್ಞಂ... ದುಕ್ಖೇ ಸಙ್ಖಾರೇ... ದುಕ್ಖಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ದುಕ್ಖಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ।

"ಅನತ್ತಂ ರೂಪಂ 'ಅನತ್ತಾ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅನತ್ತಂ ವೇದನಂ 'ಅನತ್ತಾ ವೇದನಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅನತ್ತಂ ಸಞ್ಞಂ 'ಅನತ್ತಾ ಸಞ್ಞಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅನತ್ತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ 'ಅನತ್ತಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ

ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅನತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ‘ಅನತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸಙ್ಖತಂ ರೂಪಂ ‘ಸಙ್ಖತಂ ರೂಪ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಸಙ್ಖತಂ ವೇದನಂ... ಸಙ್ಖತಂ ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ... ಸಙ್ಖತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ‘ಸಙ್ಖತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ರೂಪಂ ವಿಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾ ವಿಭವಿಸ್ಸತಿ... ಸಞ್ಞಾ ವಿಭವಿಸ್ಸತಿ... ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ನ ವೇದನಂ... ನ ಸಞ್ಞಂ... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ।

“ಸೋ ಅನಿಚ್ಚಂ ರೂಪಂ ‘ಅನಿಚ್ಚಂ ರೂಪ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅನಿಚ್ಚಂ ವೇದನಂ... ಅನಿಚ್ಚಂ ಸಞ್ಞಂ... ಅನಿಚ್ಚೇ ಸಙ್ಖಾರೇ... ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ‘ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ದುಕ್ಖಂ ರೂಪಂ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಅನತ್ತಂ ರೂಪಂ...ಪೇ॰... ಅನತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಸಙ್ಖತಂ ರೂಪಂ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಖತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ‘ಸಙ್ಖತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ರೂಪಂ ವಿಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸೋ ರೂಪಸ್ಸ ವಿಭವಾ, ವೇದನಾಯ ವಿಭವಾ, ಸಞ್ಞಾ ವಿಭವಾ, ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವಿಭವಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ವಿಭವಾ, ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ‘ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ - ಏವಂ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖು ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನೀ”ತಿ। “ಏವಂ ಅಧಿಮುಚ್ಚಮಾನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನೀ”ತಿ।

“ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅತಸಿತಾಯೇ ಠಾನೇ ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಾಸೋ ಹೇಸೋ [ಹೇಸಾ (ಕ॰)] ಭಿಕ್ಖು ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ - ‘ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

“ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತಸಿತಾಯೇ ಠಾನೇ ನ ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ನ ಹೇಸೋ [ನ ಹೇಸಾ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖು, ತಾಸೋ ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ - ‘ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ರೂಪುಪಯಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ರೂಪಪ್ಪತಿಟ್ಠಂ ನನ್ದೂಪಸೇಚನಂ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ವೇದನುಪಯಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು... ಸಞ್ಞುಪಯಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು... ಸಙ್ಖಾರುಪಯಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠಮಾನಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಸಙ್ಖಾರಾರಮ್ಮಣಂ ಸಙ್ಖಾರಪ್ಪತಿಟ್ಠಂ ನನ್ದೂಪಸೇಚನಂ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ।

“ಯೋ [ಸೋ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಮಞ್ಞತ್ರ ರೂಪಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ವೇದನಾಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಞ್ಞಾಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆಗತಿಂ ವಾ ಗತಿಂ ವಾ ಚುತಿಂ ವಾ ಉಪಪತ್ತಿಂ ವಾ ವುದ್ಧಿಂ ವಾ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವಾ ವೇಪುಲ್ಲಂ ವಾ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ರೂಪಧಾತುಯಾ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ವೋಚ್ಛಿಜ್ಜತಾರಮ್ಮಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ವೇದನಾಧಾತುಯಾ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖುನೋ... ಸಞ್ಞಾಧಾತುಯಾ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖುನೋ...

ಸಙ್ಖಾರಧಾತುಯಾ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖುನೋ... ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಯಾ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖುನೋ ರಾಗೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಾ ವೋಚ್ಛಿಜ್ಜತಾರಮ್ಮಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ। ತದಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿರೂಳ್ಹಂ ಅನಭಿಸಙ್ಖಾರಞ್ಚ ವಿಮುತ್ತಂ। ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಠಿತಂ। ಠಿತತ್ತಾ ಸನ್ತುಸಿತಂ। ಸನ್ತುಸಿತತ್ತಾ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ। ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಉಪಾದಾನಪರಿಪವತ್ತಸುತ್ತಂ

೫೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ , ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಚತುಪರಿವಟ್ಟಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ನೇವ ತಾವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಯತೋ ಚ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಚತುಪರಿವಟ್ಟಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ , ಅಥಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ...ಪೇ॰... ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ"।

"ಕಥಞ್ಚ ಚತುಪರಿವಟ್ಟಂ? ರೂಪಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ರೂಪಸಮುದಯಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ರೂಪನಿರೋಧಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ; ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ।

"ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ? ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಮಹಾಭೂತಾ ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯ ರೂಪಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ। ಆಹಾರಸಮುದಯಾ ರೂಪಸಮುದಯೋ; ಆಹಾರನಿರೋಧಾ ರೂಪನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

"ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ರೂಪಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪಸಮುದಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ। ಯೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಗಾಧನ್ತಿ।

"ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ರೂಪಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ...ಪೇ॰... ಏವಂ ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ರೂಪಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಸುವಿಮುತ್ತಾ। ಯೇ ಸುವಿಮುತ್ತಾ ತೇ ಕೇವಲಿನೋ। ಯೇ ಕೇವಲಿನೋ ವಟ್ಟಂ ತೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ? ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾಕಾಯಾ - ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ವೇದನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವೇದನಾಸಮುದಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವೇದನಾನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ। ಯೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಗಾಧನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ವೇದನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ…ಪೇ॰… ಏವಂ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ…ಪೇ॰… ವಟ್ಟಂ ತೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾ? ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾಕಾಯಾ - ರೂಪಸಞ್ಞಾ, ಸದ್ದಸಞ್ಞಾ, ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾ, ರಸಸಞ್ಞಾ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ಸಞ್ಞಾಸಮುದಯೋ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವಟ್ಟಂ ತೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ? ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತನಾಕಾಯಾ - ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾ, ಸದ್ದಸಞ್ಚೇತನಾ, ಗನ್ಧಸಞ್ಚೇತನಾ, ರಸಸಞ್ಚೇತನಾ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಚೇತನಾ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯೋ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ। ಯೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಗಾಧನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತಾ, ತೇ ಸುವಿಮುತ್ತಾ। ಯೇ ಸುವಿಮುತ್ತಾ, ತೇ ಕೇವಲಿನೋ। ಯೇ ಕೇವಲಿನೋ ವಟ್ಟಂ ತೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ? ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ - ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ನಾಮರೂಪಸಮುದಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯೋ; ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ। ಯೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಗಾಧನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತಾ, ತೇ ಸುವಿಮುತ್ತಾ। ಯೇ ಸುವಿಮುತ್ತಾ, ತೇ ಕೇವಲಿನೋ। ಯೇ ಕೇವಲಿನೋ ವಟ್ಟಂ ತೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸತ್ತಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೫೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಸತ್ತಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಿವಿಧೂಪಪರಿಕ್ಖೀ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಕೇವಲೀ ವುಸಿತವಾ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ತಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪಂ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ; ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪಸ್ಸ ಆದೀನವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಜಾನಾತಿ; ವೇದನಂ ಪಜಾನಾತಿ ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ; ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆದೀನವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ? ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಮಹಾಭೂತಾ, ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯ ರೂಪಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ। ಆಹಾರಸಮುದಯಾ ರೂಪಸಮುದಯೋ; ಆಹಾರನಿರೋಧಾ ರೂಪನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯಂ ರೂಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ಅಯಂ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ - ಅಯಂ ರೂಪಸ್ಸ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ - ಇದಂ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

“ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ರೂಪಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪಸಮುದಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ; ಏವಂ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪಸ್ಸ ಆದೀನವಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ। ಯೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಗಾಧನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ರೂಪಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪಸಮುದಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ; ಏವಂ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪಸ್ಸ ಆದೀನವಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತಾ, ತೇ ಸುವಿಮುತ್ತಾ। ಯೇ ಸುವಿಮುತ್ತಾ, ತೇ ಕೇವಲಿನೋ। ಯೇ ಕೇವಲಿನೋ ವಟ್ಟಂ ತೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ? ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾಕಾಯಾ - ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯಂ ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಾ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ - ಅಯಂ ವೇದನಾಯ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ವೇದನಾಯ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ - ಇದಂ ವೇದನಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

“ಯೇ ಹಿ, ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ವೇದನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವೇದನಾಸಮುದಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವೇದನಾನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ; ಏವಂ ವೇದನಾಯ ಅಸ್ಸಾದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವೇದನಾಯ ಆದೀನವಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವೇದನಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ। ಯೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಗಾಧನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ವೇದನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ…ಪೇ॰… ವಟ್ಟಂ ತೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾ? ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾಕಾಯಾ - ರೂಪಸಞ್ಞಾ, ಸದ್ದಸಞ್ಞಾ, ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾ, ರಸಸಞ್ಞಾ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ಸಞ್ಞಾಸಮುದಯೋ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ…ಪೇ॰… ವಟ್ಟಂ ತೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ? ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತನಾಕಾಯಾ - ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾ, ಸದ್ದಸಞ್ಚೇತನಾ, ಗನ್ಧಸಞ್ಚೇತನಾ, ರಸಸಞ್ಚೇತನಾ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಚೇತನಾ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಙ್ಖಾರಾ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯೋ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ । ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯಂ ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ಅಯಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ - ಅಯಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ - ಇದಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

“ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ ತೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ। ಯೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಗಾಧನ್ತಿ…ಪೇ॰… ವಟ್ಟಂ ತೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ।

“ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ? ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ - ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ। ನಾಮರೂಪಸಮುದಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯೋ; ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ಅಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ - ಅಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ - ಇದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

“ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ; ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆದೀನವಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ। ಯೇ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಗಾಧನ್ತಿ।

“ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ; ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆದೀನವಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತಾ, ತೇ ಸುವಿಮುತ್ತಾ। ಯೇ ಸುವಿಮುತ್ತಾ, ತೇ ಕೇವಲಿನೋ। ಯೇ ಕೇವಲಿನೋ ವಟ್ಟಂ ತೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ತಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಿವಿಧೂಪಪರಿಕ್ಖೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಾತುಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ, ಆಯತನಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ । ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಿವಿಧೂಪಪರಿಕ್ಖೀ ಹೋತಿ। ಸತ್ತಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಿವಿಧೂಪಪರಿಕ್ಖೀ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಕೇವಲೀ ವುಸಿತವಾ ‘ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ’ತಿ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸುತ್ತಂ

೫೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ತಥಾಗತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಭಿಕ್ಖುಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ತಥಾಗತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಭಿಕ್ಖುಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿದಾ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ತಥಾಗತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಭಿಕ್ಖುಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ತತ್ರ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೋ ವಿಸೇಸೋ, ಕೋ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ [ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ (ಸೀ॰), ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣಂ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ”ತಿ? “ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ। ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಞ್ಞೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ।

ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ತಥಾಗತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೇತಾ, ಅಸಞ್ಜಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಸಞ್ಜನೇತಾ [ಸಞ್ಞಾನೇತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಅನಕ್ಖಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಕ್ಖಾತಾ ಮಗ್ಗಞ್ಞೂ, ಮಗ್ಗವಿದೂ, ಮಗ್ಗಕೋವಿದೋ; ಮಗ್ಗಾನುಗಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾಸಮನ್ನಾಗತಾ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಸೇಸೋ, ಅಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ, ಇದಂ ನಾನಾಕರಣಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅನತ್ತಲಕ್ಖಣಸುತ್ತಂ

೫೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ। ರೂಪಞ್ಚ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಾ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ರೂಪಂ ಆಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಲಬ್ಭೇಥ ಚ ರೂಪೇ - 'ಏವಂ ಮೇ ರೂಪಂ ಹೋತು, ಏವಂ ಮೇ ರೂಪಂ ಮಾ ಅಹೋಸೀ'ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ಅನತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ರೂಪಂ ಆಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಚ ಲಬ್ಭತಿ ರೂಪೇ - 'ಏವಂ ಮೇ ರೂಪಂ ಹೋತು, ಏವಂ ಮೇ ರೂಪಂ ಮಾ ಅಹೋಸೀ'"ತಿ।

"ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ। ವೇದನಾ ಚ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಾ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ವೇದನಾ ಆಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಲಬ್ಭೇಥ ಚ ವೇದನಾಯ - 'ಏವಂ ಮೇ ವೇದನಾ ಹೋತು, ಏವಂ ಮೇ ವೇದನಾ ಮಾ ಅಹೋಸೀ'ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ವೇದನಾ ಆಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ , ನ ಚ ಲಬ್ಭತಿ ವೇದನಾಯ - 'ಏವಂ ಮೇ ವೇದನಾ ಹೋತು, ಏವಂ ಮೇ ವೇದನಾ ಮಾ ಅಹೋಸೀ'"ತಿ।

"ಸಞ್ಞಾ ಅನತ್ತಾ...ಪೇ॰... ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನತ್ತಾ। ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು, ನಯಿದಂ ಸಙ್ಖಾರಾ ಆಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯುಂ, ಲಬ್ಭೇಥ ಚ ಸಙ್ಖಾರೇಸು - 'ಏವಂ ಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತು, ಏವಂ ಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಮಾ ಅಹೇಸು'ನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ಸಙ್ಖಾರಾ ಆಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ನ ಚ ಲಬ್ಭತಿ ಸಙ್ಖಾರೇಸು - 'ಏವಂ ಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತು, ಏವಂ ಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಮಾ ಅಹೇಸು'"ನ್ತಿ।

"ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ। ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಹಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತಾ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನಯಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಆಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತೇಯ್ಯ, ಲಬ್ಭೇಥ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣೇ - 'ಏವಂ ಮೇ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತು, ಏವಂ ಮೇ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮಾ ಅಹೋಸೀ'ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಆಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಚ ಲಬ್ಭತಿ ವಿಞ್ಞಾಣೇ - 'ಏವಂ ಮೇ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತು, ಏವಂ ಮೇ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮಾ ಅಹೋಸೀ'"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ , ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ

ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'''ತಿ? ''ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ''।

''ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ – 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಾ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ…ಪೇ॰… ಯಾ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಾ ವೇದನಾ – 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

''ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ…ಪೇ॰… ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ – 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

''ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ – 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

''ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ''ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುಂ [ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ (ಕ॰)]।

ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಮಹಾಲಿಸುತ್ತಂ

೬೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಮಹಾಲಿ ಲಿಚ್ಛವಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ …ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮಹಾಲಿ ಲಿಚ್ಛವಿ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

''ಪೂರಣೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಸ್ಸಪೋ ಏವಮಾಹ – 'ನತ್ಥಿ ಹೇತು ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ; ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ನತ್ಥಿ ಹೇತು ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ; ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತೀ'ತಿ। ಇಧ, ಭಗವಾ ಕಿಮಾಹಾ''ತಿ?

''ಅತ್ಥಿ, ಮಹಾಲಿ, ಹೇತು ಅತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ; ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅತ್ಥಿ, ಮಹಾಲಿ, ಹೇತು, ಅತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ; ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತೀ''ತಿ।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕತಮೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ; ಕಥಂ ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ?

“ರೂಪಞ್ಚ ಹಿದಂ, ಮಹಾಲಿ, ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ದುಕ್ಖಾನುಪತಿತಂ ದುಕ್ಖಾವಕ್ಕನ್ತಂ ಅನವಕ್ಕನ್ತಂ ಸುಖೇನ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಮಹಾಲಿ, ರೂಪಂ ಸುಖಂ ಸುಖಾನುಪತಿತಂ ಸುಖಾವಕ್ಕನ್ತಂ ಅನವಕ್ಕನ್ತಂ ದುಕ್ಖೇನ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ; ಸಾರಾಗಾ ಸಂಯುಜ್ಜನ್ತಿ; ಸಂಯೋಗಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಮಹಾಲಿ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ; ಏವಂ ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ।

“ವೇದನಾ ಚ ಹಿದಂ, ಮಹಾಲಿ, ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಾ ಅಭವಿಸ್ಸ ದುಕ್ಖಾನುಪತಿತಾ ದುಕ್ಖಾವಕ್ಕನ್ತಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ಸುಖೇನ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ವೇದನಾಯ ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಮಹಾಲಿ, ವೇದನಾ ಸುಖಾ ಸುಖಾನುಪತಿತಾ ಸುಖಾವಕ್ಕನ್ತಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ದುಕ್ಖೇನ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ವೇದನಾಯ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ; ಸಾರಾಗಾ ಸಂಯುಜ್ಜನ್ತಿ; ಸಂಯೋಗಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾಲಿ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ। ಏವಮ್ಪಿ ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ।

“ಸಞ್ಞಾ ಚ ಹಿದಂ, ಮಹಾಲಿ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ಹಿದಂ, ಮಹಾಲಿ, ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು ದುಕ್ಖಾನುಪತಿತಾ ದುಕ್ಖಾವಕ್ಕನ್ತಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ಸುಖೇನ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಮಹಾಲಿ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಸುಖಾ ಸುಖಾನುಪತಿತಾ ಸುಖಾವಕ್ಕನ್ತಾ ಅನವಕ್ಕನ್ತಾ ದುಕ್ಖೇನ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ; ಸಾರಾಗಾ ಸಂಯುಜ್ಜನ್ತಿ; ಸಂಯೋಗಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾಲಿ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ। ಏವಮ್ಪಿ ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ।

“ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಹಿದಂ, ಮಹಾಲಿ, ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ದುಕ್ಖಾನುಪತಿತಂ ದುಕ್ಖಾವಕ್ಕನ್ತಂ ಅನವಕ್ಕನ್ತಂ ಸುಖೇನ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ , ಮಹಾಲಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸುಖಂ ಸುಖಾನುಪತಿತಂ ಸುಖಾವಕ್ಕನ್ತಂ ಅನವಕ್ಕನ್ತಂ ದುಕ್ಖೇನ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಿ; ಸಾರಾಗಾ ಸಂಯುಜ್ಜನ್ತಿ; ಸಂಯೋಗಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾಲಿ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ। ಏವಮ್ಪಿ ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ।

“ಕತಮೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕತಮೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ; ಕಥಂ ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತೀ”ತಿ? “ರೂಪಞ್ಚ ಹಿದಂ, ಮಹಾಲಿ, ಏಕನ್ತಸುಖಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ಸುಖಾನುಪತಿತಂ ಸುಖಾವಕ್ಕನ್ತಂ ಅನವಕ್ಕನ್ತಂ ದುಕ್ಖೇನ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಮಹಾಲಿ, ರೂಪಂ ದುಕ್ಖಂ ದುಕ್ಖಾನುಪತಿತಂ ದುಕ್ಖಾವಕ್ಕನ್ತಂ ಅನವಕ್ಕನ್ತಂ ಸುಖೇನ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತಿ; ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜನ್ತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಮಹಾಲಿ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ। ಏವಂ ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ”।

“ವೇದನಾ ಚ ಹಿದಂ, ಮಹಾಲಿ, ಏಕನ್ತಸುಖಾ ಅಭವಿಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ ಚ ಹಿದಂ, ಮಹಾಲಿ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ಹಿದಂ, ಮಹಾಲಿ, ಏಕನ್ತಸುಖಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಹಿದಂ, ಮಹಾಲಿ, ಏಕನ್ತಸುಖಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ಸುಖಾನುಪತಿತಂ ಸುಖಾವಕ್ಕನ್ತಂ ಅನವಕ್ಕನ್ತಂ ದುಕ್ಖೇನ, ನಯಿದಂ ಸತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಮಹಾಲಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖಂ ದುಕ್ಖಾನುಪತಿತಂ ದುಕ್ಖಾವಕ್ಕನ್ತಂ ಅನವಕ್ಕನ್ತಂ ಸುಖೇನ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತಿ; ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜನ್ತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಮಹಾಲಿ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ । ಏವಮ್ಪಿ ಸಹೇತೂ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಆದಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೯೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದಿತ್ತಂ, ವೇದನಾ ಆದಿತ್ತಾ, ಸಞ್ಞಾ ಆದಿತ್ತಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಆದಿತ್ತಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಆದಿತ್ತಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ... ಸಞ್ಞಾಯಪಿ... ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ನಿರುತ್ತಿಪಥಸುತ್ತಂ

೯೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರುತ್ತಿಪಥಾ ಅಧಿವಚನಪಥಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿಪಥಾ ಅಸಙ್ಕಿಣ್ಣಾ ಅಸಙ್ಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಾ, ನ ಸಙ್ಕೀಯನ್ತಿ, ನ ಸಙ್ಕೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಾ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ಅತೀತಂ ನಿರುದ್ಧಂ ವಿಪರಿಣತಂ 'ಅಹೋಸೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ, 'ಅಹೋಸೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ, 'ಅಹೋಸೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತಿ; ನ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ, ನ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

"ಯಾ ವೇದನಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ 'ಅಹೋಸೀ'ತಿ ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಖಾ, 'ಅಹೋಸೀ'ತಿ ತಸ್ಸಾ ಸಮಞ್ಞಾ, 'ಅಹೋಸೀ'ತಿ ತಸ್ಸಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ; ನ ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಖಾ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ, ನ ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಖಾ 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

"ಯಾ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ 'ಅಹೇಸು'ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾ, 'ಅಹೇಸು'ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಸಮಞ್ಞಾ, 'ಅಹೇಸು'ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಪಞ್ಞತ್ತಿ; ನ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ, ನ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾ 'ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'"ತಿ।

"ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಂ ನಿರುದ್ಧಂ ವಿಪರಿಣತಂ, 'ಅಹೋಸೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ, 'ಅಹೋಸೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ, 'ಅಹೋಸೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತಿ; ನ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ, ನ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

"ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ಅಜಾತಂ ಅಪಾತುಭೂತಂ, 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ, 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ, 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತಿ; ನ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ, ನ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ 'ಅಹೋಸೀ'"ತಿ।

"ಯಾ ವೇದನಾ ಅಜಾತಾ ಅಪಾತುಭೂತಾ, 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಖಾ, 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ತಸ್ಸಾ ಸಮಞ್ಞಾ, 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ತಸ್ಸಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ; ನ ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಖಾ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ, ನ ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಖಾ 'ಅಹೋಸೀ'"ತಿ।

"ಯಾ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಜಾತಾ ಅಪಾತುಭೂತಾ, 'ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾ, 'ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ತೇಸಂ ಸಮಞ್ಞಾ, 'ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ತೇಸಂ ಪಞ್ಞತ್ತಿ; ನ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ, ನ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾ 'ಅಹೇಸು'"ನ್ತಿ।

"ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಜಾತಂ ಅಪಾತುಭೂತಂ, 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ, 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ, 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತಿ; ನ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ, ನ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ 'ಅಹೋಸೀ'"ತಿ।

"ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ಜಾತಂ ಪಾತುಭೂತಂ, 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ, 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ, 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ ತಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತಿ; ನ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ 'ಅಹೋಸೀ'ತಿ, ನ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

"ಯಾ ವೇದನಾ ಜಾತಾ ಪಾತುಭೂತಾ, 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಖಾ, 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ ತಸ್ಸಾ ಸಮಞ್ಞಾ, 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ ತಸ್ಸಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ; ನ ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಖಾ 'ಅಹೋಸೀ'ತಿ, ನ ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಖಾ 'ಭವಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

“ಯಾ ಸಞ್ಞಾ… ಯೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಜಾತಾ ಪಾತುಭೂತಾ, ‘ಅತ್ಥೀ’ತಿ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾ, ‘ಅತ್ಥೀ’ತಿ ತೇಸಂ ಸಮಞ್ಞಾ, ‘ಅತ್ಥೀ’ತಿ ತೇಸಂ ಪಞ್ಞತ್ತಿ; ನ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾ ‘ಅಹೇಸು’ನ್ತಿ, ನ ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾ, ‘ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ’’’ತಿ।

“ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಜಾತಂ ಪಾತುಭೂತಂ, ‘ಅತ್ಥೀ’ತಿ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ, ‘ಅತ್ಥೀ’ತಿ ತಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ, ‘ಅತ್ಥೀ’ತಿ ತಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತಿ; ನ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ ‘ಅಹೋಸೀ’ತಿ, ನ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾ ‘ಭವಿಸ್ಸತೀ’’’ತಿ।

“ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ನಿರುತ್ತಿಪಥಾ ಅಧಿವಚನಪಥಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿಪಥಾ ಅಸಙ್ಕಿಣ್ಣಾ ಅಸಙ್ಕಿಣ್ಣಪುಬ್ಬಾ, ನ ಸಙ್ಕೀಯನ್ತಿ, ನ ಸಙ್ಕೀಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಕುಟ್ಠಾ ಸಮಣೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ । ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಹೇಸುಂ ಉಕ್ಕಲಾ ವಸ್ಸಭಞ್ಞಾ [ಓಕ್ಕಲಾ ವಯಭಿಞ್ಞಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೪೩)] ಅಹೇತುಕವಾದಾ ಅಕಿರಿಯವಾದಾ ನತ್ಥಿಕವಾದಾ, ತೇಪಿಮೇ ತಯೋ ನಿರುತ್ತಿಪಥೇ ಅಧಿವಚನಪಥೇ ಪಞ್ಞತ್ತಿಪಥೇ ನ ಗರಹಿತಬ್ಬಂ ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ ಅಮಞ್ಞಿಂಸು। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನಿನ್ದಾಘಟ್ಟನಬ್ಯಾರೋಸಉಪಾರಮ್ಭಭಯಾ”ತಿ [ನಿನ್ದಾಬ್ಯಾರೋಸಉಪಾರಮ್ಭಭಯಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೪೩]।

ಉಪಯವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಉಪಯೋ ಬೀಜಂ ಉದಾನಂ, ಉಪಾದಾನಪರಿವತ್ತಂ।
ಸತ್ತಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಪಞ್ಚಮಹಾಲಿ ಆದಿತ್ತಾ॥
ವಗ್ಗೋ ನಿರುತ್ತಿಪಥೇನ ಚಾತಿ॥

೭. ಅರಹನ್ತವಗ್ಗೋ

೧. ಉಪಾದಿಯಮಾನಸುತ್ತಂ

೬೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। “ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅನುಪಾದಿಯಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ”ತಿ। “ಅಞ್ಞಾತಂ ಭಗವಾ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಸುಗತಾ”ತಿ।

“ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸೀ”ತಿ? “ರೂಪಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅನುಪಾದಿಯಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ವೇದನಂ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅನುಪಾದಿಯಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ … ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅನುಪಾದಿಯಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ರೂಪಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅನುಪಾದಿಯಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ…

ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ ; ಅನುಪಾದಿಯಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। "ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ"ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಮಞ್ಞಮಾನಸುತ್ತಂ

೬೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ°... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು...ಪೇ°... ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅಮಞ್ಞಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ"ತಿ। "ಅಞ್ಞಾತಂ ಭಗವಾ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಸುಗತಾ"ತಿ।

"ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ರೂಪಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅಮಞ್ಞಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅಮಞ್ಞಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು , ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ರೂಪಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅಮಞ್ಞಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅಮಞ್ಞಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ...ಪೇ°... ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅಭಿನನ್ದಮಾನಸುತ್ತಂ

೬೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ°... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ...ಪೇ°... ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಅಭಿನನ್ದಮಾನೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅನಭಿನನ್ದಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ"ತಿ। "ಅಞ್ಞಾತಂ ಭಗವಾ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಸುಗತಾ"ತಿ।

"ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ರೂಪಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿನನ್ದಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅನಭಿನನ್ದಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನನ್ದಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅನಭಿನನ್ದಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ರೂಪಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಭಿನನ್ದಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅನಭಿನನ್ದಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನನ್ದಮಾನೋ ಬದ್ಧೋ ಮಾರಸ್ಸ; ಅನಭಿನನ್ದಮಾನೋ ಮುತ್ತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೬೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು...ಪೇ॰... ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। “ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ”ತಿ। “ಅಞ್ಞಾತಂ ಭಗವಾ; ಅಞ್ಞಾತಂ ಸುಗತಾ”ತಿ।

“ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸೀ”ತಿ? “ರೂಪಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ಮೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ಮೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ರೂಪಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ಖೋ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೬೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು...ಪೇ॰... ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ। “ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ”ತಿ। “ಅಞ್ಞಾತಂ ಭಗವಾ; ಅಞ್ಞಾತಂ ಸುಗತಾ”ತಿ।

“ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸೀ”ತಿ ? “ರೂಪಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ಮೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ಮೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ರೂಪಂ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು, ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೭೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು…ಪೇ॰… ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। "ಅಞ್ಞಾತಂ, ಭಗವಾ; ಅಞ್ಞಾತಂ, ಸುಗತಾ"ತಿ।

"ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ರೂಪಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ಮೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ಮೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ರೂಪಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ । ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ…ಪೇ॰… ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅನತ್ತನಿಯಸುತ್ತಂ

೭೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು…ಪೇ॰… ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅನತ್ತನಿಯಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। "ಅಞ್ಞಾತಂ, ಭಗವಾ; ಅಞ್ಞಾತಂ, ಸುಗತಾ"ತಿ।

"ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ರೂಪಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನತ್ತನಿಯಂ; ತತ್ರ ಮೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತನಿಯಂ; ತತ್ರ ಮೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ರೂಪಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು , ಅನತ್ತನಿಯಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ … ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತನಿಯಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ…ಪೇ॰… ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ರಜನೀಯಸಣ್ಠಿತಸುತ್ತಂ

೮೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ರಜನೀಯಸಣ್ಠಿತಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। "ಅಞ್ಞಾತಂ, ಭಗವಾ; ಅಞ್ಞಾತಂ, ಸುಗತಾ"ತಿ।

"ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ರೂಪಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ರಜನೀಯಸಣ್ಠಿತಂ; ತತ್ರ ಮೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ರಜನೀಯಸಣ್ಠಿತಂ; ತತ್ರ ಮೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು ಭಿಕ್ಖು! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ರೂಪಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ರಜನೀಯಸಣ್ಠಿತಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ರಜನೀಯಸಣ್ಠಿತಂ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ... ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ರಾಧಸುತ್ತಂ

೭೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ? “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ರಾಧ, ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ – ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ...ಪೇ॰... ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ – ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸುರಾಧಸುತ್ತಂ

೭೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸುರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾಪಗತಂ ಮಾನಸಂ ಹೋತಿ, ವಿಧಾ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಸನ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತ”ನ್ತಿ? “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಸುರಾಧ, ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ...ಪೇ॰... ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ – ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ – ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಸುರಾಧ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾಪಗತಂ ಮಾನಸಂ ಹೋತಿ ವಿಧಾ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಸನ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತ”ನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಸುರಾಧೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ದಸಮಂ।

ಅರಹನ್ತವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಉಪಾದಿಯಮಞ್ಞಮಾನಾ, ಅಥಾಭಿನನ್ದಮಾನೋ ಚ।
ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾ ಚ, ಅನತ್ತನೀಯಂ ರಜನೀಯಸಣ್ಠಿತಂ।
ರಾಧಸುರಾಧೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೮. ಖಜ್ಜನೀಯವಗ್ಗೋ

೧. ಅಸ್ಸಾದಸುತ್ತಂ

೭೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಅಸ್ಸುತವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾ ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸಮುದಯಸುತ್ತಂ

೭೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಅಸ್ಸುತವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದುತಿಯಸಮುದಯಸುತ್ತಂ

೭೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಸುತವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅರಹನ್ತಸುತ್ತಂ

೭೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ , ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ"।

"ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ... ಸಞ್ಞಾಯಪಿ... ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾವಾಸಾ, ಯಾವತಾ ಭವಗ್ಗಂ, ಏತೇ ಅಗ್ಗಾ, ಏತೇ ಸೇಟ್ಠಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯದಿದಂ ಅರಹನ್ತೋ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

“ಸುಖಿನೋ ವತ ಅರಹನ್ತೋ, ತಣ್ಹಾ ತೇಸಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ, ಮೋಹಜಾಲಂ ಪದಾಲಿತಂ॥

“ಅನೇಜಂ ತೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಚಿತ್ತಂ ತೇಸಂ ಅನಾವಿಲಂ।
ಲೋಕೇ ಅನುಪಲಿತ್ತಾ ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಾ ಅನಾಸವಾ॥

“ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ಸತ್ತ ಸದ್ಧಮ್ಮಗೋಚರಾ।
ಪಸಂಸಿಯಾ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ, ಪುತ್ತಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಓರಸಾ॥

“ಸತ್ತರತನಸಮ್ಪನ್ನಾ, ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಿಕ್ಖಿತಾ।
ಅನುವಿಚರನ್ತಿ ಮಹಾವೀರಾ, ಪಹೀನಭಯಭೇರವಾ॥

“ದಸಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಮಹಾನಾಗಾ ಸಮಾಹಿತಾ।
ಏತೇ ಖೋ ಸೇಟ್ಠಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ತಣ್ಹಾ ತೇಸಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

“ಅಸೇಖಞಾಣಮುಪ್ಪನ್ನಂ, ಅನ್ತಿಮೋಯಂ [ಅನ್ತಿಮಸ್ಸ (ಕ॰)] ಸಮುಸ್ಸಯೋ।
ಯೋ ಸಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ, ತಸ್ಮಿಂ ಅಪರಪಚ್ಚಯಾ॥

“ವಿಧಾಸು ನ ವಿಕಮ್ಪನ್ತಿ, ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಾ ಪುನಬ್ಭವಾ।
ದನ್ತಭೂಮಿಮನುಪ್ಪತ್ತಾ, ತೇ ಲೋಕೇ ವಿಜಿತಾವಿನೋ॥

“ಉದ್ಧಂ ತಿರಿಯಂ ಅಪಾಚೀನಂ, ನನ್ದೀ ತೇಸಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ನದನ್ತಿ ತೇ ಸೀಹನಾದಂ, ಬುದ್ಧಾ ಲೋಕೇ ಅನುತ್ತರಾ”ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಅರಹನ್ತಸುತ್ತಂ

೭೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ; ಯದನತ್ತಾ ತಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ”।

“ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ… ಸಞ್ಞಾಯಪಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾವಾಸಾ, ಯಾವತಾ ಭವಗ್ಗಂ, ಏತೇ ಅಗ್ಗಾ, ಏತೇ ಸೇಟ್ಠಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯದಿದಂ ಅರಹನ್ತೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸೀಹಸುತ್ತಂ

೭೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಸೀಹೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಿಗರಾಜಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಆಸಯಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ; ಆಸಯಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವಿಜಮ್ಭತಿ; ವಿಜಮ್ಭಿತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ಚತುದ್ದಿಸಾ ಅನುವಿಲೋಕೇತಿ; ಸಮನ್ತಾ ಚತುದ್ದಿಸಾ ಅನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ; ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿತ್ವಾ ಗೋಚರಾಯ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಸೀಹಸ್ಸ ಮಿಗರಞ್ಞೋ ನದತೋ ಸದ್ದಂ ಸುಣನ್ತಿ; ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಭಯಂ ಸಂವೇಗಂ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ; ಬಿಲಂ ಬಿಲಾಸಯಾ ಪವಿಸನ್ತಿ; ದಕಂ

ದಕಾಸಯಾ ಪವಿಸನ್ತಿ; ವನಂ ವನಾಸಯಾ ಪವಿಸನ್ತಿ; ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖಿನೋ ಭಜನ್ತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗಾ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು, ದಳ್ಹೇಹಿ ವರತ್ತೇಹಿ ಬದ್ಧಾ, ತೇಪಿ ತಾನಿ ಬನ್ಧನಾನಿ ಸಞ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಭೀತಾ ಮುತ್ತಕರೀಸಂ ಚಜಮಾನಾ [ಮೋಚನ್ತಾ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಪಲಾಯನ್ತಿ। ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಹೋ ಮಿಗರಾಜಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ ಪಾಣಾನಂ, ಏವಂ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ, ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ"।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದಾ ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ – 'ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ... ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ... ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ'ತಿ। ಯೇಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ ಉಚ್ಚೇಸು ವಿಮಾನೇಸು ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಾ ತೇಪಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಭಯಂ ಸಂವೇಗಂ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ – 'ಅನಿಚ್ಚಾವ ಕಿರ, ಭೋ, ಮಯಂ ಸಮಾನಾ ನಿಚ್ಚಮ್ಹಾತಿ ಅಮಞ್ಞಿಮ್ಹ। ಅದ್ಧುವಾವ ಕಿರ, ಭೋ, ಮಯಂ ಸಮಾನಾ ಧುವಮ್ಹಾತಿ ಅಮಞ್ಞಿಮ್ಹ। ಅಸಸ್ಸತಾವ ಕಿರ, ಭೋ, ಮಯಂ ಸಮಾನಾ ಸಸ್ಸತಮ್ಹಾತಿ ಅಮಞ್ಞಿಮ್ಹ। ಮಯಮ್ಪಿ ಕಿರ, ಭೋ, ಅನಿಚ್ಚಾ ಅದ್ಧುವಾ ಅಸಸ್ಸತಾ ಸಕ್ಕಾಯಪರಿಯಾಪನ್ನಾ'ತಿ। ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಏವಂ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ, ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ –

"ಯದಾ ಬುದ್ಧೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಯಿ।
ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಸತ್ಥಾ ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ॥

"ಸಕ್ಕಾಯಞ್ಚ ನಿರೋಧಞ್ಚ, ಸಕ್ಕಾಯಸ್ಸ ಚ ಸಮ್ಭವಂ।
ಅರಿಯಞ್ಚಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ, ದುಕ್ಖೂಪಸಮಗಾಮಿನಂ॥

"ಯೇಪಿ ದೀಘಾಯುಕಾ ದೇವಾ, ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ಭೀತಾ ಸನ್ತಾಸಮಾಪಾದುಂ, ಸೀಹಸ್ಸೇವಿತರೇ ಮಿಗಾ॥

ಅವೀತಿವತ್ತಾ ಸಕ್ಕಾಯಂ, ಅನಿಚ್ಚಾ ಕಿರ ಭೋ ಮಯಂ।
ಸುತ್ವಾ ಅರಹತೋ ವಾಕ್ಯಂ, ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಸ್ಸ ತಾದಿನೋ"ತಿ॥ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಖಜ್ಜನೀಯಸುತ್ತಂ

೭೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಮಾನಾ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇತೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಿ ಏತೇಸಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? 'ಏವಂರೂಪೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ – ಇತಿ ವಾ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸ್ಸರಮಾನೋ ರೂಪಂಯೇವ ಅನುಸ್ಸರತಿ। 'ಏವಂವೇದನೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ – ಇತಿ ವಾ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸ್ಸರಮಾನೋ ವೇದನಂಯೇವ ಅನುಸ್ಸರತಿ। 'ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ... 'ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ... 'ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'ನ್ತಿ – ಇತಿ ವಾ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸ್ಸರಮಾನೋ ವಿಞ್ಞಾಣಮೇವ ಅನುಸ್ಸರತಿ"।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ವದೇಥ? ರುಪ್ಪತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಾ 'ರೂಪ'ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕೇನ ರುಪ್ಪತಿ? ಸೀತೇನಪಿ ರುಪ್ಪತಿ, ಉಣ್ಹೇನಪಿ ರುಪ್ಪತಿ, ಜಿಘಚ್ಛಾಯಪಿ ರುಪ್ಪತಿ, ಪಿಪಾಸಾಯಪಿ ರುಪ್ಪತಿ, ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇನಪಿ [...

ಸಿರಿಂಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇನಪಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ರುಪ್ಪತಿ। ರುಪ್ಪತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಾ ‘ರೂಪ’ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಂ ವದೇಥ? ವೇದಯತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಾ ‘ವೇದನಾ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿಞ್ಚ ವೇದಯತಿ? ಸುಖಮ್ಪಿ ವೇದಯತಿ, ದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ವೇದಯತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಮ್ಪಿ ವೇದಯತಿ। ವೇದಯತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಾ ‘ವೇದನಾ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಂ ವದೇಥ? ಸಞ್ಜಾನಾತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಾ ‘ಸಞ್ಞಾ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ? ನೀಲಮ್ಪಿ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, ಪೀತಕಮ್ಪಿ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, ಲೋಹಿತಕಮ್ಪಿ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, ಓದಾತಮ್ಪಿ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ। ಸಞ್ಜಾನಾತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಾ ‘ಸಞ್ಞಾ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಕಿಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರೇ ವದೇಥ? ಸಙ್ಖತಮಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಾ ‘ಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಸಙ್ಖತಮಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ? ರೂಪಂ ರೂಪತ್ತಾಯ [ರೂಪತ್ಥಾಯ (ಕ॰)] ಸಙ್ಖತಮಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ವೇದನಂ ವೇದನತ್ತಾಯ ಸಙ್ಖತಮಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಸಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞತ್ತಾಯ ಸಙ್ಖತಮಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಙ್ಖಾರತ್ತಾಯ ಸಙ್ಖತಮಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಞ್ಞಾಣತ್ತಾಯ ಸಙ್ಖತಮಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ। ಸಙ್ಖತಮಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಾ ‘ಸಙ್ಖಾರಾ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವದೇಥ? ವಿಜಾನಾತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಾ ‘ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿಞ್ಚ ವಿಜಾನಾತಿ? ಅಮ್ಬಿಲಮ್ಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ, ತಿತ್ತಕಮ್ಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ, ಕಟುಕಮ್ಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ, ಮಧುರಮ್ಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ, ಖಾರಿಕಮ್ಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ, ಅಖಾರಿಕಮ್ಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ, ಲೋಣಿಕಮ್ಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ, ಅಲೋಣಿಕಮ್ಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ। ವಿಜಾನಾತೀತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಾ ‘ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಅಹಂ ಖೋ ಏತರಹಿ ರೂಪೇನ ಖಜ್ಜಾಮಿ। ಅತೀತಮ್ಪಾಹಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಏವಮೇವ ರೂಪೇನ ಖಜ್ಜಿಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇನ ರೂಪೇನ ಖಜ್ಜಾಮಿ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅನಾಗತಂ ರೂಪಂ ಅಭಿನನ್ದೇಯ್ಯಂ, ಅನಾಗತಮ್ಪಾಹಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಏವಮೇವ ರೂಪೇನ ಖಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇನ ರೂಪೇನ ಖಜ್ಜಾಮೀ’ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ ; ಅನಾಗತಂ ರೂಪಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

“‘ಅಹಂ ಖೋ ಏತರಹಿ ವೇದನಾಯ ಖಜ್ಜಾಮಿ। ಅತೀತಮ್ಪಾಹಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಏವಮೇವ ವೇದನಾಯ ಖಜ್ಜಿಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾಯ ವೇದನಾಯ ಖಜ್ಜಾಮಿ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅನಾಗತಂ ವೇದನಂ ಅಭಿನನ್ದೇಯ್ಯಂ; ಅನಾಗತಮ್ಪಾಹಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಏವಮೇವ ವೇದನಾಯ ಖಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾಯ ವೇದನಾಯ ಖಜ್ಜಾಮೀ’ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಅತೀತಾಯ ವೇದನಾಯ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ವೇದನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

“‘ಅಹಂ ಖೋ ಏತರಹಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಖಜ್ಜಾಮಿ…ಪೇ॰… ಅಹಂ ಖೋ ಏತರಹಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಖಜ್ಜಾಮಿ। ಅತೀತಮ್ಪಾಹಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಏವಮೇವ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಖಜ್ಜಿಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಖಜ್ಜಾಮೀತಿ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅನಾಗತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಭಿನನ್ದೇಯ್ಯಂ ; ಅನಾಗತಮ್ಪಾಹಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಏವಮೇವ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಖಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ಖಜ್ಜಾಮೀ’ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಅತೀತೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

‘‘‘ಅಹಂ ಖೋ ಏತರಹಿ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಖಜ್ಜಾಮಿ। ಅತೀತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ ಏವಮೇವ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಖಜ್ಜಿಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇನ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಖಜ್ಜಾಮಿ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅನಾಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನನ್ದೇಯ್ಯಂ; ಅನಾಗತಮ್ಪಾಹಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಏವಮೇವ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಖಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇನ ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಖಜ್ಜಾಮೀ’ತಿ। ಸೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಅತೀತಸ್ಮಿಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ; ಅನಾಗತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ; ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ।

‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ವೇದನಾ … ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ – ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ… ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ… ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ… ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ…ಪೇ॰… ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ – ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ’’।

‘‘ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಪಚಿನಾತಿ, ನೋ ಆಚಿನಾತಿ; ಪಜಹತಿ [ನೋ (ಸೀ॰)], ನ ಉಪಾದಿಯತಿ; ವಿಸಿನೇತಿ [ನೋ (ಸೀ॰)], ನ ಉಸ್ಸಿನೇತಿ; ವಿಧೂಪೇತಿ [ನೋ (ಸೀ॰)], ನ ಸನ್ಧೂಪೇತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಅಪಚಿನಾತಿ, ನೋ ಆಚಿನಾತಿ? ರೂಪಂ ಅಪಚಿನಾತಿ, ನೋ ಆಚಿನಾತಿ; ವೇದನಂ … ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಪಚಿನಾತಿ, ನೋ ಆಚಿನಾತಿ। ಕಿಞ್ಚ ಪಜಹತಿ, ನ ಉಪಾದಿಯತಿ? ರೂಪಂ ಪಜಹತಿ, ನ ಉಪಾದಿಯತಿ; ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಜಹತಿ, ನ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಕಿಞ್ಚ ವಿಸಿನೇತಿ, ನ ಉಸ್ಸಿನೇತಿ? ರೂಪಂ ವಿಸಿನೇತಿ, ನ ಉಸ್ಸಿನೇತಿ; ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಸಿನೇತಿ, ನ ಉಸ್ಸಿನೇತಿ। ಕಿಞ್ಚ ವಿಧೂಪೇತಿ, ನ ಸನ್ಧೂಪೇತಿ? ರೂಪಂ ವಿಧೂಪೇತಿ, ನ ಸನ್ಧೂಪೇತಿ; ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಧೂಪೇತಿ, ನ ಸನ್ಧೂಪೇತಿ।

‘‘ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ… ಸಞ್ಞಾಯಪಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

‘‘ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನೇವಾಚಿನಾತಿ ನ ಅಪಚಿನಾತಿ, ಅಪಚಿನಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ನೇವ ಪಜಹತಿ ನ ಉಪಾದಿಯತಿ, ಪಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ನೇವ ವಿಸಿನೇತಿ ನ ಉಸ್ಸಿನೇತಿ, ವಿಸಿನೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ನೇವ ವಿಧೂಪೇತಿ ನ ಸನ್ಧೂಪೇತಿ। ವಿಧೂಪೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ಕಿಞ್ಚ ನೇವಾಚಿನಾತಿ ನ ಅಪಚಿನಾತಿ? ಅಪಚಿನಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ರೂಪಂ ನೇವಾಚಿನಾತಿ ನ ಅಪಚಿನಾತಿ; ಅಪಚಿನಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನೇವಾಚಿನಾತಿ ನ ಅಪಚಿನಾತಿ। ಅಪಚಿನಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಕಿಞ್ಚ ನೇವ ಪಜಹತಿ ನ ಉಪಾದಿಯತಿ? ಪಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ರೂಪಂ ನೇವ ಪಜಹತಿ ನ ಉಪಾದಿಯತಿ; ಪಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನೇವ ಪಜಹತಿ ನ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಪಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಕಿಞ್ಚ ನೇವ ವಿಸಿನೇತಿ ನ ಉಸ್ಸಿನೇತಿ? ವಿಸಿನೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ರೂಪಂ ನೇವ ವಿಸಿನೇತಿ ನ ಉಸ್ಸಿನೇತಿ; ವಿಸಿನೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನೇವ ವಿಸಿನೇತಿ ನ ಉಸ್ಸಿನೇತಿ। ವಿಸಿನೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ಕಿಞ್ಚ ನೇವ ವಿಧೂಪೇತಿ ನ ಸನ್ಧೂಪೇತಿ? ವಿಧೂಪೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ರೂಪಂ ನೇವ ವಿಧೂಪೇತಿ ನ

ಸನ್ಧೂಪೇತಿ; ವಿಧೂಪೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನೇವ ವಿಧೂಪೇತಿ ನ ಸನ್ಧೂಪೇತಿ। ವಿಧೂಪೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ಏವಂವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಸಇನ್ದಾ ದೇವಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಾ ಸಪಜಾಪತಿಕಾ ಆರಕಾವ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ -

"ನಮೋ ತೇ ಪುರಿಸಾಜಞ್ಞ, ನಮೋ ತೇ ಪುರಿಸುತ್ತಮ।
ಯಸ್ಸ ತೇ ನಾಭಿಜಾನಾಮ, ಯಮ್ಪಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಝಾಯಸೀ"ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಿಣ್ಡೋಲ್ಯಸುತ್ತಂ

೮೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಪಕರಣೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಮಹಾವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ । ಮಹಾವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಬೇಲುವಲಟ್ಠಿಕಾಯ ಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವತೋ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - "ಮಯಾ ಖೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಬಾಳ್ಹೋ। ಸನ್ತೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ। ತೇಸಂ ಮಮಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ವಚ್ಛಸ್ಸ ತರುಣಸ್ಸ ಮಾತರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ, ಏವಮೇವ ಸನ್ತೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ತೇಸಂ ಮಮಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬೀಜಾನಂ ತರುಣಾನಂ ಉದಕಂ ಅಲಭನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ, ಏವಮೇವ ಸನ್ತೇತ್ಥ...ಪೇ॰... ತೇಸಂ ಮಮಂ ಅಲಭನ್ತಾನಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯಥೇವ ಮಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ, ಏವಮೇವ ಏತರಹಿ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಭಗವತೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ [ಸಮ್ಮಿಞ್ಜಿತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ ಏವಮೇವ - ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಭಗವತೋ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಏವಮೇತಂ, ಭಗವಾ; ಏವಮೇತಂ, ಸುಗತ ! ಭಗವತೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪಬಾಳ್ಹೋ। ಸನ್ತೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ। ತೇಸಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ವಚ್ಛಸ್ಸ ತರುಣಸ್ಸ ಮಾತರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ, ಏವಮೇವ ಸನ್ತೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ತೇಸಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬೀಜಾನಂ ತರುಣಾನಂ ಉದಕಂ ಅಲಭನ್ತಾನಂ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ, ಏವಮೇವ ಸನ್ತೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ, ತೇಸಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅಲಭನ್ತಾನಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಸಿಯಾ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ ಸಿಯಾ ವಿಪರಿಣಾಮೋ। ಅಭಿನನ್ದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ; ಅಭಿವದತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ। ಯಥೇವ ಭಗವತಾ ಪುಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ, ಏವಮೇವ ಏತರಹಿ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘ"ನ್ತಿ।

ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾಸಿ [ಅಭಿಸಙ್ಖಾರೇಸಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಭಿಸಙ್ಖಾಯಿ (ಪೀ॰), ಅಭಿಸಙ್ಖರೋತಿ (ಕ॰)] ಯಥಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ (ಏಕದ್ವೀಹಿಕಾಯ ಸಾರಜ್ಜಮಾನರೂಪಾ ಯೇನಾಹಂ [ಯೇನ ಭಗವಾ (?)] ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯುಂ। ತೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ) [( ) ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] ಏಕದ್ವೀಹಿಕಾಯ ಸಾರಜ್ಜಮಾನರೂಪಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಅನ್ತಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜೀವಿಕಾನಂ ಯದಿದಂ ಪಿಣ್ಡೋಲ್ಯಂ। ಅಭಿಸಾಪೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಪಿಣ್ಡೋಲೋ ವಿಚರಸಿ ಪತ್ತಪಾಣೀತಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಉಪೇನ್ತಿ ಅತ್ಥವಸಿಕಾ, ಅತ್ಥವಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ; ನೇವ ರಾಜಾಭಿನೀತಾ, ನ ಚೋರಾಭಿನೀತಾ, ನ ಇಣಟ್ಟಾ, ನ ಭಯಟ್ಟಾ, ನ ಆಜೀವಿಕಾಪಕತಾ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಓತಿಣ್ಣಾಮ್ಹ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣಾ ದುಕ್ಖಪರೇತಾ ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾತಿ।

“ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತೋ। ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಕಾಮೇಸು ತಿಬ್ಬಸಾರಾಗೋ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಅಸಮ್ಪಜಾನೋ ಅಸಮಾಹಿತೋ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತೋ ಪಾಕತಿನ್ದ್ರಿಯೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಛವಾಲಾತಂ ಉಭತೋಪದಿತ್ತಂ ಮಜ್ಝೇ ಗೂಥಗತಂ, ನೇವ ಗಾಮೇ ಕಟ್ಠತ್ಥಂ ಫರತಿ, ನಾರಞ್ಞೇ ಕಟ್ಠತ್ಥಂ ಫರತಿ। ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ ಗಿಹಿಭೋಗಾ ಚ ಪರಿಹೀನೋ, ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ನ ಪರಿಪೂರೇತಿ।

“ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಸಲವಿತಕ್ಕಾ - ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ, ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ। ಇಮೇ ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಅಕುಸಲವಿತಕ್ಕಾ ಕ್ವ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ? ಚತೂಸು ವಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ ಸಮಾಧಿಂ ಭಾವಯತೋ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಮೇವ ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಸಮಾಧಿ ಭಾವೇತುಂ। ಅನಿಮಿತ್ತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಮಹಪ್ಫಲೋ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸೋ।

“ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಯೋ - ಭವದಿಟ್ಠಿ ಚ ವಿಭವದಿಟ್ಠಿ ಚ। ತತ್ರ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ತಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯಮಹಂ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ನ ವಜ್ಜವಾ ಅಸ್ಸ’ನ್ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ನತ್ಥಿ ನು ಖೋ ತಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯಮಹಂ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ನ ವಜ್ಜವಾ ಅಸ್ಸಂ। ಅಹಞ್ಹಿ ರೂಪಞ್ಞೇವ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯೇಯ್ಯಂ ವೇದನಞ್ಞೇವ... ಸಞ್ಞಞ್ಞೇವ... ಸಙ್ಖಾರೇಯೇವ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಞೇವ ಉಪಾದಿಯಮಾನೋ ಉಪಾದಿಯೇಯ್ಯಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಅಸ್ಸ [ಅಯಂ (ಕ॰)] ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವೇಯ್ಯುಂ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಅಸ್ಸಾ’”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೮೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಕೋಸಮ್ಬಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಸಾಮಂ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಅನಾಮನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಅನಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಏಕೋ ಅದುತಿಯೋ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ – "ಏಸಾವುಸೋ, ಆನನ್ದ, ಭಗವಾ ಸಾಮಂ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಅನಾಮನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಅನಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಏಕೋ ಅದುತಿಯೋ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕನ್ತೋ"ತಿ। "ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಭಗವಾ ಸಾಮಂ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಅನಾಮನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಅನಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಏಕೋ ಅದುತಿಯೋ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮತಿ, ಏಕೋವ ಭಗವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವಿಹರಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ; ನ ಭಗವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕೇನಚಿ ಅನುಬನ್ಧಿತಬ್ಬೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯಕಂ [ಪಾರಿಲೇಯ್ಯಕಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯಕೇ ವಿಹರತಿ ಭದ್ದಸಾಲಮೂಲೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಚಿರಸ್ಸುತಾ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ; ಇಚ್ಛಾಮ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಸೋತು"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯಕಂ ಭದ್ದಸಾಲಮೂಲಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ – "ಕಥಂ ನು ಖೋ ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತೀ"ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ವಿಚಯಸೋ ದೇಸಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ; ವಿಚಯಸೋ ದೇಸಿತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ; ವಿಚಯಸೋ ದೇಸಿತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ; ವಿಚಯಸೋ ದೇಸಿತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ; ವಿಚಯಸೋ ದೇಸಿತಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ; ವಿಚಯಸೋ ದೇಸಿತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ; ವಿಚಯಸೋ ದೇಸಿತಾ ಸತ್ತಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ; ವಿಚಯಸೋ ದೇಸಿತೋ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ। ಏವಂ ವಿಚಯಸೋ ದೇಸಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ವಿಚಯಸೋ ದೇಸಿತೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಅಥ ಚ ಪನಿಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ – 'ಕಥಂ ನು ಖೋ ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತೀ'"ತಿ?

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ? ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಖೋ ಪನ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮನುಪಸ್ಸನಾ ಸಙ್ಖಾರೋ ಸೋ। ಸೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರೋ ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ? ಅವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಯಿತೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ತಣ್ಹಾ; ತತೋಜೋ ಸೋ ಸಙ್ಖಾರೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಪಿ ಸಙ್ಖಾರೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ। ಸಾಪಿ ತಣ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ

ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ। ಸಾಪಿ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ। ಸೋಪಿ ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ। ಸಾಪಿ ಅವಿಜ್ಜಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ । ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ।

"ನ ಹೇವ ಖೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ರೂಪವನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಖೋ ಪನ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮನುಪಸ್ಸನಾ ಸಙ್ಖಾರೋ ಸೋ। ಸೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರೋ ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ? ಅವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಯಿತೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ತಣ್ಹಾ; ತತೋಜೋ ಸೋ ಸಙ್ಖಾರೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಪಿ ಸಙ್ಖಾರೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ। ಸಾಪಿ ತಣ್ಹಾ... ಸಾಪಿ ವೇದನಾ... ಸೋಪಿ ಫಸ್ಸೋ... ಸಾಪಿ ಅವಿಜ್ಜಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ।

"ನ ಹೇವ ಖೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಅತ್ತನಿ ರೂಪಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಖೋ ಪನ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸಮನುಪಸ್ಸನಾ ಸಙ್ಖಾರೋ ಸೋ। ಸೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರೋ ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ? ಅವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಯಿತೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ತಣ್ಹಾ; ತತೋಜೋ ಸೋ ಸಙ್ಖಾರೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಪಿ ಸಙ್ಖಾರೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ। ಸಾಪಿ ತಣ್ಹಾ... ಸಾಪಿ ವೇದನಾ... ಸೋಪಿ ಫಸ್ಸೋ... ಸಾಪಿ ಅವಿಜ್ಜಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ।

"ನ ಹೇವ ಖೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ಅತ್ತನಿ ರೂಪಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಖೋ ಪನ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮನುಪಸ್ಸನಾ ಸಙ್ಖಾರೋ ಸೋ। ಸೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರೋ ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ? ಅವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಯಿತೇ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ತಣ್ಹಾ; ತತೋಜೋ ಸೋ ಸಙ್ಖಾರೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಪಿ ಸಙ್ಖಾರೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ। ಸಾಪಿ ತಣ್ಹಾ ... ಸಾಪಿ ವೇದನಾ... ಸೋಪಿ ಫಸ್ಸೋ... ಸಾಪಿ ಅವಿಜ್ಜಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ...ಪೇ॰... ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ।

"ನ ಹೇವ ಖೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ವೇದನಾವನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಅತ್ತನಿ ವೇದನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ವೇದನಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಸಞ್ಞಂ... ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಸಙ್ಖಾರವನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಅತ್ತನಿ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಅತ್ತನಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಖೋ ಪನ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮನುಪಸ್ಸನಾ ಸಙ್ಖಾರೋ ಸೋ। ಸೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರೋ ಕಿಂನಿದಾನೋ...ಪೇ॰... ಕಿಂಪಭವೋ? ಅವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಯಿತೇ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ತಣ್ಹಾ; ತತೋಜೋ ಸೋ ಸಙ್ಖಾರೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಪಿ ಸಙ್ಖಾರೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ। ಸಾಪಿ ತಣ್ಹಾ... ಸಾಪಿ ವೇದನಾ... ಸೋಪಿ ಫಸ್ಸೋ ... ಸಾಪಿ ಅವಿಜ್ಜಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ।

“ನ ಹೇವ ಖೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ಸಞ್ಞಂ... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ - ‘ಸೋ ಅತ್ತಾ ಸೋ ಲೋಕೋ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ’ತಿ। ಯಾ ಖೋ ಪನ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿ ಸಙ್ಖಾರೋ ಸೋ। ಸೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರೋ ಕಿಂನಿದಾನೋ...ಪೇ॰... ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ।

“ನ ಹೇವ ಖೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವೇದನಂ ... ನ ಸಞ್ಞಂ... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ನಾಪಿ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ - ‘ಸೋ ಅತ್ತಾ ಸೋ ಲೋಕೋ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ’ತಿ। ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ - ‘ನೋ ಚಸ್ಸಂ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ ನಾಭವಿಸ್ಸಂ ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯಾ ಖೋ ಪನ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿ ಸಙ್ಖಾರೋ ಸೋ। ಸೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರೋ ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ? ಅವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಯಿತೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ತಣ್ಹಾ; ತತೋಜೋ ಸೋ ಸಙ್ಖಾರೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಪಿ ಸಙ್ಖಾರೋ ಅನಿಚ್ಚೋ...ಪೇ॰... ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ।

“ನ ಹೇವ ಖೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವೇದನಂ... ನ ಸಞ್ಞಂ... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನಾಪಿ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ - ‘ಸೋ ಅತ್ತಾ ಸೋ ಲೋಕೋ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ’ತಿ; ನಾಪಿ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ - ‘ನೋ ಚಸ್ಸಂ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ ನಾಭವಿಸ್ಸಂ ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಕಙ್ಖೀ ಹೋತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛೀ ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ। ಯಾ ಖೋ ಪನ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಙ್ಖಿತಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಿತಾ ಅನಿಟ್ಠಙ್ಗತತಾ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೋ ಸೋ। ಸೋ ಪನ ಸಙ್ಖಾರೋ ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ? ಅವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಯಿತೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ತಣ್ಹಾ; ತತೋಜೋ ಸೋ ಸಙ್ಖಾರೋ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಪಿ ಸಙ್ಖಾರೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ। ಸಾಪಿ ತಣ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ। ಸಾಪಿ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ। ಸೋಪಿ ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ಸಙ್ಖತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ। ಸಾಪಿ ಅವಿಜ್ಜಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಪುಣ್ಣಮಸುತ್ತಂ

೮೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪನ್ನರಸೇ ಪುಣ್ಣಾಯ ಪುಣ್ಣಮಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ [ಕಞ್ಚಿದೇವ (?)] ದೇಸಂ, ಸಚೇ ಮೇ ಭಗವಾ ಓಕಾಸಂ ಕರೋತಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯಾ”ತಿ? “ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಕೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛ ಯದಾಕಙ್ಖಸೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಸಕೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಇಮೇ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ”ತಿ।

“ಇಮೇ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ; ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ”ತಿ। “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ -

“ಇಮೇ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಕಿಂಮೂಲಕಾ”ತಿ? “ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಛನ್ದಮೂಲಕಾ”ತಿ…ಪೇ॰… ತಞ್ಞೇವ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾದಾನಂ ತೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಉದಾಹು ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಞ್ಚಹಿ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಹಿ ಉಪಾದಾನನ್ತಿ? “ನ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಞ್ಞೇವ ಉಪಾದಾನಂ ತೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ನಾಪಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಞ್ಚಹಿ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಹಿ ಉಪಾದಾನಂ, ಅಪಿ ಚ ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಉಪಾದಾನ”ನ್ತಿ। “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ -

“ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದರಾಗವೇಮತ್ತತಾ”ತಿ? “ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ - “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಏವಂರೂಪೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂವೇದನೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂಸಞ್ಞೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಏವಂಸಙ್ಖಾರೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ , ಏವಂವಿಞ್ಞಾಣೋ ಸಿಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ’ನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಿಯಾ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದರಾಗವೇಮತ್ತತಾ”ತಿ? “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ -

“ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಖನ್ಧಾನಂ ಖನ್ಧಾಧಿವಚನ”ನ್ತಿ? “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖು, ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ… ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ … ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ… ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧೋ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಖನ್ಧಾನಂ ಖನ್ಧಾಧಿವಚನ”ನ್ತಿ। “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಅಪುಚ್ಛಿ -

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ; ಕೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ; ಕೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ; ಕೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ; ಕೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯಾ”ತಿ? “ಚತ್ತಾರೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಹಾಭೂತಾ ಹೇತು, ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾಭೂತಾ ಪಚ್ಚಯೋ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಫಸ್ಸೋ ಹೇತು ಫಸ್ಸೋ ಪಚ್ಚಯೋ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಫಸ್ಸೋ ಹೇತು ಫಸ್ಸೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಫಸ್ಸೋ ಹೇತು , ಫಸ್ಸೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ। ನಾಮರೂಪಂ ಹೇತು, ನಾಮರೂಪಂ ಪಚ್ಚಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯಾ”ತಿ। “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಅಪುಚ್ಛಿ -

“ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಹೋತೀ”ತಿ। “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಅಪುಚ್ಛಿ -

“ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ನ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ವೇದನಂ... ನ ಸಞ್ಞಂ... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ನ ಹೋತೀ”ತಿ। “ಸಾಧು , ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಅಪುಚ್ಛಿ -

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ; ಕೋ ವೇದನಾಯ... ಕೋ ಸಞ್ಞಾಯ... ಕೋ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ... ಕೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ”ನ್ತಿ? “ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ರೂಪಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ಅಯಂ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ - ಅಯಂ ರೂಪಸ್ಸ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ - ಇದಂ ರೂಪಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ। ಯಂ ವೇದನಂ ಪಟಿಚ್ಚ... ಯಂ ಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಚ... ಯೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಟಿಚ್ಚ... ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ಅಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದೋ। ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ - ಅಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆದೀನವೋ। ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ - ಇದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣ”ನ್ತಿ। “ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ -

“ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ, ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ? “ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖು, ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ - ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ - ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - “ಇತಿ ಕಿರ ಭೋ ರೂಪಂ ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ; ಅನತ್ತಕತಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕಥಮತ್ತಾನಂ [ಕತಮತ್ತಾನಂ (ಪೀ॰), ಕಮ್ಮತ್ತಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಫುಸಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ -

“ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಮೋಘಪುರಿಸೋ ಅವಿದ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ತಣ್ಹಾಧಿಪತೇಯ್ಯೇನ ಚೇತಸಾ ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಅತಿಧಾವಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ। ಇತಿ ಕಿರ, ಭೋ, ರೂಪಂ ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ। ಅನತ್ತಕತಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕಥಮತ್ತಾನಂ ಫುಸಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ? ಪಟಿಪುಚ್ಛಾವಿನೀತಾ ಖೋ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತ್ರ ತತ್ರ ತೇಸು ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। ತಸ್ಮಾತಿಹ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

“ದ್ವೇ ಖನ್ಧಾ ತಞ್ಞೇವ ಸಿಯಂ, ಅಧಿವಚನಞ್ಚ ಹೇತುನಾ।
ಸಕ್ಕಾಯೇನ ದುವೇ ವುತ್ತಾ, ಅಸ್ಸಾದವಿಞ್ಞಾಣಕೇನ ಚ।
ಏತೇ ದಸವಿಧಾ ವುತ್ತಾ, ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖು ಪುಚ್ಛಾಯಾ”ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಖಜ್ಜನೀಯವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಅಸ್ಸಾದೋ ದ್ವೇ ಸಮುದಯಾ, ಅರಹನ್ತೇಹಿ ಅಪರೇ ದ್ವೇ।
ಸೀಹೋ ಖಜ್ಜನೀ ಪಿಣ್ಡೋಲ್ಯಂ, ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯೇನ ಪುಣ್ಣಮಾತಿ॥

೯. ಥೇರವಗ್ಗೋ

೧. ಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೮೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ”ತಿ। “ಆವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏತದವೋಚ –

“ಪುಣ್ಣೋ ನಾಮ, ಆವುಸೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ [ಮನ್ತಾನಿಪುತ್ತೋ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅಮ್ಹಾಕಂ ನವಕಾನಂ ಸತಂ ಬಹೂಪಕಾರೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಅಮ್ಹೇ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದತಿ – ‘ಉಪಾದಾಯ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಅಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ನೋ ಅನುಪಾದಾಯ। ಕಿಞ್ಚ ಉಪಾದಾಯ ಅಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ನೋ ಅನುಪಾದಾಯ? ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ ಅಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ನೋ ಅನುಪಾದಾಯ। ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ ಅಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ನೋ ಅನುಪಾದಾಯ’”।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ದಹರೋ ಯುವಾ ಮಣ್ಡನಕಜಾತಿಕೋ ಆದಾಸೇ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅಚ್ಛೇ ವಾ ಉದಕಪತ್ತೇ ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಉಪಾದಾಯ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ನೋ ಅನುಪಾದಾಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ ಅಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ನೋ ಅನುಪಾದಾಯ। ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ ಅಸ್ಮೀತಿ ಹೋತಿ, ನೋ ಅನುಪಾದಾಯ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ‘ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’”ತಿ? ‘ಅನಿಚ್ಚಂ, ಆವುಸೋ’। ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ … ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’ತಿ? ‘ಅನಿಚ್ಚಂ, ಆವುಸೋ’। ತಸ್ಮಾತಿಹ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀತಿ। ಪುಣ್ಣೋ ನಾಮ ಆವುಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನವಕಾನಂ ಸತಂ ಬಹೂಪಕಾರೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಅಮ್ಹೇ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದತಿ। ಇದಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮೋ ಅಭಿಸಮಿತೋತಿ। ಪಠಮಂ।

೧. ತಿಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೮೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಿತುಚ್ಛಾಪುತ್ತೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏವಮಾರೋಚೇತಿ – "ಅಪಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಮಧುರಕಜಾತೋ ವಿಯ ಕಾಯೋ; ದಿಸಾಪಿ ಮೇ ನ ಪಕ್ಖಾಯನ್ತಿ; ಧಮ್ಮಾಪಿ ಮಂ ನ ಪಟಿಭನ್ತಿ; ಥಿನಮಿದ್ಧಞ್ಚ [ಥೀನಮಿದ್ಧಞ್ಚ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ; ಅನಭಿರತೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಾಮಿ; ಹೋತಿ ಚ ಮೇ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಆಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ತಿಸ್ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಿತುಚ್ಛಾಪುತ್ತೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏವಮಾರೋಚೇತಿ – 'ಅಪಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಮಧುರಕಜಾತೋ ವಿಯ ಕಾಯೋ; ದಿಸಾಪಿ ಮೇ ನ ಪಕ್ಖಾಯನ್ತಿ; ಧಮ್ಮಾಪಿ ಮಂ ನ ಪಟಿಭನ್ತಿ; ಥಿನಮಿದ್ಧಞ್ಚ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ; ಅನಭಿರತೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಾಮಿ; ಹೋತಿ ಚ ಮೇ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ'"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಮ ವಚನೇನ ತಿಸ್ಸಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಹೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತಿಸ್ಸಂ ಏತದವೋಚ – "ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ತಿಸ್ಸ, ಆಮನ್ತೇತೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತಿಸ್ಸಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ, ತಿಸ್ಸ, ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏವಮಾರೋಚೇಸಿ – 'ಅಪಿ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಮಧುರಕಜಾತೋ ವಿಯ ಕಾಯೋ...ಪೇ॰... ಹೋತಿ ಚ ಮೇ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ'"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ತಿಸ್ಸ, ರೂಪೇ ಅವಿಗತರಾಗಸ್ಸ ಅವಿಗತಛನ್ದಸ್ಸ ಅವಿಗತಪೇಮಸ್ಸ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸಸ್ಸ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ಅವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ರೂಪಸ್ಸ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ತಿಸ್ಸ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ತಿಸ್ಸ, ಹೋತಿ। ಯಥಾ ತಂ ರೂಪೇ ಅವಿಗತರಾಗಸ್ಸ... ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅವಿಗತರಾಗಸ್ಸ...ಪೇ॰... ತೇಸಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ತಿಸ್ಸ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ತಿಸ್ಸ, ಹೋತಿ। ಯಥಾ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿಗತರಾಗಸ್ಸ ಅವಿಗತಛನ್ದಸ್ಸ ಅವಿಗತಪೇಮಸ್ಸ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸಸ್ಸ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ಅವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ತಿಸ್ಸ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ತಿಸ್ಸ, ಹೋತಿ। ಯಥಾ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅವಿಗತರಾಗಸ್ಸ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ತಿಸ್ಸ, ರೂಪೇ ವಿಗತರಾಗಸ್ಸ ವಿಗತಛನ್ದಸ್ಸ ವಿಗತಪೇಮಸ್ಸ ವಿಗತಪಿಪಾಸಸ್ಸ ವಿಗತಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ರೂಪಸ್ಸ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ತಿಸ್ಸ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ತಿಸ್ಸ, ಹೋತಿ। ಯಥಾ ತಂ ರೂಪೇ ವಿಗತರಾಗಸ್ಸ... ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ವಿಗತರಾಗಸ್ಸ... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ವಿಗತರಾಗಸ್ಸ ವಿಗತಛನ್ದಸ್ಸ ವಿಗತಪೇಮಸ್ಸ ವಿಗತಪಿಪಾಸಸ್ಸ ವಿಗತಪರಿಳಾಹಸ್ಸ

ವಿಗತತಣ್ಹಸ್ಸ ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ತಿಸ್ಸ! ಏವಞ್ಹೇತಂ, ತಿಸ್ಸ, ಹೋತಿ। ಯಥಾ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ವಿಗತರಾಗಸ್ಸ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ತಿಸ್ಸ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾ ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। ತಸ್ಮಾತಿಹ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ತಿಸ್ಸ, ದ್ವೇ ಪುರಿಸಾ - ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮಗ್ಗಕುಸಲೋ, ಏಕೋ ಪುರಿಸೋ ಮಗ್ಗಕುಸಲೋ। ತಮೇನಂ ಸೋ ಅಮಗ್ಗಕುಸಲೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಮಗ್ಗಕುಸಲಂ ಪುರಿಸಂ ಮಗ್ಗಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಏಹಿ, ಭೋ ಪುರಿಸ, ಅಯಂ ಮಗ್ಗೋ। ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗಚ್ಛ। ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ದ್ವೇಧಾಪಥಂ, ತತ್ಥ ವಾಮಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಂ ಗಣ್ಹಾಹಿ। ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗಚ್ಛ। ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ತಿಬ್ಬಂ ವನಸಣ್ಡಂ। ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗಚ್ಛ। ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಮಹನ್ತಂ ನಿನ್ನಂ ಪಲ್ಲಲಂ । ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗಚ್ಛ। ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಸೋಬ್ಭಂ ಪಪಾತಂ। ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗಚ್ಛ। ತೇನ ಮುಹುತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ ಸಮಂ ಭೂಮಿಭಾಗಂ ರಮಣೀಯ'"ನ್ತಿ।

"ಉಪಮಾ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ, ತಿಸ್ಸ, ಕತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಅಯಂ ಚೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - 'ಪುರಿಸೋ ಅಮಗ್ಗಕುಸಲೋ'ತಿ ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಪುರಿಸೋ ಮಗ್ಗಕುಸಲೋ'ತಿ ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ತಥಾಗತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। 'ದ್ವೇಧಾಪಥೋ'ತಿ ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ । 'ವಾಮೋ ಮಗ್ಗೋ'ತಿ ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸೇತಂ ಮಿಚ್ಛಾಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ...ಪೇ॰... ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ। 'ದಕ್ಖಿಣೋ ಮಗ್ಗೋ'ತಿ ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ಅರಿಯಸ್ಸೇತಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ। 'ತಿಬ್ಬೋ ವನಸಣ್ಡೋ'ತಿ ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ಅವಿಜ್ಜಾಯೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಮಹನ್ತಂ ನಿನ್ನಂ ಪಲ್ಲಲ'ನ್ತಿ ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ಕಾಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಸೋಬ್ಭೋ ಪಪಾತೋ'ತಿ ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ಕೋಧೂಪಾಯಾಸಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। 'ಸಮೋ ಭೂಮಿಭಾಗೋ ರಮಣೀಯೋ'ತಿ ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಅಭಿರಮ, ತಿಸ್ಸ, ಅಭಿರಮ, ತಿಸ್ಸ! ಅಹಮೋವಾದೇನ ಅಹಮನುಗ್ಗಹೇನ ಅಹಮನುಸಾಸನಿಯಾ"ತಿ [ಅಹಮಾಮಿಸಧಮ್ಮಾನುಗ್ಗಹೇನ ಮಮೋವಾದೇನ ಮಮಾನುಸಾಸನಿಯಾತಿ (ಕ॰)]।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಯಮಕಸುತ್ತಂ

೮೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಯಮಕಸ್ಸ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ - "ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ಯಥಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ, ನ ಹೋತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ।

ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯಮಕಸ್ಸ ಕಿರ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ - "ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ಯಥಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ, ನ ಹೋತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಯಮಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಯಮಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಯಮಕಂ ಏತದವೋಚುಂ -

“ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತೇ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ – ‘ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ಯಥಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ, ನ ಹೋತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ಏವಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ – ‘ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ, ನ ಹೋತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ।

“ಮಾ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ಏವಂ ಅವಚ, ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿ। ನ ಹಿ ಸಾಧು ಭಗವತೋ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನಂ। ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ, ನ ಹೋತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಯಮಕೋ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ತಥೇವ ತಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ – “ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ಯಥಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ, ನ ಹೋತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ”ತಿ।

ಯತೋ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಯಮಕಂ ಏತಸ್ಮಾ ಪಾಪಕಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾ ವಿವೇಚೇತುಂ, ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಯಮಕಸ್ಸ ನಾಮ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ – ‘ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ, ನ ಹೋತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ। ಸಾಧಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಯಮಕೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ”ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಯಮಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಯಮಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಯಮಕಂ ಏತದವೋಚ –

“ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತೇ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ – ‘ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ಯಥಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ, ನ ಹೋತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ಏವಂ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ಯಥಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ, ನ ಹೋತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಆವುಸೋ”। “ವೇದನಾ ನಿಚ್ಚಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಆವುಸೋ”। ತಸ್ಮಾತಿಹ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ರೂಪಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ” … “ವೇದನಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”… “ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”। “ಅಞ್ಞತ್ರ ರೂಪಾ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”। “ವೇದನಾಯ… ಅಞ್ಞತ್ರ ವೇದನಾಯ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ… ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು… ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”। “ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಞ್ಞಾಣಾ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ರೂಪಂ... ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ಅಯಂ ಸೋ ಅರೂಪೀ... ಅವೇದನೋ... ಅಸಞ್ಞೀ... ಅಸಙ್ಖಾರೋ... ಅವಿಞ್ಞಾಣೋ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ”। “ಏತ್ಥ ಚ ತೇ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಚ್ಚತೋ ಥೇತತೋ [ತಥತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತಥಾಗತೇ ಅನುಪಲಬ್ಭಿಯಮಾನೇ [ತಥಾಗತೇ ಅನುಪಲಬ್ಭಮಾನೇ (?)], ಕಲ್ಲಂ ನು ತೇ ತಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ – ‘ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ, ಯಥಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ, ನ ಹೋತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ?

“ಅಹು ಖೋ ಮೇ ತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪುಬ್ಬೇ ಅವಿದ್ದಸುನೋ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ; ಇದಞ್ಚ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ತಞ್ಚೇವ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಪಹೀನಂ, ಧಮ್ಮೋ ಚ ಮೇ ಅಭಿಸಮಿತೋ”ತಿ।

“ಸಚೇ ತಂ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಯೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಕಿಂ ಹೋತೀ’ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ಕಿನ್ತಿ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ? “ಸಚೇ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಯೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಕಿಂ ಹೋತೀ’ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ – ‘ರೂಪಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತಂ ನಿರುದ್ಧಂ ತದತ್ಥಙ್ಗತಂ। ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ; ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತಂ ನಿರುದ್ಧಂ ತದತ್ಥಙ್ಗತ’ನ್ತಿ। ಏವಂ ಪುಟ್ಠೋಹಂ , ಆವುಸೋ, ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಆವುಸೋ ಯಮಕ! ತೇನ ಹಾವುಸೋ, ಯಮಕ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಏತಸ್ಸೇವ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಞಾಣಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ; ಸೋ ಚ ಆರಕ್ಖಸಮ್ಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಕೋಚಿದೇವ ಪುರಿಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅನತ್ಥಕಾಮೋ ಅಹಿತಕಾಮೋ ಅಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮೋ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಕಾಮೋ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಅಯಂ ಖೋ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಅಡ್ಢೋ ಮಹದ್ಧನೋ ಮಹಾಭೋಗೋ; ಸೋ ಚ ಆರಕ್ಖಸಮ್ಪನ್ನೋ; ನಾಯಂ [ನ ಹಾಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸುಕರೋ ಪಸಯ್ಹ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಗಹಪತಿಂ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಉಪಟ್ಠಹೇಯ್ಯಂ ತಂ, ಭನ್ತೇ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಸೋ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ। ಸೋ ಉಪಟ್ಠಹೇಯ್ಯ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಮಿತ್ತತೋಪಿ ನಂ ಸದ್ದಹೇಯ್ಯ [ದಹೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]; ಸುಹಜ್ಜತೋಪಿ ನಂ ಸದ್ದಹೇಯ್ಯ; ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಯದಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಸಂವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ’ತಿ, ಅಥ ನಂ ರಹೋಗತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಸತ್ಥೇನ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಯ್ಯ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆವುಸೋ ಯಮಕ, ಯದಾ ಹಿ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಗಹಪತಿಂ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ಆಹ – ‘ಉಪಟ್ಠಹೇಯ್ಯಂ ತಂ, ಭನ್ತೇ’ತಿ, ತದಾಪಿ ಸೋ ವಧಕೋವ। ವಧಕಞ್ಚ ಪನ ಸನ್ತಂ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ – ‘ವಧಕೋ ಮೇ’ತಿ। ಯದಾಪಿ ಸೋ ಉಪಟ್ಠಹತಿ ಪುಬ್ಬುಟ್ಠಾಯೀ ಪಚ್ಛಾನಿಪಾತೀ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ ಮನಾಪಚಾರೀ ಪಿಯವಾದೀ, ತದಾಪಿ ಸೋ ವಧಕೋವ। ವಧಕಞ್ಚ ಪನ ಸನ್ತಂ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ – ‘ವಧಕೋ ಮೇ’ತಿ। ಯದಾಪಿ ನಂ ರಹೋಗತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಸತ್ಥೇನ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಿ, ತದಾಪಿ ಸೋ ವಧಕೋವ। ವಧಕಞ್ಚ ಪನ ಸನ್ತಂ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ – ‘ವಧಕೋ ಮೇ’”ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ

ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ''।

''ಸೋ ಅನಿಚ್ಚಂ ರೂಪಂ 'ಅನಿಚ್ಚಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅನಿಚ್ಚಂ ವೇದನಂ 'ಅನಿಚ್ಚಾ ವೇದನಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅನಿಚ್ಚಂ ಸಞ್ಞಂ 'ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಞ್ಞಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅನಿಚ್ಚೇ ಸಙ್ಖಾರೇ 'ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ।

''ದುಕ್ಖಂ ರೂಪಂ 'ದುಕ್ಖಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ... ದುಕ್ಖಂ ಸಞ್ಞಂ... ದುಕ್ಖೇ ಸಙ್ಖಾರೇ... ದುಕ್ಖಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ದುಕ್ಖಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ।

''ಅನತ್ತಂ ರೂಪಂ 'ಅನತ್ತಾ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅನತ್ತಂ ವೇದನಂ... ಅನತ್ತಂ ಸಞ್ಞಂ... ಅನತ್ತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ... ಅನತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಅನತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ।

''ಸಙ್ಖತಂ ರೂಪಂ 'ಸಙ್ಖತಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಸಙ್ಖತಂ ವೇದನಂ... ಸಙ್ಖತಂ ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ... ಸಙ್ಖತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಸಙ್ಖತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ।

''ವಧಕಂ ರೂಪಂ 'ವಧಕಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ವಧಕಂ ವೇದನಂ 'ವಧಕಾ ವೇದನಾ'ತಿ... ವಧಕಂ ಸಞ್ಞಂ 'ವಧಕಾ ಸಞ್ಞಾ'ತಿ... ವಧಕೇ ಸಙ್ಖಾರೇ 'ವಧಕಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ವಧಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ವಧಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ।

''ಸೋ ರೂಪಂ ಉಪೇತಿ ಉಪಾದಿಯತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ 'ಅತ್ತಾ ಮೇ'ತಿ। ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪೇತಿ ಉಪಾದಿಯತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ 'ಅತ್ತಾ ಮೇ'ತಿ। ತಸ್ಸಿಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಉಪೇತಾ ಉಪಾದಿನ್ನಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

''ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ...ಪೇ॰... ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಾನಂ। ನ ವೇದನಂ... ನ ಸಞ್ಞಂ... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಾನಂ।

''ಸೋ ಅನಿಚ್ಚಂ ರೂಪಂ 'ಅನಿಚ್ಚಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅನಿಚ್ಚಂ ವೇದನಂ ... ಅನಿಚ್ಚಂ ಸಞ್ಞಂ... ಅನಿಚ್ಚೇ ಸಙ್ಖಾರೇ ... ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

''ದುಕ್ಖಂ ರೂಪಂ 'ದುಕ್ಖಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ... ದುಕ್ಖಂ ಸಞ್ಞಂ... ದುಕ್ಖೇ ಸಙ್ಖಾರೇ... ದುಕ್ಖಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ದುಕ್ಖಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

''ಅನತ್ತಂ ರೂಪಂ 'ಅನತ್ತಾ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅನತ್ತಂ ವೇದನಂ... ಅನತ್ತಂ ಸಞ್ಞಂ... ಅನತ್ತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ... ಅನತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಅನತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸಙ್ಖತಂ ರೂಪಂ ‘ಸಙ್ಖತಂ ರೂಪ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಙ್ಖತಂ ವೇದನಂ... ಸಙ್ಖತಂ ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖತೇ ಸಙ್ಖಾರೇ... ಸಙ್ಖತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ‘ಸಙ್ಖತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

“ವಧಕಂ ರೂಪಂ ‘ವಧಕಂ ರೂಪ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ವಧಕಂ ವೇದನಂ... ವಧಕಂ ಸಞ್ಞಂ... ವಧಕೇ ಸಙ್ಖಾರೇ “ವಧಕಾ ಸಙ್ಖಾರಾ”ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ವಧಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ‘ವಧಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸೋ ರೂಪಂ ನ ಉಪೇತಿ, ನ ಉಪಾದಿಯತಿ, ನಾಧಿಟ್ಠಾತಿ - ‘ಅತ್ತಾ ಮೇ’ತಿ। ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನ ಉಪೇತಿ, ನ ಉಪಾದಿಯತಿ, ನಾಧಿಟ್ಠಾತಿ - ‘ಅತ್ತಾ ಮೇ’ತಿ। ತಸ್ಸಿಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಅನುಪೇತಾ ಅನುಪಾದಿನ್ನಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ”ತಿ। “ಏವಮೇತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೋತಿ ಯೇಸಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ತಾದಿಸಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಅನುಕಮ್ಪಕಾ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಓವಾದಕಾ ಅನುಸಾಸಕಾ। ಇದಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅನುರಾಧಸುತ್ತಂ

೮೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರಾಧೋ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಅರಞ್ಞಕುಟಿಕಾಯಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರಾಧೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಅನುರಾಧೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರಾಧಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಯೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ ಅನುರಾಧ, ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ, ತಂ ತಥಾಗತೋ ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ - ‘ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ, ‘ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ, ‘ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ, ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ”ತಿ?

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರಾಧೋ ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಏತದವೋಚ - “ಯೋ ಸೋ ಆವುಸೋ ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ ತಂ ತಥಾಗತೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ - ‘ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ, ‘ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ, ‘ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ, ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರಾಧಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಸೋ ಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ನವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಥೇರೋ ವಾ ಪನ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರಾಧಂ ನವವಾದೇನ ಚ ಬಾಲವಾದೇನ ಚ ಅಪಸಾದೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರಾಧಸ್ಸ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ತೇಸು ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಸು ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಸು ಏತದಹೋಸಿ - “ಸಚೇ ಖೋ ಮಂ ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ। ಕಥಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ನು ಖ್ವಾಹಂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಅಸ್ಸಂ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಂ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ”ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರಾಧೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ಅರಞ್ಞಕುಟಿಕಾಯಂ ವಿಹರಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು …ಪೇ॰… ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ – ‘ಯೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ ಅನುರಾಧ, ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ ತಂ ತಥಾಗತೋ ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ – ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನ ಹೋತಿ… ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ’’ತಿ?

ಏವಂ ವುತ್ತಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇ ಏತದವೋಚಂ – ‘‘ಯೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ, ತಂ ತಥಾಗತೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ – ‘ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ ವಾತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ – ‘ಸೋ ಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ನ ವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋ ಥೇರೋ ವಾ ಪನ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ನವವಾದೇನ ಬಾಲವಾದೇನ ಚ ಅಪಸಾದೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು’’।

‘‘ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ತೇಸು ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಸು ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಸು ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಸಚೇ ಖೋ ಮಂ ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ। ಕಥಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ನು ಖ್ವಾಹಂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ವುತ್ತವಾದೀ ಚೇವ ಭಗವತೋ ಅಸ್ಸಂ, ನ ಚ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯಂ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಾನುಧಮ್ಮಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ, ನ ಚ ಕೋಚಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ’’’ತಿ?

‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅನುರಾಧ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ , ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ’’ತಿ? ‘‘ಅನಿಚ್ಚಂ ಭನ್ತೇ’’…ಪೇ॰… ತಸ್ಮಾತಿಹ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ’’।

‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅನುರಾಧ, ರೂಪಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’।

‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅನುರಾಧ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಅಞ್ಞತ್ರ ರೂಪಾ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ವೇದನಾಯ…ಪೇ॰… ಅಞ್ಞತ್ರ ವೇದನಾಯ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ… ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು… ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ… ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಞ್ಞಾಣಾ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’।

‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅನುರಾಧ, ರೂಪಂ… ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’।

‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅನುರಾಧ, ಅಯಂ ಸೋ ಅರೂಪೀ ಅವೇದನೋ ಅಸಞ್ಞೀ ಅಸಙ್ಖಾರೋ ಅವಿಞ್ಞಾಣೋ ತಥಾಗತೋತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’।

‘‘ಏತ್ಥ ಚ ತೇ, ಅನುರಾಧ, ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಚ್ಚತೋ ಥೇತತೋ ತಥಾಗತೇ ಅನುಪಲಬ್ಭಿಯಮಾನೇ ಕಲ್ಲಂ ನು ತೇ ತಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ – ‘ಯೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ತಥಾಗತೋ ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪುರಿಸೋ ಪರಮಪತ್ತಿಪತ್ತೋ ತಂ

ತಥಾಗತೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಞ್ಞಾಪಯಮಾನೋ ಪಞ್ಞಾಪೇತಿ - ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ'''ತಿ? ''ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ''।

''ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರಾಧ! ಪುಬ್ಬೇ ಚಾಹಂ, ಅನುರಾಧ, ಏತರಹಿ ಚ ದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಪಞ್ಞಪೇಮಿ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ನಿರೋಧ''ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ವಕ್ಕಲಿಸುತ್ತಂ

೮೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ವಕ್ಕಲಿ ಕುಮ್ಭಕಾರನಿವೇಸನೇ ವಿಹರತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಕ್ಕಲಿ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ''ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಥ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಥ - 'ವಕ್ಕಲಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ, ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಥ - 'ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯೇನ ವಕ್ಕಲಿ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು; ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'''ತಿ। ''ಏವಮಾವುಸೋ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಕ್ಕಲಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - ''ವಕ್ಕಲಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ, ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ; ಏವಞ್ಚ ಪನ ವದೇತಿ - 'ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯೇನ ವಕ್ಕಲಿ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು; ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'''ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ವಕ್ಕಲಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಕ್ಕಲಿ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಮಞ್ಚಕೇ ಸಮಧೋಸಿ [ಸಮಞ್ಚೋಸಿ (ಸೀ॰), ಸಮಞ್ಚೋಪಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಸಂ + ಧೂ + ಈ = ಸಮಧೋಸಿ]। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ವಕ್ಕಲಿಂ ಏತದವೋಚ - ''ಅಲಂ, ವಕ್ಕಲಿ, ಮಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಚಕೇ ಸಮಧೋಸಿ। ಸನ್ತಿಮಾನಿ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ; ತತ್ಥಾಹಂ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ವಕ್ಕಲಿಂ ಏತದವೋಚ - ''ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ವಕ್ಕಲಿ, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ''ತಿ? ''ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ, ನ ಯಾಪನೀಯಂ; ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ''ತಿ। ''ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ವಕ್ಕಲಿ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ನ ಕೋಚಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ''ತಿ? ''ತಗ್ಘ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅನಪ್ಪಕಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಅನಪ್ಪಕೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ''ತಿ। ''ಕಚ್ಚಿ ಪನ ತಂ, ವಕ್ಕಲಿ, ಅತ್ತಾ ಸೀಲತೋ ನ ಉಪವದತೀ''ತಿ? ''ನ ಖೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಾ ಸೀಲತೋ ಉಪವದತೀ''ತಿ। ''ನೋ ಚೇ ಕಿರ ತಂ, ವಕ್ಕಲಿ, ಅತ್ತಾ ಸೀಲತೋ ಉಪವದತಿ; ಅಥ ಕಿಞ್ಚ ತೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಕೋ ಚ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ''ತಿ? ''ಚಿರಪಟಿಕಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಕಾಮೋ, ನತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ತಾವತಿಕಾ ಬಲಮತ್ತಾ, ಯಾವತಾಹಂ [ಯಾಹಂ (ಸೀ॰), ಯಾಯಾಹಂ (ಪೀ॰)] ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ।

''ಅಲಂ , ವಕ್ಕಲಿ, ಕಿಂ ತೇ ಇಮಿನಾ ಪೂತಿಕಾಯೇನ ದಿಟ್ಠೇನ? ಯೋ ಖೋ, ವಕ್ಕಲಿ, ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ; ಯೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ। ಧಮ್ಮಞ್ಹಿ, ವಕ್ಕಲಿ, ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ; ಮಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ।

''ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ವಕ್ಕಲಿ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ''ತಿ? ''ಅನಿಚ್ಚಂ , ಭನ್ತೇ''। ''ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ''ತಿ? ''ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ''। ''ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'''ತಿ? ''ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ''। ''ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ

ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"...ಪೇ°... ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹ...ಪೇ°... ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ... ಪೇ°... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ವಕ್ಕಲಿಂ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೋ ಪಬ್ಬತೋ ತೇನ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಕ್ಕಲಿ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಥ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಮಞ್ಚಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಯೇನ ಇಸಿಗಿಲಿಪಸ್ಸಂ ಕಾಳಸಿಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಥ। ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಮಾದಿಸೋ ಅನ್ತರಘರೇ ಕಾಲಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಕ್ಕಲಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ವಕ್ಕಲಿಂ ಮಞ್ಚಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಯೇನ ಇಸಿಗಿಲಿಪಸ್ಸಂ ಕಾಳಸಿಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಞ್ಚ ರತ್ತಿಂ ತಞ್ಚ ದಿವಾವಸೇಸಂ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ವಿಹಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ದ್ವೇ ದೇವತಾಯೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು...ಪೇ°... ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಏಕಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ವಕ್ಕಲಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಮೋಕ್ಖಾಯ ಚೇತೇತೀ"ತಿ। ಅಪರಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸೋ ಹಿ ನೂನ, ಭನ್ತೇ, ಸುವಿಮುತ್ತೋ ವಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಇದಮವೋಚುಂ ತಾ ದೇವತಾಯೋ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿಂಸು।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇನ ವಕ್ಕಲಿ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಥ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಕ್ಕಲಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏವಂ ವದೇಥ –

"'ಸುಣಾವುಸೋ ತ್ವಂ, ವಕ್ಕಲಿ, ಭಗವತೋ ವಚನಂ ದ್ವಿನ್ನಞ್ಚ ದೇವತಾನಂ। ಇಮಂ, ಆವುಸೋ, ರತ್ತಿಂ ದ್ವೇ ದೇವತಾಯೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏಕಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ವಕ್ಕಲಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಮೋಕ್ಖಾಯ ಚೇತೇತೀತಿ। ಅಪರಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ಸೋ ಹಿ ನೂನ, ಭನ್ತೇ, ಸುವಿಮುತ್ತೋ ವಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀತಿ। ಭಗವಾ ಚ ತಂ, ಆವುಸೋ ವಕ್ಕಲಿ, ಏವಮಾಹ – ಮಾ ಭಾಯಿ, ವಕ್ಕಲಿ; ಮಾ ಭಾಯಿ, ವಕ್ಕಲಿ! ಅಪಾಪಕಂ ತೇ ಮರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಪಾಪಿಕಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ವಕ್ಕಲಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ವಕ್ಕಲಿಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಸುಣಾವುಸೋ ವಕ್ಕಲಿ, ಭಗವತೋ ವಚನಂ ದ್ವಿನ್ನಞ್ಚ ದೇವತಾನ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಕ್ಕಲಿ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಥ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಮಞ್ಚಕಾ ಓರೋಪೇಥ। ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಮಾದಿಸೋ ಉಚ್ಚೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಸೋತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾ"ತಿ! "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಕ್ಕಲಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ವಕ್ಕಲಿಂ ಮಞ್ಚಕಾ ಓರೋಪೇಸುಂ। "ಇಮಂ, ಆವುಸೋ, ರತ್ತಿಂ ದ್ವೇ ದೇವತಾಯೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ...ಪೇ°... ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏಕಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – 'ವಕ್ಕಲಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಮೋಕ್ಖಾಯ ಚೇತೇತೀ'ತಿ। ಅಪರಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – 'ಸೋ ಹಿ ನೂನ, ಭನ್ತೇ, ಸುವಿಮುತ್ತೋ ವಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಭಗವಾ ಚ ತಂ, ಆವುಸೋ ವಕ್ಕಲಿ, ಏವಮಾಹ – 'ಮಾ ಭಾಯಿ, ವಕ್ಕಲಿ; ಮಾ ಭಾಯಿ, ವಕ್ಕಲಿ! ಅಪಾಪಕಂ ತೇ ಮರಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಪಾಪಿಕಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ'"ತಿ। "ತೇನ ಹಾವುಸೋ, ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಥ – 'ವಕ್ಕಲಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಥ – 'ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ತಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನ ಕಙ್ಖಾಮಿ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮಿ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮಿ। ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ತಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನ ಕಙ್ಖಾಮಿ । ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮಿ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ನತ್ಥಿ

ಮೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮಿ। ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ। ತಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನ ಕಙ್ಖಾಮಿ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮಿ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ತಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನ ಕಙ್ಖಾಮಿ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮಿ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮೀ'''ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಕ್ಕಲಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಕ್ಕಲಿ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ತೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಸತ್ಥಂ ಆಹರೇಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ವಕ್ಕಲಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ; ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತಿ; ಏವಞ್ಚ ವದೇತಿ – 'ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ತಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನ ಕಙ್ಖಾಮಿ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮಿ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮಿ। ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ತಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ನ ಕಙ್ಖಾಮಿ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮಿ। ಯದನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಮೀ'''ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಆಯಾಮ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇನ ಇಸಿಗಿಲಿಪಸ್ಸಂ ಕಾಳಸಿಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ; ಯತ್ಥ ವಕ್ಕಲಿನಾ ಕುಲಪುತ್ತೇನ ಸತ್ಥಮಾಹರಿತ"ನ್ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಇಸಿಗಿಲಿಪಸ್ಸಂ ಕಾಳಸಿಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ವಕ್ಕಲಿಂ ದೂರತೋವ ಮಞ್ಚಕೇ ವಿವತ್ತಕ್ಖನ್ಧಂ ಸೇಮಾನಂ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಧೂಮಾಯಿತತ್ತಂ ತಿಮಿರಾಯಿತತ್ತಂ ಗಚ್ಛತೇವ ಪುರಿಮಂ ದಿಸಂ, ಗಚ್ಛತಿ ಪಚ್ಛಿಮಂ ದಿಸಂ, ಗಚ್ಛತಿ ಉತ್ತರಂ ದಿಸಂ, ಗಚ್ಛತಿ ದಕ್ಖಿಣಂ ದಿಸಂ, ಗಚ್ಛತಿ ಉದ್ಧಂ ದಿಸಂ, ಗಚ್ಛತಿ ಅಧೋ ದಿಸಂ, ಗಚ್ಛತಿ ಅನುದಿಸಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಂ ಧೂಮಾಯಿತತ್ತಂ ತಿಮಿರಾಯಿತತ್ತಂ ಗಚ್ಛತೇವ ಪುರಿಮಂ ದಿಸಂ... ಪೇ॰... ಗಚ್ಛತಿ ಅನುದಿಸ"ನ್ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏಸೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ವಕ್ಕಲಿಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಮನ್ವೇಸತಿ [ಸಮನ್ನೇಸತಿ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಪೀ॰)] – 'ಕತ್ಥ ವಕ್ಕಲಿಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪತಿಟ್ಠಿತ'ನ್ತಿ? ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ವಕ್ಕಲಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಸ್ಸಜಿಸುತ್ತಂ

೮೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಸ್ಸಜಿ ಕಸ್ಸಪಕಾರಾಮೇ ವಿಹರತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಸ್ಸಜಿ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಥ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಥ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದಥ – 'ಅಸ್ಸಜಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ಸಿರಸಾ ವನ್ದತೀ'ತಿ। ಏವಞ್ಚ ವದೇಥ – 'ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯೇನ ಅಸ್ಸಜಿ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ'''ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅಸ್ಸಜಿಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಅಸ್ಸಜಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಬಾಧಿಕೋ...ಪೇ॰... ಸಾಧು ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯೇನ ಅಸ್ಸಜಿ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಅಸ್ಸಜಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಸ್ಸಜಿ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಮಞ್ಚಕೇ ಸಮಧೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅಸ್ಸಜಿಂ [ಆಯಸ್ಮತೋ ಅಸ್ಸಜಿಸ್ಸ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಏತದವೋಚ – "ಅಲಂ, ಅಸ್ಸಜಿ, ಮಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಚಕೇ ಸಮಧೋಸಿ। ಸನ್ತಿಮಾನಿ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ, ತತ್ಥಾಹಂ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅಸ್ಸಜಿಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಅಸ್ಸಜಿ, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ…ಪೇ॰… ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ?

"ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ…ಪೇ॰… ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ। "ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಅಸ್ಸಜಿ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ನ ಕೋಚಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ"ತಿ? "ತಗ್ಘ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅನಪ್ಪಕಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅನಪ್ಪಕೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ"ತಿ। "ಕಚ್ಚಿ ಪನ ತಂ, ಅಸ್ಸಜಿ, ಅತ್ತಾ ಸೀಲತೋ ನ ಉಪವದತೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಾ ಸೀಲತೋ ಉಪವದತೀ"ತಿ। "ನೋ ಚೇ ಕಿರ ತಂ, ಅಸ್ಸಜಿ, ಅತ್ತಾ ಸೀಲತೋ ಉಪವದತಿ, ಅಥ ಕಿಞ್ಚ ತೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಕೋ ಚ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ"ತಿ? "ಪುಬ್ಬೇ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಗೇಲಞ್ಞೇ ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತ್ವಾ ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತ್ವಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇ ವಿಹರಾಮಿ, ಸೋಹಂ ಸಮಾಧಿಂ ನಪ್ಪಟಿಲಭಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ಸಮಾಧಿಂ ಅಪ್ಪಟಿಲಭತೋ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ನೋ ಚಸ್ಸಾಹಂ ಪರಿಹಾಯಾಮೀ'"ತಿ। "ಯೇ ತೇ, ಅಸ್ಸಜಿ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮಾಧಿಸಾರಕಾ ಸಮಾಧಿಸಾಮಞ್ಞಾ ತೇಸಂ ತಂ ಸಮಾಧಿಂ ಅಪ್ಪಟಿಲಭತಂ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ನೋ ಚಸ್ಸು ಮಯಂ ಪರಿಹಾಯಾಮಾ'"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಸ್ಸಜಿ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಂ …ಪೇ॰… ತಸ್ಮಾತಿಹ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀತಿ। ಸೋ ಸುಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ [ವೇದಿಯತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಸಾ 'ಅನಿಚ್ಚಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಅನಭಿನನ್ದಿತಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ದುಕ್ಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಸಾ 'ಅನಿಚ್ಚಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಅನಜ್ಝೋಸಿತಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಅನಭಿನನ್ದಿತಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ಸಾ 'ಅನಿಚ್ಚಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… 'ಅನಭಿನನ್ದಿತಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಸುಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ , ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ; ದುಕ್ಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ; ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯತಿ, ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ನಂ ವೇದಯತಿ। ಸೋ ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ಚೇ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನಾಏ 'ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಅಸ್ಸಜಿ, ತೇಲಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ, ವಟ್ಟಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪೋ ಝಾಯೇಯ್ಯ; ತಸ್ಸೇವ ತೇಲಸ್ಸ ಚ ವಟ್ಟಿಯಾ ಚ ಪರಿಯಾದಾನಾ ಅನಾಹಾರೋ ನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಅಸ್ಸಜಿ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಕಾಯಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಜೀವಿತಪರಿಯನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉದ್ಧಂ ಜೀವಿತಪರಿಯಾದಾನಾ ಇಧೇವ ಸಬ್ಬವೇದಯಿತಾನಿ ಅನಭಿನನ್ದಿತಾನಿ ಸೀತೀಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಖೇಮಕಸುತ್ತಂ

೮೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ ಬದರಿಕಾರಾಮೇ ವಿಹರತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ

ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ದಾಸಕಂ ಆಮನ್ತೇಸುಂ – "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ದಾಸಕ, ಯೇನ ಖೇಮಕೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಖೇಮಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ – 'ಥೇರಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, ಏವಮಾಹಂಸು – ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ'"ತಿ? "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ದಾಸಕೋ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಖೇಮಕಂ ಏತದವೋಚ – "ಥೇರಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಖಮನೀಯಂ...ಪೇ॰... ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ'"ತಿ? "ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ...ಪೇ॰... ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ದಾಸಕೋ ಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – "ಖೇಮಕೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಮಾಹ – 'ನ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಖಮನೀಯಂ...ಪೇ॰... ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ'"ತಿ। "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ದಾಸಕ, ಯೇನ ಖೇಮಕೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಖೇಮಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ – 'ಥೇರಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, ಏವಮಾಹಂಸು – ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ । ಇಮೇಸು ಆಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸತೀ'"ತಿ?

"ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ದಾಸಕೋ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಥೇರಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, ಏವಮಾಹಂಸು – "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇಸು ಆಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಪಞ್ಚಿಮೇ , ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇಸು ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ದಾಸಕೋ ಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – "ಖೇಮಕೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಮಾಹ – 'ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇಸು ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ'"ತಿ। "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ದಾಸಕ, ಯೇನ ಖೇಮಕೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಖೇಮಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ – 'ಥೇರಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, ಏವಮಾಹಂಸು – ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ನೋ ಚೇ ಕಿರಾಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ತೇನಹಾಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ'"ತಿ।

"ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ದಾಸಕೋ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ...ಪೇ॰... ಥೇರಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, ಏವಮಾಹಂಸು – "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ; ನೋ ಚೇ ಕಿರಾಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ತೇನಹಾಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ"ತಿ। "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ...ಪೇ॰...

ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇಸು ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ , ನ ಚಮ್ಹಿ ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ; ಅಪಿ ಚ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ಅಧಿಗತಂ, 'ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ನ ಚ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ದಾಸಕೋ ಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ...ಪೇ॰... ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಖೇಮಕೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಮಾಹ - ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇಸು ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಚಮ್ಹಿ ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ; ಅಪಿ ಚ ಮೇ , ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ಅಧಿಗತಂ, 'ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ನ ಚ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

"ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ದಾಸಕ, ಯೇನ ಖೇಮಕೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಖೇಮಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ - 'ಥೇರಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, ಏವಮಾಹಂಸು - ಯಮೇತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, ಅಸ್ಮೀತಿ ವದೇಸಿ, ಕಿಮೇತಂ ಅಸ್ಮೀತಿ ವದೇಸಿ? ರೂಪಂ ಅಸ್ಮೀತಿ ವದೇಸಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ರೂಪಾ ಅಸ್ಮೀತಿ ವದೇಸಿ, ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಸ್ಮೀತಿ ವದೇಸಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಞ್ಞಾಣಾ ಅಸ್ಮೀತಿ ವದೇಸಿ। ಯಮೇತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, ಅಸ್ಮೀತಿ ವದೇಸಿ। ಕಿಮೇತಂ ಅಸ್ಮೀತಿ ವದೇಸೀ'"ತಿ?

"ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ದಾಸಕೋ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಖೇಮಕಂ ಏತದವೋಚ - ಥೇರಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, ಏವಮಾಹಂಸು - "ಯಮೇತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ, ಕಿಮೇತಂ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ? ರೂಪಂ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ರೂಪಾ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ? ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಞ್ಞಾಣಾ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ? ಯಮೇತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ, ಕಿಮೇತಂ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸೀ"ತಿ? "ಅಲಂ, ಆವುಸೋ ದಾಸಕ, ಕಿಂ ಇಮಾಯ ಸನ್ಧಾವನಿಕಾಯ! ಆಹರಾವುಸೋ, ದಣ್ಡಂ; ಅಹಮೇವ ಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ ದಣ್ಡಮೋಲುಬ್ಭ ಯೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಖೇಮಕಂ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಯಮೇತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ, ಕಿಮೇತಂ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ? ರೂಪಂ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ರೂಪಾ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ? ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ, ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಞ್ಞಾಣಾ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ? ಯಮೇತಂ, ಆವುಸೋ ಖೇಮಕ, 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ, ಕಿಮೇತಂ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದೇಸೀ"ತಿ? "ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ರೂಪಂ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದಾಮಿ; ನಪಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ರೂಪಾ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದಾಮಿ। ನ ವೇದನಂ... ನ ಸಞ್ಞಂ... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದಾಮಿ; ನಪಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಞ್ಞಾಣಾ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಅಪಿ ಚ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ಅಧಿಗತಂ 'ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ನ ಚ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಉಪ್ಪಲಸ್ಸ ವಾ ಪದುಮಸ್ಸ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಸ್ಸ ವಾ ಗನ್ಧೋ। ಯೋ ನು ಖೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಪತ್ತಸ್ಸ ಗನ್ಧೋ'ತಿ ವಾ 'ವಣ್ಣಸ್ಸ [ವಣ್ಡಸ್ಸ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಗನ್ಧೋ'ತಿ ವಾ 'ಕಿಞ್ಜಕ್ಖಸ್ಸ ಗನ್ಧೋ'ತಿ ವಾ ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ"। "ಯಥಾ ಕಥಂ, ಪನಾವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "'ಪುಪ್ಫಸ್ಸ ಗನ್ಧೋ'ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ನ ರೂಪಂ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದಾಮಿ, ನಪಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ರೂಪಾ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದಾಮಿ। ನ ವೇದನಂ... ನ ಸಞ್ಞಂ... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ

ವದಾಮಿ, ನಪಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಞ್ಞಾಣಾ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಅಪಿ ಚ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ಅಧಿಗತಂ 'ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀ'ತಿ ನ ಚ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ"।

"ಕಿಞ್ಚಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಭವನ್ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಹೋತಿ - 'ಯೋ ಚ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಅನುಸಹಗತೋ ಅಸ್ಮೀತಿ ಮಾನೋ, ಅಸ್ಮೀತಿ ಛನ್ದೋ, ಅಸ್ಮೀತಿ ಅನುಸಯೋ ಅಸಮೂಹತೋ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ - ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ... ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ... ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ'ತಿ। ತಸ್ಸಿಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಯೋಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಅನುಸಹಗತೋ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ, ಮಾನೋ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ, ಛನ್ದೋ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ಅನುಸಯೋ ಅಸಮೂಹತೋ, ಸೋಪಿ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಆವುಸೋ, ವತ್ಥಂ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಮಲಗ್ಗಹಿತಂ। ತಮೇನಂ ಸಾಮಿಕಾ ರಜಕಸ್ಸ ಅನುಪದಜ್ಜುಂ। ತಮೇನಂ ರಜಕೋ ಊಸೇ ವಾ ಖಾರೇ ವಾ ಗೋಮಯೇ ವಾ ಸಮ್ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಅಚ್ಛೇ ಉದಕೇ ವಿಕ್ಖಾಲೇತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಂ ಹೋತಿ ವತ್ಥಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಹೋತಿ ಯೇವ ಅನುಸಹಗತೋ ಊಸಗನ್ಧೋ ವಾ ಖಾರಗನ್ಧೋ ವಾ ಗೋಮಯಗನ್ಧೋ ವಾ ಅಸಮೂಹತೋ। ತಮೇನಂ ರಜಕೋ ಸಾಮಿಕಾನಂ ದೇತಿ। ತಮೇನಂ ಸಾಮಿಕಾ ಗನ್ಧಪರಿಭಾವಿತೇ ಕರಣ್ಡಕೇ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। ಯೋಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅನುಸಹಗತೋ ಊಸಗನ್ಧೋ ವಾ ಖಾರಗನ್ಧೋ ವಾ ಗೋಮಯಗನ್ಧೋ ವಾ ಅಸಮೂಹತೋ, ಸೋಪಿ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಭವನ್ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಹೋತಿ ಯೇವ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಅನುಸಹಗತೋ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ, ಮಾನೋ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ, ಛನ್ದೋ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ಅನುಸಯೋ ಅಸಮೂಹತೋ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। 'ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ... ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ... ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ವಿಹರತೋ ಯೋಪಿಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಅನುಸಹಗತೋ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ, ಮಾನೋ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ, ಛನ್ದೋ 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ಅನುಸಯೋ ಅಸಮೂಹತೋ, ಸೋಪಿ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಖೇಮಕಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ನ ಖೋ [ನ ಖೋ ಪನ (ಕ॰)] ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಖೇಮಕಂ ವಿಹೇಸಾಪೇಖಾ ಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ, ಅಪಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ ಪಹೋಸಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಆಚಿಕ್ಖಿತುಂ ದೇಸೇತುಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಪಟ್ಠಪೇತುಂ ವಿವರಿತುಂ ವಿಭಜಿತುಂ ಉತ್ತಾನೀಕಾತುಂ। ತಯಿದಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಖೇಮಕೇನ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಆಚಿಕ್ಖಿತಂ ದೇಸಿತಂ ಪಞ್ಞಾಪಿತಂ ಪಟ್ಠಪಿತಂ ವಿವರಿತಂ ವಿಭಜಿತಂ ಉತ್ತಾನೀಕತ"ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಆಯಸ್ಮಾ ಖೇಮಕೋ। ಅತ್ತಮನಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಖೇಮಕಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುಂ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿಂ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಂ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸು, ಆಯಸ್ಮತೋ ಖೇಮಕಸ್ಸ ಚಾತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಛನ್ನಸುತ್ತಂ

೯೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಅವಾಪುರಣಂ [ಅಪಾಪುರಣಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆದಾಯ

ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಓವದನ್ತು ಮಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಥೇರಾ, ಅನುಸಾಸನ್ತು ಮಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಥೇರಾ, ಕರೋನ್ತು ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಥೇರಾ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ, ಯಥಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಛನ್ನಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ರೂಪಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ರೂಪಂ ಅನತ್ತಾ; ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ। ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ; ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಖೋ ಏತಂ ಏವಂ [ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಖೋ ಏವಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಹೋತಿ - 'ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ; ರೂಪಂ ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ। ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ'ತಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೇ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೇ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೇ ವಿರಾಗೇ ನಿರೋಧೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಉಪಾದಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಪಚ್ಚುದಾವತ್ತತಿ ಮಾನಸಂ - 'ಅಥ ಕೋ ಚರಹಿ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ? ನ ಖೋ ಪನೇವಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತೋ ಹೋತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಮೇ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ ಯಥಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ, ಪಹೋತಿ ಚ ಮೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ ಯಥಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ; ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆನನ್ದೇ ತಾವತಿಕಾ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ [ವಿಸ್ಸತ್ಥಿ (?)]। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಕೋಸಮ್ಬೀ ಘೋಸಿತಾರಾಮೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ -

"ಏಕಮಿದಾಹಂ , ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಸಮಯಂ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಅವಾಪುರಣಂ ಆದಾಯ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚಂ - 'ಓವದನ್ತು ಮಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಥೇರಾ, ಅನುಸಾಸನ್ತು ಮಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಥೇರಾ, ಕರೋನ್ತು ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಥೇರಾ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಯಥಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಮಂ, ಆವುಸೋ, ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ರೂಪಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ; ರೂಪಂ ಅನತ್ತಾ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ। ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ'"ತಿ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಖೋ ಏತಂ ಏವಂ ಹೋತಿ - ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚಂ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ, ರೂಪಂ ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ। ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ'ತಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೇ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೇ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೇ ವಿರಾಗೇ ನಿರೋಧೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ನಪ್ಪಸೀದತಿ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ। ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಉಪಾದಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಪಚ್ಚುದಾವತ್ತತಿ ಮಾನಸಂ - 'ಅಥ ಕೋ ಚರಹಿ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ? ನ ಖೋ ಪನೇವಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತೋ ಹೋತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಮೇ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ ಯಥಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯನ್ತಿ!

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತರಾಮೇ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ, ಪಹೋತಿ ಚ ಮೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ

ದೇಸೇತುಂ ಯಥಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆನನ್ದೇ ತಾವತಿಕಾ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಓವದತು ಮಂ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ; ಅನುಸಾಸತು ಮಂ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ; ಕರೋತು ಮೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಯಥಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಏತ್ತಕೇನಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ಅತ್ತಮನಾ ಅಪಿ ನಾಮ ತಂ [ಅತ್ತಮನಾ ಅಭಿರದ್ಧಾ, ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಆಯಸ್ಮಾ ಛನ್ನೋ ಆವಿ ಅಕಾಸಿ ಖೀಲಂ ಛಿನ್ದಿ [ಪಭಿನ್ದಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಓದಹಾವುಸೋ, ಛನ್ನ , ಸೋತಂ; ಭಬ್ಬೋಸಿ [ಭಬ್ಬೋ ತ್ವಂ (ಕ॰)] ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾತು"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಛನ್ನಸ್ಸ ತಾವತಕೇನೇವ [ತಾವದೇವ (ಸೀ॰)] ಉಳಾರಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ - "ಭಬ್ಬೋ ಕಿರಸ್ಮಿ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾತು"ನ್ತಿ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಆವುಸೋ ಛನ್ನ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಚ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಕಚ್ಚಾನಗೋತ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಓವದನ್ತಸ್ಸ - ದ್ವಯನಿಸ್ಸಿತೋ ಖ್ವಾಯಂ, ಕಚ್ಚಾನ, ಲೋಕೋ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅತ್ಥಿತಞ್ಚೇವ ನತ್ಥಿತಞ್ಚ। ಲೋಕಸಮುದಯಂ ಖೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಯಾ ಲೋಕೇ ನತ್ಥಿತಾ, ಸಾ ನ ಹೋತಿ। ಲೋಕನಿರೋಧಂ ಖೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಯಾ ಲೋಕೇ ಅತ್ಥಿತಾ, ಸಾ ನ ಹೋತಿ। ಉಪಯುಪಾದಾನಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧೋ ಖ್ವಾಯಂ, ಕಚ್ಚಾನ, ಲೋಕೋ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ತಂ ಚಾಯಂ ಉಪಯುಪಾದಾನಂ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಂ ನ ಉಪೇತಿ ನ ಉಪಾದಿಯತಿ ನಾಧಿಟ್ಠಾತಿ 'ಅತ್ತಾ ಮೇ'ತಿ। ದುಕ್ಖಮೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ದುಕ್ಖಂ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಂ ನಿರುಜ್ಝತೀತಿ ನ ಕಙ್ಖತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ। ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಞಾಣಮೇವಸ್ಸ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ। ಸಬ್ಬಮತ್ಥೀತಿ ಖೋ, ಕಚ್ಚಾನ, ಅಯಮೇಕೋ ಅನ್ತೋ। ಸಬ್ಬಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅಯಂ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ। ಏತೇ ತೇ, ಕಚ್ಚಾನ, ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಮಜ್ಝೇನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ - ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಅವಿಜ್ಜಾಯ ತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಏವಮೇತಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಹೋತಿ ಯೇಸಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ತಾದಿಸಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಯೋ ಅನುಕಮ್ಪಕಾ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಓವಾದಕಾ ಅನುಸಾಸಕಾ। ಇದಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮೋ ಅಭಿಸಮಿತೋ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ರಾಹುಲಸುತ್ತಂ

೯೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ?

"ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ ... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ರಾಹುಲ, ಜಾನತೋ

ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯರಾಹುಲಸುತ್ತಂ

೯೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾಪಗತಂ ಮಾನಸಂ ಹೋತಿ ವಿಧಾಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಸನ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತ"ನ್ತಿ? "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ರಾಹುಲ, ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ...ಪೇ॰... ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ರಾಹುಲ , ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾಪಗತಂ ಮಾನಸಂ ಹೋತಿ ವಿಧಾ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಸನ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತ"ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಥೇರವಗ್ಗೋ ನವಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಆನನ್ದೋ ತಿಸ್ಸೋ ಯಮಕೋ, ಅನುರಾಧೋ ಚ ವಕ್ಕಲಿ।
ಅಸ್ಸಜಿ ಖೇಮಕೋ ಛನ್ನೋ, ರಾಹುಲಾ ಅಪರೇ ದುವೇ॥

೧೦. ಪುಪ್ಫವಗ್ಗೋ

೧. ನದೀಸುತ್ತಂ

೯೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನದೀ ಪಬ್ಬತೇಯ್ಯಾ ಓಹಾರಿನೀ ದೂರಙ್ಗಮಾ ಸೀಘಸೋತಾ। ತಸ್ಸಾ ಉಭೋಸು ತೀರೇಸು [ಉಭತೋ ತೀರೇ (ಸೀ॰), ಉಭತೋ ತೀರೇಸು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಕಾಸಾ ಚೇಪಿ ಜಾತಾ ಅಸ್ಸು, ತೇ ನಂ ಅಜ್ಝೋಲಮ್ಬೇಯ್ಯುಂ; ಕುಸಾ ಚೇಪಿ ಜಾತಾ ಅಸ್ಸು, ತೇ ನಂ ಅಜ್ಝೋಲಮ್ಬೇಯ್ಯುಂ; ಪಬ್ಬಜಾ [ಬಬ್ಬಜಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಚೇಪಿ ಜಾತಾ ಅಸ್ಸು, ತೇ ನಂ ಅಜ್ಝೋಲಮ್ಬೇಯ್ಯುಂ; ಬೀರಣಾ ಚೇಪಿ ಜಾತಾ ಅಸ್ಸು, ತೇ ನಂ ಅಜ್ಝೋಲಮ್ಬೇಯ್ಯುಂ; ರುಕ್ಖಾ ಚೇಪಿ ಜಾತಾ ಅಸ್ಸು, ತೇ ನಂ ಅಜ್ಝೋಲಮ್ಬೇಯ್ಯುಂ। ತಸ್ಸಾ ಪುರಿಸೋ ಸೋತೇನ ವುಯ್ಹಮಾನೋ ಕಾಸೇ ಚೇಪಿ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ತೇ ಪಲುಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಕುಸೇ ಚೇಪಿ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಪಬ್ಬಜೇ ಚೇಪಿ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಬೀರಣೇ ಚೇಪಿ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ರುಕ್ಖೇ ಚೇಪಿ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ತೇ ಪಲುಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ । ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ರೂಪಂ ಪಲುಜ್ಜತಿ। ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ; ಅತ್ತನಿ ವಾ

ವಿಞ್ಞಾಣಂ , ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ತಸ್ಸ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಲುಜ್ಜತಿ। ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ ಭನ್ತೇ"। "ತಸ್ಮಾತಿಹ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪುಪ್ಫಸುತ್ತಂ

೯೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇನ ವಿವದಾಮಿ, ಲೋಕೋವ ಮಯಾ ವಿವದತಿ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮವಾದೀ ಕೇನಚಿ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ವಿವದತಿ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನತ್ಥಿಸಮ್ಮತಂ ಲೋಕೇ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ 'ನತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿಸಮ್ಮತಂ ಲೋಕೇ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಮಿ"।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನತ್ಥಿಸಮ್ಮತಂ ಲೋಕೇ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ, ಯಮಹಂ 'ನತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಮಿ? ರೂಪಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ನತ್ಥಿಸಮ್ಮತಂ ಲೋಕೇ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ; ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ 'ನತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಮಿ। ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ನತ್ಥಿಸಮ್ಮತಂ ಲೋಕೇ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ; ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ 'ನತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನತ್ಥಿಸಮ್ಮತಂ ಲೋಕೇ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ; ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ 'ನತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಮಿ"।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿಸಮ್ಮತಂ ಲೋಕೇ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ, ಯಮಹಂ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಮಿ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಅತ್ಥಿಸಮ್ಮತಂ ಲೋಕೇ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ; ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಮಿ। ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಅತ್ಥಿಸಮ್ಮತಂ ಲೋಕೇ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ; ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಇದಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ಥಿಸಮ್ಮತಂ ಲೋಕೇ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ; ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ 'ಅತ್ಥೀ'ತಿ ವದಾಮಿ"।

"ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ಲೋಕಧಮ್ಮೋ, ತಂ ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ ಅಭಿಸಮೇತಿ; ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಮೇತ್ವಾ ತಂ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ದೇಸೇತಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಪಟ್ಠಪೇತಿ ವಿವರತಿ ವಿಭಜತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋತಿ।

"ಕಿಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ಲೋಕಧಮ್ಮೋ, ತಂ ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ ಅಭಿಸಮೇತಿ, ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಮೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ದೇಸೇತಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಪಟ್ಠಪೇತಿ ವಿವರತಿ ವಿಭಜತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋತಿ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ಲೋಕಧಮ್ಮೋ ತಂ ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ ಅಭಿಸಮೇತಿ। ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಮೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ದೇಸೇತಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಪಟ್ಠಪೇತಿ ವಿವರತಿ ವಿಭಜತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋತಿ।

"ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇನ ಏವಂ ಆಚಿಕ್ಖಿಯಮಾನೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಪಞ್ಞಪಿಯಮಾನೇ ಪಟ್ಠಪಿಯಮಾನೇ ವಿವರಿಯಮಾನೇ ವಿಭಜಿಯಮಾನೇ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಯಮಾನೇ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ ತಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಂ ಪುಥುಜ್ಜನಂ ಅನ್ಧಂ ಅಚಕ್ಖುಕಂ ಅಜಾನನ್ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಂ ಕಿನ್ತಿ ಕರೋಮಿ! ವೇದನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ಲೋಕಧಮ್ಮೋ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ... ಸಙ್ಖಾರಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕೇ ಲೋಕಧಮ್ಮೋ ತಂ ತಥಾಗತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ ಅಭಿಸಮೇತಿ। ಅಭಿಸಮ್ಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಭಿಸಮೇತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖತಿ ದೇಸೇತಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ ಪಟ್ಠಪೇತಿ ವಿವರತಿ ವಿಭಜತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋತಿ।

"ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇನ ಏವಂ ಆಚಿಕ್ಖಿಯಮಾನೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಪಞ್ಞಪಿಯಮಾನೇ ಪಟ್ಠಪಿಯಮಾನೇ ವಿವರಿಯಮಾನೇ ವಿಭಜಿಯಮಾನೇ ಉತ್ತಾನೀಕರಿಯಮಾನೇ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ ತಮಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಾಲಂ ಪುಥುಜ್ಜನಂ ಅನ್ಧಂ ಅಚಕ್ಖುಕಂ ಅಜಾನನ್ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಂ ಕಿನ್ತಿ ಕರೋಮಿ!

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಲಂ ವಾ ಪದುಮಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಂ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಂ ಉದಕಾ ಅಚ್ಚುಗ್ಗಮ್ಮ ಠಾತಿ [ತಿಟ್ಠನ್ತಂ (ಕ॰)] ಅನುಪಲಿತ್ತಂ ಉದಕೇನ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಜಾತೋ ಲೋಕೇ ಸಂವಡ್ಢೋ ಲೋಕಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ವಿಹರತಿ ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ಲೋಕೇನಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಫೇಣಪಿಣ್ಡೂಪಮಸುತ್ತಂ

೯೫. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಅಯುಜ್ಝಾಯಂ [ಅಯೋಜ್ಝಾಯಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಿಹರತಿ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ತೀರೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ –

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಯಂ ಗಙ್ಗಾ ನದೀ ಮಹನ್ತಂ ಫೇಣಪಿಣ್ಡಂ ಆವಹೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ನಿಜ್ಝಾಯೇಯ್ಯ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಸ್ಸತೋ ನಿಜ್ಝಾಯತೋ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ, ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ, ಅಸಾರಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫೇಣಪಿಣ್ಡೇ ಸಾರೋ? ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ…ಪೇ॰… ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖು ಪಸ್ಸತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಸ್ಸತೋ ನಿಜ್ಝಾಯತೋ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ , ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ, ಅಸಾರಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪೇ ಸಾರೋ?

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರದಸಮಯೇ ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೇ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಉದಕೇ ಉದಕಪುಬ್ಬುಳಂ [ಉದಕಬುಬ್ಬುಳಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚೇವ ನಿರುಜ್ಝತಿ ಚ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ನಿಜ್ಝಾಯೇಯ್ಯ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಸ್ಸತೋ ನಿಜ್ಝಾಯತೋ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ, ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ, ಅಸಾರಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕಪುಬ್ಬುಳೇ ಸಾರೋ? ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ…ಪೇ॰… ಯಾ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖು ಪಸ್ಸತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಸ್ಸತೋ ನಿಜ್ಝಾಯತೋ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ, ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ, ಅಸಾರಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾಯ ಸಾರೋ?

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಠಿತೇ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ ಕಾಲೇ ಮರೀಚಿಕಾ ಫನ್ದತಿ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ನಿಜ್ಝಾಯೇಯ್ಯ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಸ್ಸತೋ ನಿಜ್ಝಾಯತೋ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ, ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ಕಿಞ್ಹಿ ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರೀಚಿಕಾಯ ಸಾರೋ? ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰…।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ತಿಣ್ಹಂ ಕುಠಾರಿಂ [ಕುಧಾರಿಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಆದಾಯ ವನಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಹನ್ತಂ ಕದಲಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಉಜುಂ ನವಂ ಅಕುಕ್ಕುಕಜಾತಂ [ಅಕುಕ್ಕಜಾತಂ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅಕುಸಜಾತಂ (ಕ॰ ಸೀ॰), ಅಕುಕ್ಕುಜಕಜಾತಂ (ಕ॰)]। ತಮೇನಂ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ; ಮೂಲೇ ಛೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಅಗ್ಗೇ ಛೇತ್ವಾ ಪತ್ತವಟ್ಟಿಂ ವಿನಿಬ್ಭುಜೇಯ್ಯ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಪತ್ತವಟ್ಟಿಂ ವಿನಿಬ್ಭುಜನ್ತೋ ಫೇಗ್ಗುಮ್ಪಿ ನಾಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕುತೋ ಸಾರಂ! ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ನಿಜ್ಝಾಯೇಯ್ಯ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಸ್ಸತೋ ನಿಜ್ಝಾಯತೋ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ, ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ, ಅಸಾರಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕದಲಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಾರೋ? ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾ…ಪೇ॰… ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖು ಪಸ್ಸತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಯೋನಿಸೋ

ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಸ್ಸತೋ ನಿಜ್ಝಾಯತೋ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ, ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ, ಅಸಾರಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸಾರೋ?

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾಯಾಕಾರೋ ವಾ ಮಾಯಾಕಾರನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಚತುಮಹಾಪಥೇ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾಪಥೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಾಯಂ ವಿದಂಸೇಯ್ಯ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ನಿಜ್ಝಾಯೇಯ್ಯ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಸ್ಸತೋ ನಿಜ್ಝಾಯತೋ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ, ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ, ಅಸಾರಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯೇಯ್ಯ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾಯಾಯ ಸಾರೋ? ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ...ಪೇ॰... ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ತಂ ಭಿಕ್ಖು ಪಸ್ಸತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಸ್ಸತೋ ನಿಜ್ಝಾಯತೋ ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ರಿತ್ತಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ, ತುಚ್ಛಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ, ಅಸಾರಕಞ್ಞೇವ ಖಾಯತಿ। ಕಿಞ್ಹಿ ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸಾರೋ?

"ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ... ಸಞ್ಞಾಯಪಿ... ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ"।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ -

"ಫೇಣಪಿಣ್ಡೂಪಮಂ ರೂಪಂ, ವೇದನಾ ಬುಬ್ಬುಳೂಪಮಾ [ಬುಬ್ಬುಲೂಪಮಾ (ಸೀ॰), ಪುಬ್ಬುಳೋಪಮಾ (ಕ॰)]।
ಮರೀಚಿಕೂಪಮಾ ಸಞ್ಞಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಕದಲೂಪಮಾ।
ಮಾಯೂಪಮಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ದೇಸಿತಾದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಾ॥

"ಯಥಾ ಯಥಾ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ, ಯೋನಿಸೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ।
ರಿತ್ತಕಂ ತುಚ್ಛಕಂ ಹೋತಿ, ಯೋ ನಂ ಪಸ್ಸತಿ ಯೋನಿಸೋ॥

"ಇಮಞ್ಚ ಕಾಯಂ ಆರಬ್ಭ, ಭೂರಿಪಞ್ಞೇನ ದೇಸಿತಂ।
ಪಹಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ, ರೂಪಂ ಪಸ್ಸಥ [ಪಸ್ಸೇಥ (ಸೀ॰)] ಛಡ್ಡಿತಂ॥

"ಆಯು ಉಸ್ಮಾ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯದಾ ಕಾಯಂ ಜಹನ್ತಿಮಂ।
ಅಪವಿದ್ಧೋ [ಅಪವಿಟ್ಠೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತದಾ ಸೇತಿ, ಪರಭತ್ತಂ ಅಚೇತನಂ॥

"ಏತಾದಿಸಾಯಂ ಸನ್ತಾನೋ, ಮಾಯಾಯಂ ಬಾಲಲಾಪಿನೀ।
ವಧಕೋ ಏಸ ಅಕ್ಖಾತೋ, ಸಾರೋ ಏತ್ಥ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

"ಏವಂ ಖನ್ಧೇ ಅವೇಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಭಿಕ್ಖು ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ।
ದಿವಾ ವಾ ಯದಿ ವಾ ರತ್ತಿಂ, ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ॥

"ಜಹೇಯ್ಯ ಸಬ್ಬಸಂಯೋಗಂ, ಕರೇಯ್ಯ ಸರಣತ್ತನೋ।
ಚರೇಯ್ಯಾದಿತ್ತಸೀಸೋವ, ಪತ್ಥಯಂ ಅಚ್ಚುತಂ ಪದ"ನ್ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ಗೋಮಯಪಿಣ್ಡಸುತ್ತಂ

೯೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಯಂ ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತಿ? ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಚಿ ವೇದನಾ ಯಾ ವೇದನಾ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತಿ? ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ ಯಾ ಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ಯೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸನ್ತಿ? ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ, ಯಂ ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತಿ। ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಾಚಿ ವೇದನಾ… ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ… ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ… ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ , ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಂ ಗೋಮಯಪಿಣ್ಡಂ ಪಾಣಿನಾ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ – "ಏತ್ತಕೋಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ನತ್ಥಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತಿ। ಏತ್ತಕೋ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ಅಭವಿಸ್ಸ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ನಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಏತ್ತಕೋಪಿ ಅತ್ತಭಾವಪಟಿಲಾಭೋ ನತ್ಥಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ರಾಜಾ ಅಹೋಸಿಂ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೋ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ರಞ್ಞೋ ಸತೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಚತುರಾಸೀತಿನಗರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಕುಸಾವತೀ ರಾಜಧಾನಿಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ರಞ್ಞೋ ಸತೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಚತುರಾಸೀತಿಪಾಸಾದಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಧಮ್ಮಪಾಸಾದಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ರಞ್ಞೋ ಸತೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಚತುರಾಸೀತಿಕೂಟಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಮಹಾಬ್ಯೂಹಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮುಖಾನಿ [ಮಹಾವಿಯೂಹಕೂಟಾಗಾರಪ್ಪಮುಖಾನಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೬೩)]। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ರಞ್ಞೋ ಸತೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಚತುರಾಸೀತಿಪಲ್ಲಙ್ಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ದನ್ತಮಯಾನಿ ಸಾರಮಯಾನಿ ಸೋವಣ್ಣಮಯಾನಿ ಗೋಣಕತ್ಥತಾನಿ ಪಟಿಕತ್ಥತಾನಿ ಪಟಲಿಕತ್ಥತಾನಿ ಕದಲಿಮಿಗಪವರಪಚ್ಚತ್ಥರಣಾನಿ [ಕಾದಲಿಮಿಗಪವರಪಚ್ಚತ್ಥರಣಾನಿ (ಸೀ॰)] ಸಉತ್ತರಚ್ಛದಾನಿ ಉಭತೋಲೋಹಿತಕೂಪಧಾನಾನಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ರಞ್ಞೋ ಸತೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಚತುರಾಸೀತಿನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣದ್ಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ಉಪೋಸಥನಾಗರಾಜಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ರಞ್ಞೋ ಸತೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಚತುರಾಸೀತಿಅಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣದ್ಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ವಲಾಹಕಅಸ್ಸರಾಜಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ರಞ್ಞೋ ಸತೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಚತುರಾಸೀತಿರಥಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಸೋವಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಾನಿ ಸೋವಣ್ಣದ್ಧಜಾನಿ ಹೇಮಜಾಲಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾನಿ ವೇಜಯನ್ತರಥಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ರಞ್ಞೋ ಸತೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಚತುರಾಸೀತಿಮಣಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಮಣಿರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಚತುರಾಸೀತಿಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಸುಭದ್ದಾದೇವಿಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಚತುರಾಸೀತಿಖತ್ತಿಯಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಅನುಯನ್ತಾನಿ ಪರಿಣಾಯಕರತನಪ್ಪಮುಖಾನಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಚತುರಾಸೀತಿಧೇನುಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ದುಕೂಲಸನ್ದನಾನಿ ಕಂಸೂಪಧಾರಣಾನಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಚತುರಾಸೀತಿವತ್ಥಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ ಖೋಮಸುಖುಮಾನಿ ಕೋಸೇಯ್ಯಸುಖುಮಾನಿ ಕಮ್ಬಲಸುಖುಮಾನಿ ಕಪ್ಪಾಸಿಕಸುಖುಮಾನಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಚತುರಾಸೀತಿಥಾಲಿಪಾಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಅಹೇಸುಂ; ಸಾಯಂ ಪಾತಂ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರೋ ಅಭಿಹರಿಯಿತ್ಥ।

“ತೇಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ನಗರಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕಞ್ಞೇವ ತಂ ನಗರಂ ಹೋತಿ ಯಮಹಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಜ್ಝಾವಸಾಮಿ - ಕುಸಾವತೀ ರಾಜಧಾನೀ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಪಾಸಾದಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕೋಯೇವ ಸೋ ಪಾಸಾದೋ ಹೋತಿ ಯಮಹಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಜ್ಝಾವಸಾಮಿ - ಧಮ್ಮೋ ಪಾಸಾದೋ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಕೂಟಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕಞ್ಞೇವ ತಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಹೋತಿ ಯಮಹಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಜ್ಝಾವಸಾಮಿ - ಮಹಾಬ್ಯೂಹಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಪಲ್ಲಙ್ಕಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕೋಯೇವ ಸೋ ಪಲ್ಲಙ್ಕೋ ಹೋತಿ ಯಮಹಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮಿ - ದನ್ತಮಯೋ ವಾ ಸಾರಮಯೋ ವಾ ಸೋವಣ್ಣಮಯೋ ವಾ ರೂಪಿಯಮಯೋ ವಾ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ನಾಗಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕೋಯೇವ ಸೋ ನಾಗೋ ಹೋತಿ ಯಮಹಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಭಿರುಹಾಮಿ - ಉಪೋಸಥೋ ನಾಗರಾಜಾ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಅಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕೋಯೇವ ಸೋ ಅಸ್ಸೋ ಹೋತಿ ಯಮಹಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಭಿರುಹಾಮಿ - ವಲಾಹಕೋ ಅಸ್ಸರಾಜಾ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ರಥಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕೋಯೇವ ಸೋ ರಥೋ ಹೋತಿ ಯಮಹಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಭಿರುಹಾಮಿ - ವೇಜಯನ್ತೋ ರಥೋ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಇತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕಾಯೇವ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ಹೋತಿ ಯಾ ಮಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾತಿ - ಖತ್ತಿಯಾನೀ ವಾ ವೇಲಾಮಿಕಾ ವಾ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ವತ್ಥಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕಞ್ಞೇವ ತಂ ವತ್ಥಯುಗಂ ಹೋತಿ ಯಮಹಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಪರಿದಹಾಮಿ - ಖೋಮಸುಖುಮಂ ವಾ ಕೋಸೇಯ್ಯಸುಖುಮಂ ವಾ ಕಮ್ಬಲಸುಖುಮಂ ವಾ ಕಪ್ಪಾಸಿಕಸುಖುಮಂ ವಾ। ತೇಸಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತುರಾಸೀತಿಯಾ ಥಾಲಿಪಾಕಸಹಸ್ಸಾನಂ ಏಕೋಯೇವ ಸೋ ಥಾಲಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ ಯತೋ ನಾಳಿಕೋದನಪರಮಂ ಭುಞ್ಜಾಮಿ ತದುಪಿಯಞ್ಚ ಸೂಪೇಯ್ಯಂ [ಸೂಪಬ್ಯಞ್ಜನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ। ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಙ್ಖಾರಾ। ಏವಂ ಅದ್ಧುವಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಙ್ಖಾರಾ। ಏವಂ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಙ್ಖಾರಾ। ಯಾವಞ್ಚಿದಂ , ಭಿಕ್ಖು, ಅಲಮೇವ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿರಜ್ಜಿತುಂ, ಅಲಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತು”ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ನಖಸಿಖಾಸುತ್ತಂ

೯೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಯಂ ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತಿ? ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಚಿ ವೇದನಾ ಯಾ ವೇದನಾ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತಿ? ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ...ಪೇ॰... ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಯೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸನ್ತಿ? ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತೀ”ತಿ? “ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ, ಯಂ ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತಿ। ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಾಚಿ ವೇದನಾ... ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ...ಪೇ॰... ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪರಿತ್ತಂ ನಖಸಿಖಾಯಂ ಪಂಸುಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ - “ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ರೂಪಂ ನತ್ಥಿ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತಿ। ಏತ್ತಕಂ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ರೂಪಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ನಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ರೂಪಂ ನತ್ಥಿ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ”।

“ಏತ್ತಕಾಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ವೇದನಾ ನತ್ಥಿ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತಿ। ಏತ್ತಕಾ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ವೇದನಾ ಅಭವಿಸ್ಸ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ನ ಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಏತ್ತಕಾಪಿ ವೇದನಾ ನತ್ಥಿ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ।

“ಏತ್ತಕಾಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಞ್ಞಾ ನತ್ಥಿ…ಪೇ॰… ಏತ್ತಕಾಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಙ್ಖಾರಾ ನತ್ಥಿ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸನ್ತಿ। ಏತ್ತಕಾ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅಭವಿಸ್ಸಂಸು ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ನ ಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಏತ್ತಕಾಪಿ ಸಙ್ಖಾರಾ ನತ್ಥಿ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ಸಸ್ಸತಾ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ।

“ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನತ್ಥಿ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತಿ। ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭವಿಸ್ಸ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ನ ಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನತ್ಥಿ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಭಿಕ್ಖು, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… “ತಸ್ಮಾತಿಹ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸುದ್ಧಿಕಸುತ್ತಂ

೯೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ, ಯಂ ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತಿ? ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಚಿ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ… ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ… ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತೀ”ತಿ? “ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಯಂ ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತಿ। ನತ್ಥಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕಾಚಿ ವೇದನಾ… ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ… ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ… ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ಧುವಂ ಸಸ್ಸತಂ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಗದ್ದುಲಬದ್ಧಸುತ್ತಂ

೯೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಹೋತಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ಉಸ್ಸುಸ್ಸತಿ ವಿಸುಸ್ಸತಿ ನ ಭವತಿ; ನ ತ್ವೇವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮಿ। ಹೋತಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಸಿನೇರು ಪಬ್ಬತರಾಜಾ ಡಯ್ಹತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ ನ ಭವತಿ; ನ ತ್ವೇವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮಿ। ಹೋತಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಡಯ್ಹತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ ನ ಭವತಿ; ನ ತ್ವೇವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಂ ವದಾಮಿ”।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ಗದ್ದುಲಬದ್ಧೋ [ಗದ್ದೂಲಬನ್ಧೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ದಳ್ಹೇ ಖೀಲೇ ವಾ ಥಮ್ಭೇ ವಾ ಉಪನಿಬದ್ಧೋ ತಮೇವ ಖೀಲಂ ವಾ ಥಮ್ಭಂ ವಾ ಅನುಪರಿಧಾವತಿ ಅನುಪರಿವತ್ತತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ…ಪೇ॰… ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ… ಸಞ್ಞಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಸೋ ರೂಪಞ್ಞೇವ ಅನುಪರಿಧಾವತಿ ಅನುಪರಿವತ್ತತಿ, ವೇದನಞ್ಞೇವ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಞ್ಞೇವ… ಸಙ್ಖಾರೇಯೇವ… ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಞೇವ ಅನುಪರಿಧಾವತಿ ಅನುಪರಿವತ್ತತಿ। ಸೋ ರೂಪಂ ಅನುಪರಿಧಾವಂ ಅನುಪರಿವತ್ತಂ, ವೇದನಂ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನುಪರಿಧಾವಂ ಅನುಪರಿವತ್ತಂ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ರೂಪಮ್ಹಾ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ವೇದನಾಯ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಞ್ಞಾಯ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಮ್ಹಾ, ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ। ‘ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ’ತಿ ವದಾಮಿ”।

“ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ…ಪೇ॰… ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ನ ವೇದನಂ… ನ ಸಞ್ಞಂ… ನ ಸಙ್ಖಾರೇ… ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಸೋ ರೂಪಂ ನಾನುಪರಿಧಾವತಿ ನಾನುಪರಿವತ್ತತಿ, ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಾನುಪರಿಧಾವತಿ ನಾನುಪರಿವತ್ತತಿ। ಸೋ ರೂಪಂ ಅನನುಪರಿಧಾವಂ ಅನನುಪರಿವತ್ತಂ, ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನನುಪರಿಧಾವಂ ಅನನುಪರಿವತ್ತಂ; ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ರೂಪಮ್ಹಾ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ವೇದನಾಯ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಞ್ಞಾಯ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಮ್ಹಾ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ। ‘ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ’ತಿ ವದಾಮೀ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಗದ್ದುಲಬದ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೦೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಅನಮತಗ್ಗೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸಾರೋ। ಪುಬ್ಬಾ ಕೋಟಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸನ್ಧಾವತಂ ಸಂಸರತಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ಗದ್ದುಲಬದ್ಧೋ ದಳ್ಹೇ ಖೀಲೇ ವಾ ಥಮ್ಭೇ ವಾ ಉಪನಿಬದ್ಧೋ। ಸೋ ಗಚ್ಛತಿ ಚೇಪಿ ತಮೇವ ಖೀಲಂ ವಾ ಥಮ್ಭಂ ವಾ ಉಪಗಚ್ಛತಿ; ತಿಟ್ಠತಿ ಚೇಪಿ ತಮೇವ ಖೀಲಂ ವಾ ಥಮ್ಭಂ ವಾ ಉಪತಿಟ್ಠತಿ; ನಿಸೀದತಿ ಚೇಪಿ ತಮೇವ ಖೀಲಂ ವಾ ಥಮ್ಭಂ ವಾ ಉಪನಿಸೀದತಿ; ನಿಪಜ್ಜತಿ ಚೇಪಿ ತಮೇವ ಖೀಲಂ ವಾ ಥಮ್ಭಂ ವಾ ಉಪನಿಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ರೂಪಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಗಚ್ಛತಿ ಚೇಪಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಉಪಗಚ್ಛತಿ; ತಿಟ್ಠತಿ ಚೇಪಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಉಪತಿಟ್ಠತಿ; ನಿಸೀದತಿ ಚೇಪಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಉಪನಿಸೀದತಿ; ನಿಪಜ್ಜತಿ ಚೇಪಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಉಪನಿಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ದೀಘರತ್ತಮಿದಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ರಾಗೇನ ದೋಸೇನ ಮೋಹೇನಾ’ತಿ। ಚಿತ್ತಸಂಕಿಲೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ; ಚಿತ್ತವೋದಾನಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ।

“ದಿಟ್ಠಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚರಣಂ ನಾಮ ಚಿತ್ತ”ನ್ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚರಣಂ ನಾಮ ಚಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತೇನೇವ ಚಿತ್ತಿತಂ। ತೇನಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚರಣೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಚಿತ್ತಞ್ಞೇವ ಚಿತ್ತತರಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ದೀಘರತ್ತಮಿದಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ರಾಗೇನ ದೋಸೇನ ಮೋಹೇನಾ’ತಿ। ಚಿತ್ತಸಂಕಿಲೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ; ಚಿತ್ತವೋದಾನಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ।

“ನಾಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕನಿಕಾಯಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ। ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ, ತೇಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾ ಪಾಣಾ ಚಿತ್ತೇನೇವ ಚಿತ್ತಿತಾ, ತೇಹಿಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇಹಿ ಪಾಣೇಹಿ ಚಿತ್ತಞ್ಞೇವ ಚಿತ್ತತರಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ದೀಘರತ್ತಮಿದಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ರಾಗೇನ ದೋಸೇನ ಮೋಹೇನಾ’ತಿ। ಚಿತ್ತಸಂಕಿಲೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ; ಚಿತ್ತವೋದಾನಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಜಕೋ ವಾ ಚಿತ್ತಕಾರಕೋ ವಾ ರಜನಾಯ ವಾ ಲಾಖಾಯ ವಾ ಹಲಿದ್ದಿಯಾ ವಾ ನೀಲಿಯಾ ವಾ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಾಯ [ಮಞ್ಜೇಟ್ಠಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಮಞ್ಜೇಟ್ಠಿಯಾ (ಪೀ॰)] ವಾ ಸುಪರಿಮಟ್ಠೇ ಫಲಕೇ ವಾ ಭಿತ್ತಿಯಾ ವಾ ದುಸ್ಸಪಟ್ಟೇ ವಾ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ವಾ ಪುರಿಸರೂಪಂ ವಾ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನೇಯ್ಯ ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ರೂಪಞ್ಞೇವ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ, ವೇದನಞ್ಞೇವ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಞ್ಞೇವ… ಸಙ್ಖಾರೇ ಯೇವ… ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಞೇವ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ…ಪೇ॰… “ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವಾಸಿಜಟಸುತ್ತಂ

೧೦೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಜಾನತೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅಜಾನತೋ ನೋ ಅಪಸ್ಸತೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಕಿಂ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ? ‘ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ… ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ… ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ… ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ’ತಿ – ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ”।

“ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹರತೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – ‘ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ’ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ನೇವ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಭಾವಿತತ್ತಾ’ ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕಿಸ್ಸ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ? ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ, ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ, ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ, ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ, ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ, ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ, ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡಾನಿ ಅಟ್ಠ ವಾ ದಸ ವಾ ದ್ವಾದಸ ವಾ। ತಾನಸ್ಸು ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ನ ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಸೇದಿತಾನಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಭಾವಿತಾನಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಸ್ಸಾ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – ‘ಅಹೋ, ವತ ಮೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜಿತುಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡಾನಿ ಅಟ್ಠ ವಾ ದಸ ವಾ ದ್ವಾದಸ ವಾ; ತಾನಿ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ನ ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಸೇದಿತಾನಿ, ನ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಭಾವಿತಾನಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹರತೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – ‘ಅಹೋ, ವತ ಮೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ’ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ನೇವ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಭಾವಿತತ್ತಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕಿಸ್ಸ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ? ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ।

“ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹರತೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ’ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಭಾವಿತತ್ತಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕಿಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಾ? ಭಾವಿತತ್ತಾ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ, ಭಾವಿತತ್ತಾ ಚತುನ್ನಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಂ, ಭಾವಿತತ್ತಾ ಚತುನ್ನಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಂ, ಭಾವಿತತ್ತಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ, ಭಾವಿತತ್ತಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಬಲಾನಂ, ಭಾವಿತತ್ತಾ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ, ಭಾವಿತತ್ತಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡಾನಿ ಅಟ್ಠ ವಾ ದಸ ವಾ ದ್ವಾದಸ ವಾ। ತಾನಸ್ಸು ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನಿ, ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಸೇದಿತಾನಿ, ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಭಾವಿತಾನಿ । ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಸ್ಸಾ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ನ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜಿತುಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡಾನಿ ಅಟ್ಠ ವಾ ದಸ ವಾ ದ್ವಾದಸ ವಾ; ತಾನಸ್ಸು ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನಿ, ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಸೇದಿತಾನಿ, ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಭಾವಿತಾನಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹರತೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ’ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಭಾವಿತತ್ತಾ’ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕಿಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಾ? ಭಾವಿತತ್ತಾ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ…ಪೇ॰… ಭಾವಿತತ್ತಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಲಗಣ್ಡಸ್ಸ ವಾ ಪಲಗಣ್ಡನ್ತೇವಾಸಿಸ್ಸ ವಾ ವಾಸಿಜಟೇ ದಿಸ್ಸನ್ತೇವ ಅಙ್ಗುಲಿಪದಾನಿ ದಿಸ್ಸತಿ ಅಙ್ಗುಟ್ಠಪದಂ। ನೋ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - ‘ಏತ್ತಕಂ ವತ ಮೇ ಅಜ್ಜ ವಾಸಿಜಟಸ್ಸ ಖೀಣಂ, ಏತ್ತಕಂ ಹಿಯ್ಯೋ, ಏತ್ತಕಂ ಪರೇ’ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಖೀಣೇ ಖೀಣನ್ತ್ವೇವ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹರತೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - ‘ಏತ್ತಕಂ ವತ ಮೇ ಅಜ್ಜ ಆಸವಾನಂ ಖೀಣಂ, ಏತ್ತಕಂ ಹಿಯ್ಯೋ, ಏತ್ತಕಂ ಪರೇ’ತಿ, ಅಥ ಖ್ವಸ್ಸ ಖೀಣೇ ಖೀಣನ್ತ್ವೇವ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮುದ್ದಿಕಾಯ ನಾವಾಯ ವೇತ್ತಬನ್ಧನಬದ್ಧಾಯ ವಸ್ಸಮಾಸಾನಿ ಉದಕೇ ಪರಿಯಾದಾಯ ಹೇಮನ್ತಿಕೇನ ಥಲಂ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಯ ವಾತಾತಪಪರೇತಾನಿ ವೇತ್ತಬನ್ಧನಾನಿ। ತಾನಿ ಪಾವುಸಕೇನ ಮೇಘೇನ ಅಭಿಪ್ಪವುಟ್ಠಾನಿ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ ಪೂತಿಕಾನಿ ಭವನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿಹರತೋ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ ಪೂತಿಕಾನಿ ಭವನ್ತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೦೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಾಮರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಭವರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಅವಿಜ್ಜಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತಿ”।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರದಸಮಯೇ ಕಸ್ಸಕೋ ಮಹಾನಙ್ಗಲೇನ ಕಸನ್ತೋ ಸಬ್ಬಾನಿ ಮೂಲಸನ್ತಾನಕಾನಿ ಸಮ್ಪದಾಲೇನ್ತೋ ಕಸತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಾಮರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಭವರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಅವಿಜ್ಜಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬಜಲಾಯಕೋ ಪಬ್ಬಜಂ ಲಾಯಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಓಧುನಾತಿ ನಿದ್ಧುನಾತಿ ನಿಚ್ಛೋಟೇತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಾಮರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮ್ಬಪಿಣ್ಡಿಯಾ ವಣ್ಟಚ್ಛಿನ್ನಾಯ ಯಾನಿ ತತ್ಥ ಅಮ್ಬಾನಿ ವಣ್ಟಪಟಿಬನ್ಧಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ತದನ್ವಯಾನಿ ಭವನ್ತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ಯಾ ಕಾಚಿ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಕೂಟಙ್ಗಮಾ ಕೂಟನಿನ್ನಾ ಕೂಟಸಮೋಸರಣಾ, ಕೂಟಂ ತಾಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಮೂಲಗನ್ಧಾ ಕಾಳಾನುಸಾರಿಗನ್ಧೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಾರಗನ್ಧಾ, ಲೋಹಿತಚನ್ದನಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧಾ, ವಸ್ಸಿಕಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಕುಟ್ಟರಾಜಾನೋ [ಕುಡ್ಡರಾಜಾನೋ (ಸೀ॰)], ಸಬ್ಬೇತೇ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಅನುಯನ್ತಾ ಭವನ್ತಿ, ರಾಜಾ ತೇಸಂ ಚಕ್ಕವತ್ತಿ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಕಾಚಿ ತಾರಕರೂಪಾನಂ ಪಭಾ, ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಚನ್ದಿಮಪ್ಪಭಾಯ ಕಲಂ ನಾಗ್ಘನ್ತಿ ಸೋಳಸಿಂ, ಚನ್ದಪ್ಪಭಾ ತಾಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸರದಸಮಯೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಆದಿಚ್ಚೋ ನಭಂ ಅಬ್ಭುಸ್ಸಕ್ಕಮಾನೋ, ಸಬ್ಬಂ ಆಕಾಸಗತಂ ತಮಗತಂ ಅಭಿವಿಹಚ್ಚ ಭಾಸತೇ ಚ ತಪತೇ ಚ ವಿರೋಚತೇ ಚ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಾಮರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಭವರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಅವಿಜ್ಜಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತಿ।

“ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಾಮರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತಿ? ‘ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ… ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ… ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ… ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ’ತಿ – ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಸಬ್ಬಂ ಕಾಮರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಭವರಾಗಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಅವಿಜ್ಜಂ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ಸಮೂಹನತೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಪುಪ್ಫವಗ್ಗೋ ದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ನದೀ ಪುಪ್ಫಞ್ಚ ಫೇಣಞ್ಚ, ಗೋಮಯಞ್ಚ ನಖಾಸಿಖಂ।
ಸುದ್ಧಿಕಂ ದ್ವೇ ಚ ಗದ್ದುಲಾ, ವಾಸಿಜಟಂ ಅನಿಚ್ಚತಾತಿ॥

ಮಜ್ಝಿಮಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಸಮತ್ತೋ।

ತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಪಣ್ಣಾಸಕಸ್ಸ ವಗ್ಗುದ್ದಾನಂ -

ಉಪಯೋ ಅರಹನ್ತೋ ಚ, ಖಜ್ಜನೀ ಥೇರಸವ್ಹಯಂ।
ಪುಪ್ಫವಗ್ಗೇನ ಪಣ್ಣಾಸ, ದುತಿಯೋ ತೇನ ವುಚ್ಚತೀತಿ॥

೧೧. ಅನ್ತವಗ್ಗೋ

೧. ಅನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೦೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತಾ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಸಕ್ಕಾಯನ್ತೋ , ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯನ್ತೋ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧನ್ತೋ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಪ್ಪಟಿಪದನ್ತೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯನ್ತೋ? ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯನ್ತೋ"।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯನ್ತೋ? ಯಾಯಂ ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಭವಿಕಾ ನನ್ದಿರಾಗಸಹಗತಾ ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮತಣ್ಹಾ, ಭವತಣ್ಹಾ, ವಿಭವತಣ್ಹಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯನ್ತೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧನ್ತೋ? ಯೋ ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಚಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧನ್ತೋ।

"ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಪ್ಪಟಿಪದನ್ತೋ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಪ್ಪಟಿಪದನ್ತೋ । ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಅನ್ತಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೦೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ದುಕ್ಖಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಞ್ಚ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಞ್ಚ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ? ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ? ಯಾಯಂ ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಭವಿಕಾ…ಪೇ॰… ಕಾಮತಣ್ಹಾ, ಭವತಣ್ಹಾ, ವಿಭವತಣ್ಹಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ? ಯೋ ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ

ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಚಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ... ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಕ್ಕಾಯಸುತ್ತಂ

೧೦೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಸಕ್ಕಾಯಞ್ಚ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯಞ್ಚ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಞ್ಚ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯೋ? ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ । ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯೋ? ಯಾಯಂ ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಭವಿಕಾ...ಪೇ॰... ಕಾಮತಣ್ಹಾ, ಭವತಣ್ಹಾ, ವಿಭವತಣ್ಹಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯೋ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೋ? ಯೋ ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೋ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೧೦೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಞ್ಞಞ್ಚ ಪರಿಞ್ಞಾತಾವಿಞ್ಚ ಪುಗ್ಗಲಂ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ। ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾ? ರಾಗಕ್ಖಯೋ, ದೋಸಕ್ಖಯೋ, ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾ। ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾತಾವೀ ಪುಗ್ಗಲೋ? ಅರಹಾತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಯ್ವಾಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾತಾವೀ ಪುಗ್ಗಲೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಮಣಸುತ್ತಂ

೧೦೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಸಮಣಸುತ್ತಂ

೧೦೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ

ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಪಜಾನನ್ತಿ, ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ''ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸೋತಾಪನ್ನಸುತ್ತಂ

೧೦೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ''ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ''ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅರಹನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೧೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ''ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ''ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಛನ್ದಪ್ಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೧೧೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ''ರೂಪೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತಂ ರೂಪಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ। ವೇದನಾಯ… ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮ''ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಛನ್ದಪ್ಪಹಾನಸುತ್ತಂ

೧೧೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ''ರೂಪೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯುಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ, ತೇ ಪಜಹಥ । ಏವಂ ತಂ ರೂಪಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ…ಪೇ॰… ವೇದನಾಯ… ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಯೋ ಛನ್ದೋ…ಪೇ॰… ಏವಂ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯುಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ, ತೇ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮ''ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅನ್ತವಗ್ಗೋ ಏಕಾದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅನ್ತೋ ದುಕ್ಖಞ್ಚ ಸಕ್ಕಾಯೋ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸಮಣಾ ದುವೇ।

ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅರಹಾ ಚ, ದುವೇ ಚ ಛನ್ದಪ್ಪಹಾನಾತಿ॥

೧೨. ಧಮ್ಮಕಥಿಕವಗ್ಗೋ

೧. ಅವಿಜ್ಜಾಸುತ್ತಂ

೧೧೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘‘ಅವಿಜ್ಜಾ ಅವಿಜ್ಜಾ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ? ‘‘ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ರೂಪಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ವೇದನಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಅವಿಜ್ಜಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ವಿಜ್ಜಾಸುತ್ತಂ

೧೧೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘‘ವಿಜ್ಜಾ ವಿಜ್ಜಾ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ? ‘‘ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಂ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಜ್ಜಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಧಮ್ಮಕಥಿಕಸುತ್ತಂ

೧೧೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘‘ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಹೋತೀ’’ತಿ ? ‘‘ರೂಪಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ‘ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ರೂಪಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ‘ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ರೂಪಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ‘ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ವೇದನಾಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು… ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ‘ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ‘ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ‘ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ’’ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಧಮ್ಮಕಥಿಕಸುತ್ತಂ

೧೧೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘‘ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಹೋತಿ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ? ‘‘ರೂಪಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ

ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ‘ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ರೂಪಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ‘ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ರೂಪಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ‘ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ವೇದನಾಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು... ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ‘ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ‘ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯ। ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖು, ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ‘ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ಅಲಂ ವಚನಾಯಾ’’ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಬನ್ಧನಸುತ್ತಂ

೧೧೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ‘‘ಇಧ ಭಿಕ್ಖವೇ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ...ಪೇ॰... ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ರೂಪಬನ್ಧನಬದ್ಧೋ ಸನ್ತರಬಾಹಿರಬನ್ಧನಬದ್ಧೋ ಅತೀರದಸ್ಸೀ ಅಪಾರದಸ್ಸೀ, ಬದ್ಧೋ ಜೀಯತಿ [ಬದ್ಧೋ ಜಾಯತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಬದ್ಧೋ ಜಾಯತಿ ಬದ್ಧೋ ಜೀಯತಿ (ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಅಟ್ಠ॰)] ಬದ್ಧೋ ಮೀಯತಿ ಬದ್ಧೋ ಅಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ ಪರಂ ಲೋಕಂ ಗಚ್ಛತಿ। ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ವೇದನಾಯ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ವೇದನಾಬನ್ಧನಬದ್ಧೋ ಸನ್ತರಬಾಹಿರಬನ್ಧನಬದ್ಧೋ ಅತೀರದಸ್ಸೀ ಅಪಾರದಸ್ಸೀ, ಬದ್ಧೋ ಜೀಯತಿ ಬದ್ಧೋ ಮೀಯತಿ ಬದ್ಧೋ ಅಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ ಪರಂ ಲೋಕಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ವಿಞ್ಞಾಣಬನ್ಧನಬದ್ಧೋ ಸನ್ತರಬಾಹಿರಬನ್ಧನಬದ್ಧೋ ಅತೀರದಸ್ಸೀ ಅಪಾರದಸ್ಸೀ, ಬದ್ಧೋ ಜೀಯತಿ ಬದ್ಧೋ ಮೀಯತಿ ಬದ್ಧೋ ಅಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ ಪರಂ ಲೋಕಂ ಗಚ್ಛತಿ’’।

‘‘ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ...ಪೇ॰... ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ; ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನ ರೂಪಬನ್ಧನಬದ್ಧೋ, ನ ಸನ್ತರಬಾಹಿರಬನ್ಧನಬದ್ಧೋ, ತೀರದಸ್ಸೀ, ಪಾರದಸ್ಸೀ; ‘ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ’ತಿ ವದಾಮಿ। ನ ವೇದನಂ ಅತ್ತತೋ...ಪೇ॰... ನ ಸಞ್ಞಂ ಅತ್ತತೋ...ಪೇ॰... ನ ಸಙ್ಖಾರೇ ಅತ್ತತೋ...ಪೇ॰... ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನ ವಿಞ್ಞಾಣಬನ್ಧನಬದ್ಧೋ, ನ ಸನ್ತರಬಾಹಿರಬನ್ಧನಬದ್ಧೋ, ತೀರದಸ್ಸೀ, ಪಾರದಸ್ಸೀ, ‘ಪರಿಮುತ್ತೋ ಸೋ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ’ತಿ ವದಾಮೀ’’ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪರಿಪುಚ್ಛಿತಸುತ್ತಂ

೧೧೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಥಾ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ‘‘ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಥಾ’’ತಿ? ‘‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’’। ‘‘ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ , ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯಪರಿಪುಚ್ಛಿತಸುತ್ತಂ

೧೦೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಥಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು ಭಿಕ್ಖವೇ! ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ವೇದನಂ... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಥಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು ಭಿಕ್ಖವೇ! ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ...ಪೇ॰... ಏವಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಂಯೋಜನಿಯಸುತ್ತಂ

೧೧೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಸಂಯೋಜನಿಯೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ ಸಂಯೋಜನಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಕತಮಂ ಸಂಯೋಜನಂ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ; ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ। ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಂಯೋಜನಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ; ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಸಂಯೋಜನಂ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಯೋಜನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಇದಂ ಸಂಯೋಜನ"ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಉಪಾದಾನಿಯಸುತ್ತಂ

೧೧೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಉಪಾದಾನಿಯೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಉಪಾದಾನಞ್ಚ । ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಕತಮಂ ಉಪಾದಾನಂ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಉಪಾದಾನಂ। ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾನಿಯೋ ಧಮ್ಮೋ; ಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ತತ್ಥ ಉಪಾದಾನಂ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಇದಂ ಉಪಾದಾನ"ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸೀಲವನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೧೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ [ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಏತದವೋಚ - "ಸೀಲವತಾವುಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ಸೀಲವತಾವುಸೋ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಸೀಲವತಾವುಸೋ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸೀಲವಾ ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ...ಪೇ॰... ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಸೋತಾಪನ್ನೇನ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ಸೋತಾಪನ್ನೇನಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ...ಪೇ॰... ಅನತ್ತತೋ

ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ…ಪೇ॰… ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಸಕದಾಗಾಮಿನಾ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ಸಕದಾಗಾಮಿನಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ…ಪೇ॰… ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ…ಪೇ॰… ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಅನಾಗಾಮಿನಾ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ಅನಾಗಾಮಿನಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ…ಪೇ॰… ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅನಾಗಾಮೀ ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ…ಪೇ॰… ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಅರಹತಾ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ಅರಹತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ನತ್ಥಿ, ಖ್ವಾವುಸೋ, ಅರಹತೋ ಉತ್ತರಿ ಕರಣೀಯಂ ಕತಸ್ಸ ವಾ ಪತಿಚಯೋ ; ಅಪಿ ಚ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾ ಚೇವ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾ ಚಾ"ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಸುತವನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೨೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಏತದವೋಚ -

"ಸುತವತಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ಸುತವತಾವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ…ಪೇ॰… ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಸುತವತಾವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ…ಪೇ॰… ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ - ಯಂ ಸುತವಾ ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ…ಪೇ॰… ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಸೋತಾಪನ್ನೇನ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ"ತಿ? "ಸೋತಾಪನ್ನೇನಪಿ ಖೋ ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ , ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ…ಪೇ॰… ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ - ಯಂ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಅನಿಚ್ಚತೋ…ಪೇ॰… ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ…ಪೇ॰… ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ…ಪೇ॰… ಅರಹತ್ತಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

“ಅರಹತಾ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ”ತಿ? “ಅರಹತಾಪಿ ಖ್ವಾವುಸೋ, ಕೋಟ್ಠಿಕ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ ದುಕ್ಖತೋ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋ ಪರತೋ ಪಲೋಕತೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನತ್ತತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾ। ನತ್ಥಿ, ಖ್ವಾವುಸೋ, ಅರಹತೋ ಉತ್ತರಿ ಕರಣೀಯಂ, ಕತಸ್ಸ ವಾ ಪತಿಚಯೋ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾಯ ಚೇವ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾ ಚಾ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಕಪ್ಪಸುತ್ತಂ

೧೨೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ?

“ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಕಪ್ಪ, ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಕಪ್ಪ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ನ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩. ದುತಿಯಕಪ್ಪಸುತ್ತಂ

೧೨೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಜಾನತೋ ಕಥಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾಪಗತಂ ಮಾನಸಂ ಹೋತಿ ವಿಧಾ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಸನ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತ”ನ್ತಿ?

“ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಕಪ್ಪ, ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಕಪ್ಪ, ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇ ಕಾಯೇ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾಪಗತಂ ಮಾನಸಂ ಹೋತಿ ವಿಧಾ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಸನ್ತಂ ಸುವಿಮುತ್ತ”ನ್ತಿ। ತೇರಸಮಂ।

ಧಮ್ಮಕಥಿಕವಗ್ಗೋ ದ್ವಾದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಜ್ಜಾ ದ್ವೇ ಕಥಿಕಾ, ಬನ್ಧನಾ ಪರಿಪುಚ್ಛಿತಾ ದುವೇ।

ಸಂಯೋಜನಂ ಉಪಾದಾನಂ, ಸೀಲಂ ಸುತವಾ ದ್ವೇ ಚ ಕಪ್ಪೇನಾತಿ॥

೧೩. ಅವಿಜ್ಜಾವಗ್ಗೋ

೧. ಸಮುದಯಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೨೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "'ಅವಿಜ್ಜಾ ಅವಿಜ್ಜಾ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಇಧ , ಭಿಕ್ಖು, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪಂ 'ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ; ವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪಂ 'ವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪಂ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ವೇದನಂ 'ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾ ವೇದನಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ವಯಧಮ್ಮಂ ವೇದನಂ 'ವಯಧಮ್ಮಾ ವೇದನಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ವೇದನಂ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾ ವೇದನಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಞ್ಞಂ…ಪೇ॰… ಸಮುದಯಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ 'ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ವಯಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ 'ವಯಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಅವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "'ವಿಜ್ಜಾ ವಿಜ್ಜಾ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪಂ 'ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪಂ 'ವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ ; ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪಂ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ವೇದನಂ 'ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾ ವೇದನಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ವಯಧಮ್ಮಂ ವೇದನಂ 'ವಯಧಮ್ಮಾ ವೇದನಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ವೇದನಂ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾ ವೇದನಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಞ್ಞಂ… ಸಮುದಯಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ 'ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ವಯಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ 'ವಯಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಸಮುದಯಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೨೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "'ಅವಿಜ್ಜಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಇಧಾವುಸೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪಂ 'ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ; ವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪಂ...ಪೇ॰... 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ವೇದನಂ...ಪೇ॰... ವಯಧಮ್ಮಂ ವೇದನಂ...ಪೇ॰... 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾ ವೇದನಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಞ್ಞಂ...ಪೇ॰... ಸಮುದಯಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ...ಪೇ॰... ವಯಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ...ಪೇ॰... ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಆವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ತತಿಯಸಮುದಯಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೨೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "'ವಿಜ್ಜಾ, ವಿಜ್ಜಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಇಧಾವುಸೋ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪಂ 'ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪಂ...ಪೇ॰... ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪಂ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ವೇದನಂ...ಪೇ॰... ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾ ವೇದನಾ ... ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ಸಞ್ಞಂ...ಪೇ॰... ಸಮುದಯಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಯಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ... ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಖಾರೇ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖಾರಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ... ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅಸ್ಸಾದಸುತ್ತಂ

೧೨೯. ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "'ಅವಿಜ್ಜಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಇಧಾವುಸೋ ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾಯ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಅಸ್ಸಾದಸುತ್ತಂ

೧೩೦. ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ…ಪೇ॰… ‘‘‘ವಿಜ್ಜಾ, ವಿಜ್ಜಾ’ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ?

‘‘ಇಧಾವುಸೋ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾಯ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರಾನಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಮುದಯಸುತ್ತಂ

೧೩೧. ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ…ಪೇ॰… ‘‘‘ಅವಿಜ್ಜಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ’ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ?

‘‘ಇಧಾವುಸೋ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾಯ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರಾನಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ದುತಿಯಸಮುದಯಸುತ್ತಂ

೧೩೨. ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘‘ವಿಜ್ಜಾ, ವಿಜ್ಜಾ’ತಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ?

‘‘ಇಧಾವುಸೋ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾಯ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರಾನಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಕೋಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ

೧೩೩. ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ…ಪೇ॰… ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘‘ಅವಿಜ್ಜಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ’ತಿ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ?

‘‘ಇಧಾವುಸೋ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾಯ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರಾನಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ’’ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಏತದವೋಚ – "'ವಿಜ್ಜಾ, ವಿಜ್ಜಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಇಧಾವುಸೋ ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾಯ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಕೋಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ

೧೩೪. ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ...ಪೇ॰... "'ಅವಿಜ್ಜಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಇಧಾವುಸೋ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾಯ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಏತದವೋಚ – "'ವಿಜ್ಜಾ, ವಿಜ್ಜಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಇಧಾವುಸೋ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಾಯ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರಾನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ತತಿಯಕೋಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ

೧೩೫. ತಞ್ಞೇವ ನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಏತದವೋಚ – "'ಅವಿಜ್ಜಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

"ಇಧಾವುಸೋ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ರೂಪಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಏತದವೋಚ – "'ವಿಜ್ಜಾ, ವಿಜ್ಜಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ ಕೋಟ್ಠಿಕ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜಾ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಇಧಾವುಸೋ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಂ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ

ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ। ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ , ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ವಿಜ್ಜಾ; ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅವಿಜ್ಜಾವಗ್ಗೋ ತೇರಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಮುದಯಧಮ್ಮೇ ತೀಣಿ, ಅಸ್ಸಾದೋ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ಸಮುದಯೇ ಚ ದ್ವೇ ವುತ್ತಾ, ಕೋಟ್ಠಿಕೇ ಅಪರೇ ತಯೋತಿ॥

೧೪. ಕುಕ್ಕುಳವಗ್ಗೋ

೧. ಕುಕ್ಕುಳಸುತ್ತಂ

೧೩೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಳಂ, ವೇದನಾ ಕುಕ್ಕುಳಾ, ಸಞ್ಞಾ ಕುಕ್ಕುಳಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಕುಕ್ಕುಳಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಕುಕ್ಕುಳಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೩೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ? ರೂಪಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದುತಿಯಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೩೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ತತಿಯಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೩೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ । ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೪೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೪೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ತತಿಯದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೪೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೪೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೪೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ । ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ತತಿಯಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೪೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ; ತತ್ರ ವೋ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲಸುತ್ತಂ

೧೪೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ - ಯಂ ರೂಪೇ ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ [ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಿಹರೇಯ್ಯ। ವೇದನಾಯ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಯೋ ರೂಪೇ ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ ವಿಹರನ್ತೋ, ವೇದನಾಯ… ಸಞ್ಞಾಯ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ ವಿಹರನ್ತೋ ರೂಪಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ವೇದನಂ… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ; ಸೋ ರೂಪಂ ಪರಿಜಾನಂ ವೇದನಂ ಪರಿಜಾನಂ ಸಞ್ಞಂ ಪರಿಜಾನಂ ಸಙ್ಖಾರೇ ಪರಿಜಾನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪರಿಜಾನಂ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ರೂಪಮ್ಹಾ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ವೇದನಾಯ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಞ್ಞಾಯ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ

ವಿಞ್ಞಾಣಮ್ಹಾ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ; 'ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ'ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀಸುತ್ತಂ

೧೪೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ - ಯಂ ರೂಪೇ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... 'ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ'ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩. ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸೀಸುತ್ತಂ

೧೪೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ - ಯಂ ರೂಪೇ ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... 'ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ'ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ತೇರಸಮಂ।

೧೪. ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀಸುತ್ತಂ

೧೪೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಯಮನುಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ - ಯಂ ರೂಪೇ ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರೇಯ್ಯ। (ಸೋ ರೂಪೇ) ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ, ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ರೂಪಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ವೇದನಂ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ। ಸೋ ರೂಪಂ ಪರಿಜಾನಂ ವೇದನಂ ಪರಿಜಾನಂ ಸಞ್ಞಂ ಪರಿಜಾನಂ ಸಙ್ಖಾರೇ ಪರಿಜಾನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪರಿಜಾನಂ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ರೂಪಮ್ಹಾ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ವೇದನಾಯ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಞ್ಞಾಯ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ, ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಮ್ಹಾ , ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ; 'ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ'ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ। ಚುದ್ದಸಮಂ।

ಕುಕ್ಕುಳವಗ್ಗೋ ಚುದ್ದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಕುಕ್ಕುಳಾ ತಯೋ ಅನಿಚ್ಚೇನ, ದುಕ್ಖೇನ ಅಪರೇ ತಯೋ।
ಅನತ್ತೇನ ತಯೋ ವುತ್ತಾ, ಕುಲಪುತ್ತೇನ ದ್ವೇ ದುಕಾತಿ॥

೧೫. ದಿಟ್ಠಿವಗ್ಗೋ

೧. ಅಜ್ಝತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೫೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... "ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ

ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಖದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಏತಂಮಮಸುತ್ತಂ

೧೫೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತೀ"ತಿ ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... "ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰... ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰... ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ..ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸೋಅತ್ತಾಸುತ್ತಂ

೧೫೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಲೋಕೋ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ'"ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰...। "ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಲೋಕೋ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ'ತಿ। ವೇದನಾಯ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಲೋಕೋ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ'"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಲೋಕೋ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಸೋ ಅತ್ತಾ ಸೋ ಲೋಕೋ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ನೋಚಮೇಸಿಯಾಸುತ್ತಂ

೧೫೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… “ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ, ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೧೫೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… “ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ… ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ , ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।‘ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೧೫೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… “ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ” । “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ , ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೧೫೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… "ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ । ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅಭಿನಿವೇಸಸುತ್ತಂ

೧೫೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಂಯೋಜನಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಾ"ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… "ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಂಯೋಜನಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಾ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಂಯೋಜನಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಾ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸಂಯೋಜನಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಅಭಿನಿವೇಸಸುತ್ತಂ

೧೫೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಂಯೋಜನಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಾಜ್ಝೋಸಾನಾ"ತಿ? [ವಿನಿಬನ್ಧಾ ಅಜ್ಝೋಸಾನಾತಿ (ಸೀ॰ ಕ॰)] ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… "ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಂಯೋಜನಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಾಜ್ಝೋಸಾನಾ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ … ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಸಂಯೋಜನಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಾಜ್ಝೋಸಾನಾ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸಂಯೋಜನಾಭಿನಿವೇಸವಿನಿಬನ್ಧಾಜ್ಝೋಸಾನಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"…ಪೇ॰… "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೧೫೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಆನನ್ದ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – 'ಏತಂ

ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ" [ನೋ ಹೇತಂ ಭನ್ತೇ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ...ಪೇ॰... ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ದಿಟ್ಠಿವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚದಸಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಂ ಏತಂಮಮ, ಸೋಅತ್ತಾ ನೋಚಮೇಸಿಯಾ।
ಮಿಚ್ಛಾಸಕ್ಕಾಯತ್ತಾನು ದ್ವೇ, ಅಭಿನಿವೇಸಾ ಆನನ್ದೇನಾತಿ॥

ಉಪರಿಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಸಮತ್ತೋ।

ತಸ್ಸ ಉಪರಿಪಣ್ಣಾಸಕಸ್ಸ ವಗ್ಗುದ್ದಾನಂ -

ಅನ್ತೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾ ವಿಜ್ಜಾ, ಕುಕ್ಕುಳಂ ದಿಟ್ಠಿಪಞ್ಚಮಂ।
ತತಿಯೋ ಪಣ್ಣಾಸಕೋ ವುತ್ತೋ, ನಿಪಾತೋತಿ ಪವುಚ್ಚತೀತಿ [ನಿಪಾತೋ ತೇನ ವುಚ್ಚತೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]॥

ಖನ್ಧಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೨. ರಾಧಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಪಠಮವಗ್ಗೋ

೧. ಮಾರಸುತ್ತಂ

೧೬೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

'''ಮಾರೋ, ಮಾರೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಾರೋ''ತಿ? ''ರೂಪೇ ಖೋ, ರಾಧ, ಸತಿ ಮಾರೋ ವಾ ಅಸ್ಸ ಮಾರೇತಾ ವಾ ಯೋ ವಾ ಪನ ಮೀಯತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ರಾಧ, ರೂಪಂ ಮಾರೋತಿ ಪಸ್ಸ, ಮಾರೇತಾತಿ ಪಸ್ಸ, ಮೀಯತೀತಿ ಪಸ್ಸ, ರೋಗೋತಿ ಪಸ್ಸ, ಗಣ್ಡೋತಿ ಪಸ್ಸ, ಸಲ್ಲನ್ತಿ ಪಸ್ಸ, ಅಘನ್ತಿ ಪಸ್ಸ, ಅಘಭೂತನ್ತಿ ಪಸ್ಸ। ಯೇ ನಂ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ತೇ ಸಮ್ಮಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ... ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ ಮಾರೋ ವಾ ಅಸ್ಸ ಮಾರೇತಾ ವಾ ಯೋ ವಾ ಪನ ಮೀಯತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ರಾಧ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮಾರೋತಿ ಪಸ್ಸ, ಮಾರೇತಾತಿ ಪಸ್ಸ, ಮೀಯತೀತಿ ಪಸ್ಸ, ರೋಗೋತಿ ಪಸ್ಸ, ಗಣ್ಡೋತಿ ಪಸ್ಸ, ಸಲ್ಲನ್ತಿ ಪಸ್ಸ, ಅಘನ್ತಿ ಪಸ್ಸ, ಅಘಭೂತನ್ತಿ ಪಸ್ಸ। ಯೇ ನಂ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ಸಮ್ಮಾ ಪಸ್ಸನ್ತೀ''ತಿ।

''ಸಮ್ಮಾದಸ್ಸನಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಮತ್ಥಿಯ''ನ್ತಿ? ''ಸಮ್ಮಾದಸ್ಸನಂ ಖೋ, ರಾಧ, ನಿಬ್ಬಿದತ್ಥಂ''। ''ನಿಬ್ಬಿದಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಮತ್ಥಿಯಾ''ತಿ? ''ನಿಬ್ಬಿದಾ ಖೋ, ರಾಧ, ವಿರಾಗತ್ಥಾ''। ''ವಿರಾಗೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ , ಕಿಮತ್ಥಿಯೋ''ತಿ? ''ವಿರಾಗೋ ಖೋ, ರಾಧ, ವಿಮುತ್ತತ್ಥೋ''। ''ವಿಮುತ್ತಿ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಮತ್ಥಿಯಾ''ತಿ? ''ವಿಮುತ್ತಿ ಖೋ, ರಾಧ, ನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಾ''। ''ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಮತ್ಥಿಯ''ನ್ತಿ? ''ಅಚ್ಚಯಾಸಿ [ಅಚ್ಚಸರಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅಸ್ಸ (ಪೀ॰), ಅಚ್ಚಯಾ (ಕ॰)], ರಾಧ, ಪಞ್ಹಂ, ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ಪರಿಯನ್ತಂ ಗಹೇತುಂ। ನಿಬ್ಬಾನೋಗಧಞ್ಹಿ, ರಾಧ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಪರಾಯನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪರಿಯೋಸಾನ''ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೬೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - '''ಸತ್ತೋ, ಸತ್ತೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ , ಸತ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ''ತಿ? ''ರೂಪೇ ಖೋ, ರಾಧ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತತ್ರ ಸತ್ತೋ, ತತ್ರ ವಿಸತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತತ್ರ ಸತ್ತೋ, ತತ್ರ ವಿಸತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ''।

''ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ರಾಧ, ಕುಮಾರಕಾ ವಾ ಕುಮಾರಿಕಾಯೋ ವಾ ಪಂಸ್ವಾಗಾರಕೇಹಿ ಕೀಳನ್ತಿ। ಯಾವಕೀವಞ್ಚ ತೇಸು ಪಂಸ್ವಾಗಾರಕೇಸು ಅವಿಗತರಾಗಾ ಹೋನ್ತಿ ಅವಿಗತಚ್ಛನ್ದಾ ಅವಿಗತಪೇಮಾ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸಾ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹಾ ಅವಿಗತತಣ್ಹಾ, ತಾವ ತಾನಿ ಪಂಸ್ವಾಗಾರಕಾನಿ ಅಲ್ಲೀಯನ್ತಿ ಕೇಳಾಯನ್ತಿ ಧನಾಯನ್ತಿ [ಮನಾಯನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಮಮಾಯನ್ತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ರಾಧ, ಕುಮಾರಕಾ ವಾ ಕುಮಾರಿಕಾಯೋ ವಾ ತೇಸು ಪಂಸ್ವಾಗಾರಕೇಸು ವಿಗತರಾಗಾ ಹೋನ್ತಿ ವಿಗತಚ್ಛನ್ದಾ ವಿಗತಪೇಮಾ ವಿಗತಪಿಪಾಸಾ ವಿಗತಪರಿಳಾಹಾ ವಿಗತತಣ್ಹಾ, ಅಥ ಖೋ ತಾನಿ ಪಂಸ್ವಾಗಾರಕಾನಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚ ಪಾದೇಹಿ ಚ ವಿಕಿರನ್ತಿ ವಿಧಮನ್ತಿ ವಿದ್ಧಂಸೇನ್ತಿ ವಿಕೀಳನಿಯಂ [ವಿಕೀಳನಿಕಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಕರೋನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ರಾಧ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ರೂಪಂ ವಿಕಿರಥ ವಿಧಮಥ ವಿದ್ಧಂಸೇಥ ವಿಕೀಳನಿಯಂ ಕರೋಥ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಥ। ವೇದನಂ ವಿಕಿರಥ ವಿಧಮಥ ವಿದ್ಧಂಸೇಥ ವಿಕೀಳನಿಯಂ

ಕರೋಥ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಥ। ಸಞ್ಞಂ... ಸಙ್ಖಾರೇ ವಿಕಿರಥ ವಿಧಮಥ ವಿದ್ಧಂಸೇಥ ವಿಕೀಳನಿಯಂ ಕರೋಥ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಥ। ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಕಿರಥ ವಿಧಮಥ ವಿದ್ಧಂಸೇಥ ವಿಕೀಳನಿಯಂ ಕರೋಥ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಥ। ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ಹಿ, ರಾಧ, ನಿಬ್ಬಾನ"ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಭವನೇತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೧೬೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "'ಭವನೇತ್ತಿನಿರೋಧೋ [ಭವನೇತ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಭವನೇತ್ತಿನಿರೋಧೋ'ತಿ [ಭವನೇತ್ತೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭವನೇತ್ತಿ, ಕತಮೋ ಭವನೇತ್ತಿನಿರೋಧೋ"ತಿ? "ರೂಪೇ ಖೋ, ರಾಧ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯುಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಭವನೇತ್ತಿ। ತೇಸಂ ನಿರೋಧೋ [ನಿರೋಧಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭವನೇತ್ತಿನಿರೋಧೋ। ವೇದನಾಯ... ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಯೋ ಛನ್ದೋ...ಪೇ॰... ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಭವನೇತ್ತಿ। ತೇಸಂ ನಿರೋಧೋ ಭವನೇತ್ತಿನಿರೋಧೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೧೬೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಧಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇ ಚ, ರಾಧ, ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಞ್ಞಞ್ಚ ಪರಿಞ್ಞಾತಾವಿಂ ಪುಗ್ಗಲಞ್ಚ। ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಕತಮೇ ಚ, ರಾಧ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ವೇದನಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸಞ್ಞಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮೋ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ರಾಧ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮಾ ಚ, ರಾಧ, ಪರಿಞ್ಞಾ? ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ರಾಗಕ್ಖಯೋ ದೋಸಕ್ಖಯೋ ಮೋಹಕ್ಖಯೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ರಾಧ, ಪರಿಞ್ಞಾ। ಕತಮೋ ಚ, ರಾಧ, ಪರಿಞ್ಞಾತಾವೀ ಪುಗ್ಗಲೋ? 'ಅರಹಾ'ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯಂ। ಯ್ವಾಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ರಾಧ, ಪರಿಞ್ಞಾತಾವೀ ಪುಗ್ಗಲೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಮಣಸುತ್ತಂ

೧೬೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಧಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ರಾಧ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ , ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ರಾಧ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ; ನ ಮೇ ತೇ, ರಾಧ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ವಾ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ, ನ ಚ ಪನ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ರಾಧ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ; ತೇ ಖೋ ಮೇ, ರಾಧ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸಮಣೇಸು ಚೇವ ಸಮಣಸಮ್ಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮ್ಮತಾ , ತೇ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞತ್ಥಞ್ಚ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಸಮಣಸುತ್ತಂ

೧೬೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಧಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ರಾಧ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ರಾಧ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸೋತಾಪನ್ನಸುತ್ತಂ

೧೬೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಧಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ರಾಧ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯತೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ರಾಧ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅರಹನ್ತಸುತ್ತಂ

೧೬೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಧಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ರಾಧ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಯತೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅನುಪಾದಾವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ರಾಧ, ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಛನ್ದರಾಗಸುತ್ತಂ

೧೬೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಧಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ರೂಪೇ ಖೋ, ರಾಧ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತಂ ರೂಪಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ। ವೇದನಾಯ ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತಂ ಪಜಹಥ । ಏವಂ ಸಾ ವೇದನಾ ಪಹೀನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತಂ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ...ಪೇ॰... ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಛನ್ದರಾಗಸುತ್ತಂ

೧೯೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಧಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - ‘‘ರೂಪೇ ಖೋ, ರಾಧ, ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯುಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ, ತೇ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತಂ ರೂಪಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಂ। ವೇದನಾಯ ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯುಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ, ತೇ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ಸಾ ವೇದನಾ ಪಹೀನಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಸಞ್ಞಾಯ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯುಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ, ತೇ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಪಹೀನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಯೋ ಛನ್ದೋ ಯೋ ರಾಗೋ ಯಾ ನನ್ದೀ ಯಾ ತಣ್ಹಾ ಯೇ ಉಪಯುಪಾದಾನಾ ಚೇತಸೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾ, ತೇ ಪಜಹಥ। ಏವಂ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಹೀನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಂ ಅನಭಾವಂಕತಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮ’’ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ರಾಧಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಮಾರೋ ಸತ್ತೋ ಭವನೇತ್ತಿ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸಮಣಾ ದುವೇ।
ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅರಹಾ ಚ, ಛನ್ದರಾಗಾಪರೇ ದುವೇತಿ॥

೨. ದುತಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಮಾರಸುತ್ತಂ

೧೬೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ‘‘‘ಮಾರೋ, ಮಾರೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಾರೋ’’ತಿ? ‘‘ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಮಾರೋ, ವೇದನಾ ಮಾರೋ, ಸಞ್ಞಾ ಮಾರೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಮಾರೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮಾರೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ರಾಧ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಮಾರಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೬೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ‘‘‘ಮಾರಧಮ್ಮೋ, ಮಾರಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಾರಧಮ್ಮೋ’’ತಿ? ‘‘ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಮಾರಧಮ್ಮೋ, ವೇದನಾ ಮಾರಧಮ್ಮೋ, ಸಞ್ಞಾ ಮಾರಧಮ್ಮೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಮಾರಧಮ್ಮೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮಾರಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೭೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘‘ಅನಿಚ್ಚಂ, ಅನಿಚ್ಚ’ನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನಿಚ್ಚ’’ನ್ತಿ? ‘‘ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಅನಿಚ್ಚಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೭೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘‘ಅನಿಚ್ಚಧಮ್ಮೋ, ಅನಿಚ್ಚಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನಿಚ್ಚಧಮ್ಮೋ’’ತಿ? ‘‘ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನಿಚ್ಚಧಮ್ಮೋ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಧಮ್ಮೋ , ಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಧಮ್ಮೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಧಮ್ಮೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೧೭೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘‘ದುಕ್ಖಂ, ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದುಕ್ಖ’’ನ್ತಿ? ‘‘ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ದುಕ್ಖಂ, ವೇದನಾ ದುಕ್ಖಾ, ಸಞ್ಞಾ ದುಕ್ಖಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖಂ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುಕ್ಖಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೭೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘‘ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೋ, ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೋ’’ತಿ? ‘‘ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೋ, ವೇದನಾ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೋ, ಸಞ್ಞಾ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೭೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘‘ಅನತ್ತಾ, ಅನತ್ತಾ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನತ್ತಾ’’ತಿ? ‘‘ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ, ಸಞ್ಞಾ ಅನತ್ತಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನತ್ತಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅನತ್ತಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೭೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘‘ಅನತ್ತಧಮ್ಮೋ, ಅನತ್ತಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನತ್ತಧಮ್ಮೋ’’ತಿ? ‘‘ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನತ್ತಧಮ್ಮೋ, ವೇದನಾ ಅನತ್ತಧಮ್ಮೋ , ಸಞ್ಞಾ ಅನತ್ತಧಮ್ಮೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನತ್ತಧಮ್ಮೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’’ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯.ಖಯಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೭೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – '''ಖಯಧಮ್ಮೋ, ಖಯಧಮ್ಮೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಖಯಧಮ್ಮೋ"ತಿ? "ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಖಯಧಮ್ಮೋ, ವೇದನಾ ಖಯಧಮ್ಮೋ, ಸಞ್ಞಾ ಖಯಧಮ್ಮೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಖಯಧಮ್ಮೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಖಯಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ವಯಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೭೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – '''ವಯಧಮ್ಮೋ, ವಯಧಮ್ಮೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವಯಧಮ್ಮೋ"ತಿ? "ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ವಯಧಮ್ಮೋ, ವೇದನಾ ವಯಧಮ್ಮೋ, ಸಞ್ಞಾ ವಯಧಮ್ಮೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ವಯಧಮ್ಮೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಯಧಮ್ಮೋ । ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಸಮುದಯಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೮೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – '''ಸಮುದಯಧಮ್ಮೋ, ಸಮುದಯಧಮ್ಮೋ'ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಮುದಯಧಮ್ಮೋ"ತಿ? "ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಸಮುದಯಧಮ್ಮೋ, ವೇದನಾ ಸಮುದಯಧಮ್ಮೋ, ಸಞ್ಞಾ ಸಮುದಯಧಮ್ಮೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಸಮುದಯಧಮ್ಮೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಮುದಯಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ನಿರೋಧಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೮೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – '''ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ'ತಿ , ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ"ತಿ? "ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ, ವೇದನಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ, ಸಞ್ಞಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ರಾಧಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಮಾರೋ ಚ ಮಾರಧಮ್ಮೋ ಚ, ಅನಿಚ್ಚೇನ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ದುಕ್ಖೇನ ಚ ದುವೇ ವುತ್ತಾ, ಅನತ್ತೇನ [ಅನತ್ತೇಹಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತಥೇವ ಚ।
ಖಯವಯಸಮುದಯಂ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೇನ ದ್ವಾದಸಾತಿ॥

೩. ಆಯಾಚನವಗ್ಗೋ

೧-೧೧. ಮಾರಾದಿಸುತ್ತಏಕಾದಸಕಂ

೧೮೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ

ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

"ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಮಾರೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ [ಸೀಹಳಪೋತ್ಥಕೇ ಪನ "ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋತಿ ಏಕಂ ಸುತ್ತಂ, ತತ್ರ ತೇ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋತಿ ಏಕಂ ಸುತ್ತಂ, ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋತಿ ಏಕಂ ಸುತ್ತ"ನ್ತಿ ಏವಂ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ತೀಣಿ ಸುತ್ತಾನಿ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸಿತಾನಿ। ಏವಮುಪರಿಸುತ್ತೇಸುಪಿ]। ಕೋ ಚ, ರಾಧ, ಮಾರೋ? ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಮಾರೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ [ಸೀಹಳಪೋತ್ಥಕೇ ಪನ "ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋತಿ ಏಕಂ ಸುತ್ತಂ, ತತ್ರ ತೇ ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋತಿ ಏಕಂ ಸುತ್ತಂ, ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋತಿ ಏಕಂ ಸುತ್ತ"ನ್ತಿ ಏವಂ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ತೀಣಿ ಸುತ್ತಾನಿ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸಿತಾನಿ। ಏವಮುಪರಿಸುತ್ತೇಸುಪಿ]। ವೇದನಾ ಮಾರೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ ಮಾರೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರಾ ಮಾರೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮಾರೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಮಾರೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ"ತಿ।

೧೮೩. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಮಾರಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰…।

೧೮೪. ಯಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನಿಚ್ಚಂ…ಪೇ॰…।

೧೮೫. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನಿಚ್ಚಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰…।

೧೮೬. ಯಂ ಖೋ, ರಾಧ, ದುಕ್ಖಂ…ಪೇ॰…।

೧೮೭. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰…।

೧೮೮. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನತ್ತಾ…ಪೇ॰…।

೧೮೯. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನತ್ತಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰…।

೧೯೦. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಖಯಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰…।

೧೯೧. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ವಯಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰…।

೧೯೨. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಸಮುದಯಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰…।

೧೨. ನಿರೋಧಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೯೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಮಹಂ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

“ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕೋ ಚ, ರಾಧ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ? ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ವೇದನಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರಾ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ”ತಿ [ಸೀಹಳಪೋತ್ಥಕೇ ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಗ್ಗೇ ಛತ್ತಿಂಸ ಸುತ್ತಾನಿ ವಿಭತ್ತಾನಿ ಏಕೇಕಂ ಸುತ್ತಂ ತೀಣಿ ತೀಣಿ ಕತ್ವಾ, ಏವಂ ಚತುತ್ಥವಗ್ಗೇಪಿ]।

ಆಯಾಚನವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಮಾರೋ ಚ ಮಾರಧಮ್ಮೋ ಚ, ಅನಿಚ್ಚೇನ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ದುಕ್ಖೇನ ಚ ದುವೇ ವುತ್ತಾ, ಅನತ್ತೇನ ತಥೇವ ಚ।
ಖಯವಯಸಮುದಯಂ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೇನ ದ್ವಾದಸಾತಿ॥

೪. ಉಪನಿಸಿನ್ನವಗ್ಗೋ

೧-೧೧. ಮಾರಾದಿಸುತ್ತಏಕಾದಸಕಂ

೧೯೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಧಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಮಾರೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕೋ ಚ, ರಾಧ, ಮಾರೋ? ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಮಾರೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮಾರೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಮಾರೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ”ತಿ।

೧೯೫. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಮಾರಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰…।

೧೯೬. ಯಂ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನಿಚ್ಚಂ…ಪೇ॰…।

೧೯೭. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನಿಚ್ಚಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰…।

೧೯೮. ಯಂ ಖೋ, ರಾಧ, ದುಕ್ಖಂ…ಪೇ॰…।

೧೯೯. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰…।

೨೦೦. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನತ್ತಾ…ಪೇ॰…।

೨೦೧. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಅನತ್ತಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰…।

೧೦೨. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಖಯಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰…।

೧೦೩. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ವಯಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰…।

೧೦೪. ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ಸಮುದಯಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰…।

೧೨. ನಿರೋಧಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೧೦೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರಾಧಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - ‘‘ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಕೋ ಚ, ರಾಧ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ? ರೂಪಂ ಖೋ, ರಾಧ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರಾ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಯೋ ಖೋ, ರಾಧ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೋ; ತತ್ರ ತೇ ಛನ್ದೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಛನ್ದರಾಗೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ’’ತಿ।

ಉಪನಿಸಿನ್ನವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಮಾರೋ ಚ ಮಾರಧಮ್ಮೋ ಚ, ಅನಿಚ್ಚೇನ ಅಪರೇ ದುವೇ।
ದುಕ್ಖೇನ ಚ ದುವೇ ವುತ್ತಾ, ಅನತ್ತೇನ ತಥೇವ ಚ।
ಖಯವಯಸಮುದಯಂ, ನಿರೋಧಧಮ್ಮೇನ ದ್ವಾದಸಾತಿ॥

ರಾಧಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೩. ದಿಟ್ಠಿಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಸೋತಾಪತ್ತಿವಗ್ಗೋ

೧. ವಾತಸುತ್ತಂ

೨೦೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ – 'ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ನ ನಜ್ಜೋ ಸನ್ದನ್ತಿ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಉದೇನ್ತಿ ವಾ ಅಪೇನ್ತಿ ವಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ'"ತಿ?

"ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ। ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಞ್ಞೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ – 'ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ನ ನಜ್ಜೋ ಸನ್ದನ್ತಿ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಉದೇನ್ತಿ ವಾ ಅಪೇನ್ತಿ ವಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ'ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ – 'ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ನ ನಜ್ಜೋ ಸನ್ದನ್ತಿ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಉದೇನ್ತಿ ವಾ ಅಪೇನ್ತಿ ವಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ" । "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – 'ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ನ ನಜ್ಜೋ ಸನ್ದನ್ತಿ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಉದೇನ್ತಿ ವಾ ಅಪೇನ್ತಿ ವಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ವೇದನಾ ನಿಚ್ಚಾ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಾ"ತಿ… "ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – 'ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ನ ನಜ್ಜೋ ಸನ್ದನ್ತಿ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಉದೇನ್ತಿ ವಾ ಅಪೇನ್ತಿ ವಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಮ್ಪಿದಂ [ಯಮಿದಂ (ಅಞ್ಞತ್ಥ)] ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – 'ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ನ ನಜ್ಜೋ ಸನ್ದನ್ತಿ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಉದೇನ್ತಿ ವಾ ಅಪೇನ್ತಿ ವಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಚ [ಇಮೇಸು ಛಸು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ] ಠಾನೇಸು ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ – ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಏತಂಮಮಸುತ್ತಂ

೧೦೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… “ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ … ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಮ್ಪಿದಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಚ ಠಾನೇಸು ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸೋಅತ್ತಾಸುತ್ತಂ

೧೦೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಲೋಕೋ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰…।

“ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಲೋಕೋ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ’ತಿ । ವೇದನಾಯ ಸತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಲೋಕೋ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ’”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಸೋ ಅತ್ತಾ…ಪೇ॰… ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ’ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಸೋ ಅತ್ತಾ…ಪೇ॰… ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಮ್ಪಿದಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಲೋಕೋ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಚ ಠಾನೇಸು ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ನೋಚಮೇಸಿಯಾಸುತ್ತಂ

೨೦೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ°...।

"ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ... ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"...ಪೇ°... ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ°... ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಮ್ಪಿದಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ°... ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ನೋ ಚಸ್ಸಂ, ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ, ನಾಭವಿಸ್ಸ, ನ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಚ ಠಾನೇಸು ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ...ಪೇ°... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ನತ್ಥಿದಿನ್ನಸುತ್ತಂ

೨೧೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ, ನತ್ಥಿ ಹುತಂ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ [ಸುಕ್ಕಟದುಕ್ಕಟಾನಂ (ಸೀ° ಪೀ°)] ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ; ನತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಮಾತಾ, ನತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ; ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ [ಸಮಗ್ಗತಾ (ಕ°)] ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತಿ। ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕೋ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾಭೂತಿಕೋ (ಸೀ° ಸ್ಯಾ° ಕಂ° ಪೀ°)] ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ಯದಾ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ ಪಥವೀ ಪಥವೀಕಾಯಂ ಅನುಪೇತಿ ಅನುಪಗಚ್ಛತಿ, ಆಪೋ ಆಪೋಕಾಯಂ ಅನುಪೇತಿ ಅನುಪಗಚ್ಛತಿ, ತೇಜೋ ತೇಜೋಕಾಯಂ ಅನುಪೇತಿ ಅನುಪಗಚ್ಛತಿ, ವಾಯೋ ವಾಯೋಕಾಯಂ ಅನುಪೇತಿ ಅನುಪಗಚ್ಛತಿ। ಆಕಾಸಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸಙ್ಕಮನ್ತಿ। ಆಸನ್ದಿಪಞ್ಚಮಾ ಪುರಿಸಾ ಮತಂ ಆದಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಾವ ಆಳಾಹನಾ ಪದಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ಕಾಪೋತಕಾನಿ ಅಟ್ಠೀನಿ ಭವನ್ತಿ। ಭಸ್ಸನ್ತಾ ಆಹುತಿಯೋ। ದತ್ತುಪಞ್ಞತ್ತಂ ಯದಿದಂ ದಾನಂ [ದತ್ತುಪಞ್ಞತ್ತಮಿದಂ ದಾನಂ ನಾಮ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)]। ತೇಸಂ ತುಚ್ಛಂ ಮುಸಾ ವಿಲಾಪೋ ಯೇ ಕೇಚಿ ಅತ್ಥಿಕವಾದಂ ವದನ್ತಿ। ಬಾಲೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತೇ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋನ್ತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ°... "ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ...ಪೇ°... ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋನ್ತಿ ಪರಂ

ಮರಣಾ’ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ , ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ…ಪೇ॰… ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋನ್ತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ…ಪೇ॰… ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋನ್ತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ…ಪೇ॰… ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋನ್ತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಮ್ಪಿದಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ…ಪೇ॰… ಯೇ ಕೇಚಿ ಅತ್ಥಿಕವಾದಂ ವದನ್ತಿ; ಬಾಲೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತೇ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ ನ ಹೋನ್ತಿ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಚ ಠಾನೇಸು ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಕರೋತೋಸುತ್ತಂ

೧೧೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ ಛಿನ್ದತೋ ಛೇದಾಪಯತೋ ಪಚತೋ ಪಾಚಾಪಯತೋ ಸೋಚತೋ ಸೋಚಾಪಯತೋ ಕಿಲಮತೋ ಕಿಲಮಾಪಯತೋ ಫನ್ದತೋ ಫನ್ದಾಪಯತೋ ಪಾಣಮತಿಪಾತಯತೋ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತೋ ಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದತೋ ನಿಲ್ಲೋಪಂ ಹರತೋ ಏಕಾಗಾರಿಕಂ ಕರೋತೋ ಪರಿಪನ್ಥೇ ತಿಟ್ಠತೋ ಪರದಾರಂ ಗಚ್ಛತೋ ಮುಸಾ ಭಣತೋ ಕರೋತೋ ನ ಕರೀಯತಿ ಪಾಪಂ। ಖುರಪರಿಯನ್ತೇನ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಕೇನ ಯೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಾಣೇ ಏಕಮಂಸಖಲಂ ಏಕಮಂಸಪುಞ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಕ್ಖಿಣಂ ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಹನನ್ತೋ ಘಾತೇನ್ತೋ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಛೇದಾಪೇನ್ತೋ ಪಚನ್ತೋ ಪಾಚೇನ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪಾಪಂ, ನತ್ಥಿ ಪಾಪಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ಉತ್ತರಂ ಚೇಪಿ ಗಙ್ಗಾಯ ತೀರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ; ದದನ್ತೋ ದಾಪೇನ್ತೋ ಯಜನ್ತೋ ಯಜಾಪೇನ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುಞ್ಞಂ, ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ। ದಾನೇನ ದಮೇನ ಸಂಯಮೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ’”ತಿ। ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… “ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ…ಪೇ॰… ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ’ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ…ಪೇ॰… ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ’”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಕರೋತೋ…ಪೇ॰… ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ …ಪೇ॰… ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಮ್ಪಿದಂ

ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಕರೋತೋ ಕಾರಯತೋ...ಪೇ॰... ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಂ ನತ್ಥಿ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಆಗಮೋ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಚ ಠಾನೇಸು ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಹೇತುಸುತ್ತಂ

೨೧೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಾಯ। ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ಸಂಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ। ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ। ಅಹೇತೂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ। ನತ್ಥಿ ಬಲಂ ನತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ ನತ್ಥಿ ಪುರಿಸಥಾಮೋ ನತ್ಥಿ ಪುರಿಸಪರಕ್ಕಮೋ। ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಾಣಾ ಸಬ್ಬೇ ಭೂತಾ ಸಬ್ಬೇ ಜೀವಾ ಅವಸಾ ಅಬಲಾ ಅವೀರಿಯಾ ನಿಯತಿಸಙ್ಗತಿಭಾವಪರಿಣತಾ ಛಸ್ವೇವಾಭಿಜಾತೀಸು ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'"ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ... ಪೇ॰... "ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ...ಪೇ॰... ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ । ವೇದನಾಯ ಸತಿ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ...ಪೇ॰... ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ...ಪೇ॰... ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ನತ್ಥಿ ಹೇತು, ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ...ಪೇ॰... ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಮ್ಪಿದಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ನತ್ಥಿ ಹೇತು ನತ್ಥಿ ಪಚ್ಚಯೋ...ಪೇ॰... ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಚ ಠಾನೇಸು ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಮಹಾದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೨೧೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಸತ್ತಿಮೇ ಕಾಯಾ ಅಕಟಾ, ಅಕಟವಿಧಾ, ಅನಿಮ್ಮಿತಾ, ಅನಿಮ್ಮಾತಾ, ವಞ್ಝಾ, ಕೂಟಟ್ಠಾ, ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ; ತೇ ನ ಇಞ್ಜನ್ತಿ, ನ ವಿಪರಿಣಮನ್ತಿ [ನ ವಿಪರಿಣಾಮೇನ್ತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತಿ; ನಾಲಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಖಾಯ ವಾ ದುಕ್ಖಾಯ ವಾ ಸುಖದುಕ್ಖಾಯ ವಾ। ಕತಮೇ ಸತ್ತ? ಪಥವೀಕಾಯೋ, ಆಪೋಕಾಯೋ, ತೇಜೋಕಾಯೋ, ವಾಯೋಕಾಯೋ, ಸುಖೇ, ದುಕ್ಖೇ,

ಜೀವೇ ಸತ್ತಮೇ। ಇಮೇ ಸತ್ತ [ಜೀವೇ। ಸತ್ತಿಮೇ (ಬಹೂಸು)] ಕಾಯಾ ಅಕಟಾ, ಅಕಟವಿಧಾ, ಅನಿಮ್ಮಿತಾ, ಅನಿಮ್ಮಾತಾ, ವಞ್ಝಾ, ಕೂಟಟ್ಠಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ; ತೇ ನ ಇಞ್ಜನ್ತಿ, ನ ವಿಪರಿಣಮನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತಿ; ನಾಲಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಖಾಯ ವಾ ದುಕ್ಖಾಯ ವಾ ಸುಖದುಕ್ಖಾಯ ವಾ। ಯೋಪಿ ತಿಣ್ಹೇನ ಸತ್ಥೇನ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದತಿ, ನ ಸೋಪಿ ಕಞ್ಚಿ [ನ ಕೋಚಿ ಕಞ್ಚಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ನ ಕೋಚಿ ತಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತಿ; ಸತ್ತನ್ನಂತ್ವೇವ ಕಾಯಾನಮನ್ತರೇನ ಸತ್ಥಂ ವಿವರಮನುಪವಿಸತಿ [ವಿವರಮನುಪತತಿ (ಕತ್ಥಚಿ) ದೀಘಮಜ್ಝಿಮೇಸುಪಿ]। ಚುದ್ದಸ ಖೋ ಪನಿಮಾನಿ ಯೋನಿಪಮುಖಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸಟ್ಠಿ ಚ ಸತಾನಿ ಛ ಚ ಸತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಚ ಕಮ್ಮುನೋ ಸತಾನಿ ಪಞ್ಚ ಚ ಕಮ್ಮಾನಿ, ತೀಣಿ ಚ ಕಮ್ಮಾನಿ , ಕಮ್ಮೇ ಚ ಅಡ್ಢಕಮ್ಮೇ ಚ ದ್ವಟ್ಠಿಪಟಿಪದಾ, ದ್ವಟ್ಠನ್ತರಕಪ್ಪಾ, ಛಳಾಭಿಜಾತಿಯೋ, ಅಟ್ಠಪುರಿಸಭೂಮಿಯೋ, ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸ ಆಜೀವಕಸತೇ, ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸತೇ, ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸ ನಾಗವಾಸಸತೇ, ವೀಸೇ ಇನ್ದ್ರಿಯಸತೇ, ತಿಂಸೇ ನಿರಯಸತೇ, ಛತ್ತಿಂಸರಜೋಧಾತುಯೋ, ಸತ್ತ ಸಞ್ಞೀಗಬ್ಭಾ, ಸತ್ತ ಅಸಞ್ಞೀಗಬ್ಭಾ, ಸತ್ತ ನಿಗಣ್ಠಿಗಬ್ಭಾ, ಸತ್ತ ದೇವಾ , ಸತ್ತ ಮಾನುಸಾ, ಸತ್ತ ಪೇಸಾಚಾ, ಸತ್ತ ಸರಾ, ಸತ್ತ ಪವುಟಾ [ಸಪುಟಾ (ಕ॰), ಪವುಧಾ (ಪೀ॰)], ಸತ್ತ ಪಪಾತಾ, ಸತ್ತ ಚ ಪಪಾತಸತಾನಿ, ಸತ್ತ ಸುಪಿನಾ, ಸತ್ತ ಸುಪಿನಸತಾನಿ, ಚುಲ್ಲಾಸೀತಿ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ [ಮಹಾಕಪ್ಪುನೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಯಾನಿ ಬಾಲೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತೇ ಚ ಸನ್ಧಾವಿತ್ವಾ ಸಂಸರಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ಅಪರಿಪಕ್ಕಂ ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಪರಿಪಾಚೇಸ್ಸಾಮಿ; ಪರಿಪಕ್ಕಂ ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸ್ಸ ಫುಸ್ಸ ಬ್ಯನ್ತೀಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಹೇವಂ ನತ್ಥಿ ದೋಣಮಿತೇ ಸುಖದುಕ್ಖೇ ಪರಿಯನ್ತಕತೇ ಸಂಸಾರೇ, ನತ್ಥಿ ಹಾಯನವಡ್ಢನೇ, ನತ್ಥಿ ಉಕ್ಕಂಸಾವಕಂಸೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಸುತ್ತಗುಳೇ ಖಿತ್ತೇ ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಮಾನಮೇವ ಪಲೇತಿ; ಏವಮೇವ ಬಾಲೇ ಚ ಪಣ್ಡಿತೇ ಚ ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಮಾನಾ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಲೇನ್ತೀ'"ತಿ?

ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... "ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಸತ್ತಿಮೇ ಕಾಯಾ ಅಕಟಾ, ಅಕಟವಿಧಾ...ಪೇ॰... ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಲೇನ್ತೀ'ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಸತ್ತಿಮೇ ಕಾಯಾ ಅಕಟಾ, ಅಕಟವಿಧಾ...ಪೇ॰... ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಲೇನ್ತೀ'"ತಿ। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰... "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಸತ್ತಿಮೇ ಕಾಯಾ ಅಕಟಾ ಅಕಟವಿಧಾ...ಪೇ॰... ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಲೇನ್ತೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಮ್ಪಿದಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಸತ್ತಿಮೇ ಕಾಯಾ ಅಕಟಾ ಅಕಟವಿಧಾ...ಪೇ॰... ನಿಬ್ಬೇಠಿಯಮಾನಾ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಲೇನ್ತೀ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಚ ಠಾನೇಸು ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೨೧೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'"ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... "ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ'"ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”...ಪೇ॰... ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಮ್ಪಿದಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಚ ಠಾನೇಸು ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಅಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೨೧೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... “ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ...ಪೇ॰... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”...ಪೇ॰... ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಮ್ಪಿದಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ...ಪೇ॰... ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಚ ಠಾನೇಸು ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಅನ್ತವಾಸುತ್ತಂ

೨೧೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಅನನ್ತವಾಸುತ್ತಂ

೨೧೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩. ತಂಜೀವಂತಂಸರೀರಂಸುತ್ತಂ

೨೧೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರ’”ನ್ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ।

ತೇರಸಮಂ।

೧೪. ಅಞ್ಞಂಜೀವಂಅಞ್ಞಂಸರೀರಂಸುತ್ತಂ

೨೧೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರ’”ನ್ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ। ಚುದ್ದಸಮಂ।

೧೫. ಹೋತಿತಥಾಗತೋಸುತ್ತಂ

೨೨೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ। ಪನ್ನರಸಮಂ।

೧೬. ನಹೋತಿತಥಾಗತೋಸುತ್ತಂ

೨೨೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ। ಸೋಳಸಮಂ।

೧೭. ಹೋತಿಚನಚಹೋತಿತಥಾಗತೋಸುತ್ತಂ

೨೨೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ , ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ। ಸತ್ತರಸಮಂ।

೧೮. ನೇವಹೋತಿನನಹೋತಿತಥಾಗತೋಸುತ್ತಂ

೨೨೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ, ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰... “ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ, ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ...ಪೇ॰...।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”...ಪೇ॰... ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ, ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಮ್ಪಿದಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ, ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಇಮೇಸು ಚ ಠಾನೇಸು ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯಪಿಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಾರಸಮಂ ।

ಸೋತಾಪತ್ತಿವಗ್ಗೋ।

ಅಟ್ಠಾರಸವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ವಾತಂ ಏತಂ ಮಮ, ಸೋ ಅತ್ತಾ ನೋ ಚ ಮೇ ಸಿಯಾ।
ನತ್ಥಿ ಕರೋತೋ ಹೇತು ಚ, ಮಹಾದಿಟ್ಠೇನ ಅಟ್ಠಮಂ॥

ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ ಚ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಚ ಅನ್ತವಾ ಚ।
ಅನನ್ತವಾ ಚ ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ।
ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ಚ॥

ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ।
ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ।
ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ॥

೨. ದುತಿಯಗಮನವಗ್ಗೋ

೧. ವಾತಸುತ್ತಂ

೨೨೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ನ ನಜ್ಜೋ ಸನ್ದನ್ತಿ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಉದೇನ್ತಿ ವಾ ಅಪೇನ್ತಿ ವಾ, ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… “ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ’ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ’”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ , ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖೇ ಸತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಉಪಾದಾಯ, ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ’”ತಿ। “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ‘ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖೇ ಸತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಉಪಾದಾಯ, ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ

ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ನ ನಜ್ಜೋ ಸನ್ದನ್ತಿ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಉದೇನ್ತಿ ವಾ ಅಪೇನ್ತಿ ವಾ, ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ’”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೧೨೫-೧೪೦. (ಪುರಿಮವಗ್ಗೇ ವಿಯ ಅಟ್ಠಾರಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾನೀತಿ ।) ಸತ್ತರಸಮಂ।

೧೮. ನೇವಹೋತಿನನಹೋತಿಸುತ್ತಂ

೧೪೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… “ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ, ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ, ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ, ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖೇ ಸತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಉಪಾದಾಯ, ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ, ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ। “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ … ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ, ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖೇ ಸತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಉಪಾದಾಯ ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನೇವ ಹೋತಿ, ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ। ಅಟ್ಠಾರಸಮಂ।

೧೯. ರೂಪೀಅತ್ತಾಸುತ್ತಂ

೧೪೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ , ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ರೂಪೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… “ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ರೂಪೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ರೂಪೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ರೂಪೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖೇ ಸತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಉಪಾದಾಯ, ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ರೂಪೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ವೇದನಾ…ಪೇ॰… “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖೇ ಸತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಉಪಾದಾಯ, ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ರೂಪೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ। ಏಕೂನವೀಸತಿಮಂ।

೨೦. ಅರೂಪೀಅತ್ತಾಸುತ್ತಂ

೧೪೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅರೂಪೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? (ಪೇಯ್ಯಾಲೋ) ವೀಸತಿಮಂ।

೧೧. ರೂಪೀಚಅರೂಪೀಚಅತ್ತಾಸುತ್ತಂ

೧೪೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ರೂಪೀ ಚ ಅರೂಪೀ ಚ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ”ತಿ…ಪೇ॰…। ಏಕವೀಸತಿಮಂ।

೧೨. ನೇವರೂಪೀನಾರೂಪೀಅತ್ತಾಸುತ್ತಂ

೧೪೫. “ನೇವ ರೂಪೀ ನಾರೂಪೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ”ತಿ…ಪೇ॰…। ಬಾವೀಸತಿಮಂ।

೧೩. ಏಕನ್ತಸುಖೀಸುತ್ತಂ

೧೪೬. “ಏಕನ್ತಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ”ತಿ…ಪೇ॰…। ತೇವೀಸತಿಮಂ।

೧೪. ಏಕನ್ತದುಕ್ಖೀಸುತ್ತಂ

೧೪೭. “ಏಕನ್ತದುಕ್ಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ”ತಿ…ಪೇ॰…। ಚತುವೀಸತಿಮಂ।

೧೫. ಸುಖದುಕ್ಖೀಸುತ್ತಂ

೧೪೮. “ಸುಖದುಕ್ಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ”ತಿ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚವೀಸತಿಮಂ।

೧೬. ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀಸುತ್ತಂ

೧೪೯. “ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… “ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖೇ ಸತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಉಪಾದಾಯ, ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ। “ವೇದನಾ… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ದುಕ್ಖೇ ಸತಿ, ದುಕ್ಖಂ ಉಪಾದಾಯ, ದುಕ್ಖಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ। ಛಬ್ಬೀಸತಿಮಂ।

ದುತಿಯಪೇಯ್ಯಾಲೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

වාතං ඒතං මම සෝ, අත්තා නෝ ච මේ සියා।
නත්ථි කරෝතෝ හේතු ච, මහාදිට්ඨේන අට්ඨමං॥

සස්සතෝ අසස්සතෝ චේව, අන්තානන්තවා ච වුච්චති।
තං ජීවං අඤ්ඤං ජීවඤ්ච, තථාගතේන චත්තාරෝ॥

රූපී අත්තා හෝති, අරූපී ච අත්තා හෝති।
රූපී ච අරූපී ච අත්තා හෝති।
නේව රූපී නාරූපී අත්තා හෝති, ඒකන්තසුඛී අත්තා හෝති॥

ඒකන්තදුක්ඛී අත්තා හෝති, සුඛදුක්ඛී අත්තා හෝති।
අදුක්ඛමසුඛී අත්තා හෝති, අරෝගෝ පරං මරණාති।
ඉමේ ඡබ්බීසති සුත්තා, දුතියවාරේන දේසිතා॥

೩. ತತಿಯಗಮನವಗ್ಗೋ

೧. ನವಾತಸುತ್ತಂ

೧೫೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ನ ನಜ್ಜೋ ಸನ್ದನ್ತಿ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಉದೇನ್ತಿ ವಾ ಅಪೇನ್ತಿ ವಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ'"ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰...।

"ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ... ಪೇ॰... ವೇದನಾಯ ಸತಿ... ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ'"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰... ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಸತಿ, ತದುಪಾದಾಯ, ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ನ ನಜ್ಜೋ ಸನ್ದನ್ತಿ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಉದೇನ್ತಿ ವಾ ಅಪೇನ್ತಿ ವಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ'"ತಿ। "ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ , ಭನ್ತೇ"...ಪೇ॰... ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಸತಿ, ತದುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ'"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೧೫೧-೧೭೪. (ದುತಿಯವಗ್ಗೇ ವಿಯ ಚತುವೀಸತಿ ಸುತ್ತಾನಿ ಪೂರೇತಬ್ಬಾನಿ।) ಪಞ್ಚವೀಸತಿಮಂ।

೨೬. ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀಸುತ್ತಂ

೧೭೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰…।

“ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ …ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಸತಿ, ತದುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ। “ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”…ಪೇ॰… ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ , ಅಪಿ ನು ತಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಸತಿ, ತದುಪಾದಾಯ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ’”ತಿ। ಛಬ್ಬೀಸತಿಮಂ।

ತತಿಯಪೇಯ್ಯಾಲೋ।

೪. ಚತುತ್ಥಗಮನವಗ್ಗೋ

೧. ನವಾತಸುತ್ತಂ

೧೭೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ, ನ ನಜ್ಜೋ ಸನ್ದನ್ತಿ , ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯೋ ವಿಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಉದೇನ್ತಿ ವಾ ಅಪೇನ್ತಿ ವಾ ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ’”ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰…।

“ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ’ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ… ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ನ ವಾತಾ ವಾಯನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಏಸಿಕಟ್ಠಾಯಿಟ್ಠಿತಾ’”ತಿ। “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ವೇದನಾ … ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ”ತಿ? “ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ”ತಿ? “ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ, ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ - ‘ನೇತಂ ಮಮ , ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ

ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ - 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

"ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ...ಪೇ॰... ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೧೭೭-೨೦೦. (ದುತಿಯವಗ್ಗೇ ವಿಯ ಚತುವೀಸತಿ ಸುತ್ತಾನಿ ಪೂರೇತಬ್ಬಾನಿ।) ಪಞ್ಚವೀಸತಿಮಂ।

೧೯. ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀಸುತ್ತಂ

೨೦೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಕಿಸ್ಮಿಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ಕಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕಿಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ? ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ...ಪೇ॰...।

"ರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ, ರೂಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ರೂಪಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'ತಿ। ವೇದನಾಯ ಸತಿ... ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ... ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಸತಿ... ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - 'ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೀ ಅತ್ತಾ ಹೋತಿ, ಅರೋಗೋ ಪರಂ ಮರಣಾ'"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ" । "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ "। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ವೇದನಾ... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ - 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ, ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ - 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'"ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

"ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸುಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ। ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ; ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ , ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿ। ಛಬ್ಬೀಸತಿಮಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಪುರಿಮಗಮನೇ ಅಟ್ಠಾರಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾ।
ದುತಿಯಗಮನೇ ಛಬ್ಬೀಸಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾನಿ॥

ತತಿಯಗಮನೇ ಛಬ್ಬೀಸಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾನಿ।
ಚತುತ್ಥಗಮನೇ ಛಬ್ಬೀಸಂ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾನಿ॥

ದಿಟ್ಠಿಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

೪. ಓಕ್ಕನ್ತಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಚಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೩೦೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಚಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ; ಸೋತಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ; ಘಾನಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ; ಜಿವ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ [ವಿಪರಿಣಾಮಿನೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೀ (?)]; ಕಾಯೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ; ಮನೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಏವಂ ಸದ್ದಹತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ, ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ, ಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ, ವೀತಿವತ್ತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಭೂಮಿಂ; ಅಭಬ್ಬೋ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಅಭಬ್ಬೋ ಚ [ಅಭಬ್ಬೋವ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ತಾವ ಕಾಲಂ ಕಾತುಂ ಯಾವ ನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ"।

"ಯಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏವಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಮತ್ತಸೋ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ - 'ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ, ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ, ಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ, ವೀತಿವತ್ತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಭೂಮಿಂ; ಅಭಬ್ಬೋ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಅಭಬ್ಬೋ ಚ ತಾವ ಕಾಲಂ ಕಾತುಂ ಯಾವ ನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ'। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ ಏವಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ - 'ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ'"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ರೂಪಸುತ್ತಂ

೩೦೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ರೂಪಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ; ಸದ್ದಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ; ಗನ್ಧಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ ; ರಸಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ; ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ; ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ। ಯೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಏವಂ ಸದ್ದಹತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ, ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ, ಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ, ವೀತಿವತ್ತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಭೂಮಿಂ; ಅಭಬ್ಬೋ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಅಭಬ್ಬೋ ಚ ತಾವ ಕಾಲಂ ಕಾತುಂ ಯಾವ ನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ"।

"ಯಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏವಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಮತ್ತಸೋ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ - 'ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ, ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ, ಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ, ವೀತಿವತ್ತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಭೂಮಿಂ; ಅಭಬ್ಬೋ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಅಭಬ್ಬೋ ಚ ತಾವ ಕಾಲಂ ಕಾತುಂ ಯಾವ ನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ'। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ ಏವಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ - 'ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ'"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ವಿಞ್ಞಾಣಸುತ್ತಂ

೩೦೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ; ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ। ಯೋ ಭಿಕ್ಖವೇ...

ಪೇ॰… ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಮ್ಫಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೨೦೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ ; ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಏವಂ ಸದ್ದಹತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ‘ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ’”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಸುತ್ತಂ

೨೦೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ; ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಏವಂ ಸದ್ದಹತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ‘ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ’”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ರೂಪಸಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೨೦೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ರೂಪಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ; ಸದ್ದಸಞ್ಞಾ… ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾ… ರಸಸಞ್ಞಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಏವಂ ಸದ್ದಹತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ‘ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ’”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾಸುತ್ತಂ

೨೦೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ; ಸದ್ದಸಞ್ಚೇತನಾ… ಗನ್ಧಸಞ್ಚೇತನಾ… ರಸಸಞ್ಚೇತನಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಚೇತನಾ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಏವಂ ಸದ್ದಹತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ‘ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ’”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ರೂಪತಣ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೨೦೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ರೂಪತಣ್ಹಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ; ಸದ್ದತಣ್ಹಾ… ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ… ರಸತಣ್ಹಾ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ… ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ । ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಏವಂ ಸದ್ದಹತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ‘ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ’”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಥವೀಧಾತುಸುತ್ತಂ

೨೧೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಪಥವೀಧಾತು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ; ಆಪೋಧಾತು… ತೇಜೋಧಾತು… ವಾಯೋಧಾತು… ಆಕಾಸಧಾತು… ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತು ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಏವಂ ಸದ್ದಹತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ‘ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ’”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ

೩೧೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ; ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮೀ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೀ; ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ವಿಪರಿಣಾಮಿನೋ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿನೋ; ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಿಪರಿಣಾಮಿ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಿ । ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಏವಂ ಸದ್ದಹತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸದ್ಧಾನುಸಾರೀ, ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ , ಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ, ವೀತಿವತ್ತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಭೂಮಿಂ; ಅಭಬ್ಬೋ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಅಭಬ್ಬೋ ಚ ತಾವ ಕಾಲಂ ಕಾತುಂ ಯಾವ ನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ"।

"ಯಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏವಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಮತ್ತಸೋ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ - 'ಧಮ್ಮಾನುಸಾರೀ, ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ, ಸಪ್ಪುರಿಸಭೂಮಿಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ, ವೀತಿವತ್ತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಭೂಮಿಂ; ಅಭಬ್ಬೋ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ, ಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ನಿರಯಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ವಾ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ; ಅಭಬ್ಬೋ ಚ ತಾವ ಕಾಲಂ ಕಾತುಂ ಯಾವ ನ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ'। ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ ಏವಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ - 'ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನೋ'"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಓಕ್ಕನ್ತಸಂಯುತ್ತಂ [ಓಕ್ಕನ್ತಿಕಸಂಯುತ್ತಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಚಕ್ಖು ರೂಪಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಫಸ್ಸೋ ಚ ವೇದನಾಯ ಚ।
ಸಞ್ಞಾ ಚ ಚೇತನಾ ತಣ್ಹಾ, ಧಾತು ಖನ್ಧೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೫. ಉಪ್ಪಾದಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಚಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೩೧೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಸೋತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ…ಪೇ॰… ಯೋ ಘಾನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ… ಯೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ… ಯೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ… ಯೋ ಮನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ। ಯೋ ಸೋತಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಘಾನಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ… ಯೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿರೋಧೋ… ಯೋ ಕಾಯಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ… ಯೋ ಮನಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ರೂಪಸುತ್ತಂ

೩೧೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಸದ್ದಾನಂ… ಯೋ ಗನ್ಧಾನಂ… ಯೋ ರಸಾನಂ… ಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ… ಯೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ। ಯೋ ಸದ್ದಾನಂ… ಯೋ ಗನ್ಧಾನಂ… ಯೋ ರಸಾನಂ… ಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ… ಯೋ ಧಮ್ಮಾನಂ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ವಿಞ್ಞಾಣಸುತ್ತಂ

೩೧೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಮ್ಫಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೩೧೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಮ್ಫಸ್ಸಜಸುತ್ತಂ

೨೦೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ…ಪೇ॰…।

ಯೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೨೦೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸಞ್ಞಾಯ ನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾಯ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಞ್ಚೇತನಾಸುತ್ತಂ

೨೦೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾಯ ನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾಯ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ತಣ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೨೦೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪತಣ್ಹಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪತಣ್ಹಾಯ ನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ…ಪೇ॰… ಯೋ ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾಯ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಧಾತುಸುತ್ತಂ

೨೧೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ; ಯೋ ಆಪೋಧಾತುಯಾ… ಯೋ ತೇಜೋಧಾತುಯಾ… ಯೋ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ… ಯೋ ಆಕಾಸಧಾತುಯಾ… ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಯಾ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿರೋಧೋ…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಯೋ ಆಪೋಧಾತುಯಾ ನಿರೋಧೋ… ಯೋ ತೇಜೋಧಾತುಯಾ ನಿರೋಧೋ… ಯೋ

ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿರೋಧೋ… ಯೋ ಆಕಾಸಧಾತುಯಾ ನಿರೋಧೋ… ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಯಾ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ

೩೨೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ವೇದನಾಯ… ಯೋ ಸಞ್ಞಾಯ… ಯೋ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ… ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಠಿತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಪಾತುಭಾವೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ಉಪ್ಪಾದೋ, ರೋಗಾನಂ ಠಿತಿ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ। ಯೋ ವೇದನಾಯ… ಯೋ ಸಞ್ಞಾಯ… ಯೋ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ… ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ವೂಪಸಮೋ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸೇಸೋ ನಿರೋಧೋ, ರೋಗಾನಂ ವೂಪಸಮೋ, ಜರಾಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಉಪ್ಪಾದಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಚಕ್ಖು ರೂಪಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಫಸ್ಸೋ ಚ ವೇದನಾಯ ಚ।
ಸಞ್ಞಾ ಚ ಚೇತನಾ ತಣ್ಹಾ, ಧಾತು ಖನ್ಧೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೬. ಕಿಲೇಸಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಚಕ್ಖುಸುತ್ತಂ

೩೨೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಸೋತಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಘಾನಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಜಿವ್ಹಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಮನಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇಸು ಛಸು ಠಾನೇಸು ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮನಿನ್ನಞ್ಚಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ಖಾಯತಿ, ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ರೂಪಸುತ್ತಂ

೩೨೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಸದ್ದೇಸು... ಯೋ ಗನ್ಧೇಸು... ಯೋ ರಸೇಸು... ಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು... ಯೋ ಧಮ್ಮೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇಸು ಛಸು ಠಾನೇಸು ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮನಿನ್ನಞ್ಚಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ಖಾಯತಿ, ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ವಿಞ್ಞಾಣಸುತ್ತಂ

೩೨೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ... ಯೋ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ... ಯೋ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ... ಯೋ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ... ಯೋ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯತೋ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇಸು ಛಸು ಠಾನೇಸು ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮನಿನ್ನಞ್ಚಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ಖಾಯತಿ, ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಮ್ಫಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೩೨೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಂ... ಯೋ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಂ... ಯೋ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಂ... ಯೋ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಂ... ಯೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಮ್ಫಸ್ಸಜಸುತ್ತಂ

೩೨೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ... ಯೋ ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ... ಯೋ ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ...

ಯೋ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ... ಯೋ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾಯ ವೇದನಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೩೧೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸಞ್ಞಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಸದ್ದಸಞ್ಞಾಯ... ಯೋ ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾಯ... ಯೋ ರಸಸಞ್ಞಾಯ... ಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾಯ... ಯೋ ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ । ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಞ್ಚೇತನಾಸುತ್ತಂ

೩೧೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಸದ್ದಸಞ್ಚೇತನಾಯ... ಯೋ ಗನ್ಧಸಞ್ಚೇತನಾಯ... ಯೋ ರಸಸಞ್ಚೇತನಾಯ... ಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಚೇತನಾಯ... ಯೋ ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ತಣ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೩೧೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪತಣ್ಹಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಸದ್ದತಣ್ಹಾಯ... ಯೋ ಗನ್ಧತಣ್ಹಾಯ... ಯೋ ರಸತಣ್ಹಾಯ... ಯೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾಯ... ಯೋ ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾಯ ಛನ್ದರಾಗೋ , ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ...ಪೇ॰... ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಧಾತುಸುತ್ತಂ

೩೨೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯೋ ಆಪೋಧಾತುಯಾ... ಯೋ ತೇಜೋಧಾತುಯಾ... ಯೋ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ... ಯೋ ಆಕಾಸಧಾತುಯಾ... ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುಯಾ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇಸು ಛಸು ಠಾನೇಸು ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮನಿನ್ನಞ್ಚಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ಖಾಯತಿ, ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ

೩೨೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ...ಪೇ॰... ಯೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ಛನ್ದರಾಗೋ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಠಾನೇಸು ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮನಿನ್ನಞ್ಚಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ। ನೇಕ್ಖಮ್ಮಪರಿಭಾವಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ಖಾಯತಿ, ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕರಣೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಕಿಲೇಸಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಚಕ್ಖು ರೂಪಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಫಸ್ಸೋ ಚ ವೇದನಾಯ ಚ।
ಸಞ್ಞಾ ಚ ಚೇತನಾ ತಣ್ಹಾ, ಧಾತು ಖನ್ಧೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೭. ಸಾರಿಪುತ್ತಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ವಿವೇಕಜಸುತ್ತಂ

೩೩೨. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಅನ್ಧವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ। ಅನ್ಧವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಜೇತವನಂ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ; ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮುಖವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ। ಕತಮೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಜ್ಜ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾಸೀ"ತಿ?

"ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ಪಠಮಾ ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ'ತಿ ವಾ"ತಿ। "ತಥಾ ಹಿ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ಸುಸಮೂಹತಾ। ತಸ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ಪಠಮಾ ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ'ತಿ ವಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅವಿತಕ್ಕಸುತ್ತಂ

೩೩೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ...ಪೇ॰... ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ; ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮುಖವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ। ಕತಮೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಜ್ಜ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾಸೀ"ತಿ?

"ಇಧಾಹಂ , ಆವುಸೋ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಅಹಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ದುತಿಯಾ ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ'ತಿ ವಾ"ತಿ। "ತಥಾ ಹಿ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ಸುಸಮೂಹತಾ। ತಸ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಅಹಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ದುತಿಯಾ ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ'ತಿ ವಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಪೀತಿಸುತ್ತಂ

೩೩೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ...ಪೇ॰... "ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ; ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮುಖವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ। ಕತಮೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಜ್ಜ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾಸೀ"ತಿ?

“ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹಾಸಿಂ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಮಿ; ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹಂ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ’ತಿ ವಾ ‘ಅಹಂ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ’ತಿ ವಾ ‘ಅಹಂ ತತಿಯಾ ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ’ತಿ ವಾ”ತಿ। “ತಥಾ ಹಿ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ಸುಸಮೂಹತಾ। ತಸ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹಂ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ’ತಿ ವಾ ‘ಅಹಂ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ’ತಿ ವಾ ‘ಅಹಂ ತತಿಯಾ ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ’ತಿ ವಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಉಪೇಕ್ಖಾಸುತ್ತಂ

೩೩೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ...ಪೇ॰... “ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ; ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮುಖವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ। ಕತಮೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಜ್ಜ ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾಸೀ”ತಿ?

“ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ’ತಿ ವಾ ‘ಅಹಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ’ತಿ ವಾ ‘ಅಹಂ ಚತುತ್ಥಾ ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ’ತಿ ವಾ”ತಿ। “ತಥಾ ಹಿ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ಸುಸಮೂಹತಾ। ತಸ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ’ತಿ ವಾ ‘ಅಹಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ’ತಿ ವಾ ‘ಅಹಂ ಚತುತ್ಥಾ ಝಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ’ತಿ ವಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸುತ್ತಂ

೩೩೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ...ಪೇ॰... “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ...ಪೇ॰... ವುಟ್ಠಿತೋತಿ ವಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸುತ್ತಂ

೩೩೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ...ಪೇ॰... “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ...ಪೇ॰... ವುಟ್ಠಿತೋತಿ ವಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸುತ್ತಂ

೩೩೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ...ಪೇ॰... “ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ, ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ...ಪೇ॰... ವುಟ್ಠಿತೋತಿ ವಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸುತ್ತಂ

೩೩೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ...ಪೇ॰... "ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ...ಪೇ॰... ವುಟ್ಠಿತೋತಿ ವಾ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೩೪೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ...ಪೇ॰... । "ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಆವುಸೋ, ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಾ ವುಟ್ಠಿತೋ'ತಿ ವಾ"ತಿ। "ತಥಾ ಹಿ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಙ್ಕಾರಮಮಙ್ಕಾರಮಾನಾನುಸಯಾ ಸುಸಮೂಹತಾ। ತಸ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ'ತಿ ವಾ 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಾ ವುಟ್ಠಿತೋ'ತಿ ವಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸೂಚಿಮುಖೀಸುತ್ತಂ

೩೪೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ರಾಜಗಹೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ರಾಜಗಹೇ ಸಪದಾನಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಕುಟ್ಟಮೂಲಂ [ಕುಡ್ಡಮೂಲಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಕುಡ್ಡಂ (ಪೀ॰)] ನಿಸ್ಸಾಯ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೂಚಿಮುಖೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಸಮಣ, ಅಧೋಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಸೀ"ತಿ? "ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಗಿನಿ, ಅಧೋಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಾಮೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಸಮಣ, ಉಬ್ಭಮುಖೋ [ಉದ್ಧಂಮುಖೋ (ಸೀ॰ ಅಟ್ಠ॰)] ಭುಞ್ಜಸೀ"ತಿ? "ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಗಿನಿ, ಉಬ್ಭಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಾಮೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಸಮಣ, ದಿಸಾಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಸೀ"ತಿ? "ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಗಿನಿ, ದಿಸಾಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಾಮೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಸಮಣ, ವಿದಿಸಾಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಸೀ"ತಿ? "ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಗಿನಿ, ವಿದಿಸಾಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಾಮೀ"ತಿ।

"'ಕಿಂ ನು, ಸಮಣ, ಅಧೋಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಸೀ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಗಿನಿ, ಅಧೋಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಾಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ತೇನ ಹಿ, ಸಮಣ, ಉಬ್ಭಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಸೀ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಗಿನಿ, ಉಬ್ಭಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಾಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ತೇನ ಹಿ, ಸಮಣ, ದಿಸಾಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಸೀ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಗಿನಿ, ದಿಸಾಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಾಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ತೇನ ಹಿ, ಸಮಣ, ವಿದಿಸಾಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಸೀ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಗಿನಿ, ವಿದಿಸಾಮುಖೋ ಭುಞ್ಜಾಮೀ'ತಿ ವದೇಸಿ"।

"ಕಥಞ್ಚರಹಿ , ಸಮಣ, ಭುಞ್ಜಸೀ"ತಿ? "ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಗಿನಿ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ [ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ (ಸೀ॰) ನಿಗಮನವಾಕ್ಯೇ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಸಮಾಸೋಯೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ವತ್ಥುವಿಜ್ಜಾತಿರಚ್ಛಾನವಿಜ್ಜಾಯ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ [ಜೀವಿತಂ (ಕ॰)] ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಗಿನಿ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ 'ಅಧೋಮುಖಾ ಭುಞ್ಜನ್ತೀ'ತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಗಿನಿ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಕ್ಖತ್ತವಿಜ್ಜಾತಿರಚ್ಛಾನವಿಜ್ಜಾಯ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಗಿನಿ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ 'ಉಬ್ಭಮುಖಾ ಭುಞ್ಜನ್ತೀ'ತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಗಿನಿ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದೂತೇಯ್ಯಪಹಿಣಗಮನಾನುಯೋಗಾಯ [... ನುಯೋಗಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ... ನುಯೋಗೇನ (?)] ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಗಿನಿ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ 'ದಿಸಾಮುಖಾ

ಭುಞ್ಜನ್ತೀ’ತಿ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಗಿನಿ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಙ್ಗವಿಜ್ಜಾತಿರಚ್ಛಾನವಿಜ್ಜಾಯ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಿ, ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಗಿನಿ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ‘ವಿದಿಸಾಮುಖಾ ಭುಞ್ಜನ್ತೀ’’’ತಿ।

‘‘ಸೋ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಗಿನಿ, ನ ವತ್ಥುವಿಜ್ಜಾತಿರಚ್ಛಾನವಿಜ್ಜಾಯ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಮಿ, ನ ನಕ್ಖತ್ತವಿಜ್ಜಾತಿರಚ್ಛಾನವಿಜ್ಜಾಯ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಮಿ, ನ ದೂತೇಯ್ಯಪಹಿಣಗಮನಾನುಯೋಗಾಯ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಮಿ, ನ ಅಙ್ಗವಿಜ್ಜಾತಿರಚ್ಛಾನವಿಜ್ಜಾಯ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಮಿ। ಧಮ್ಮೇನ ಭಿಕ್ಖಂ ಪರಿಯೇಸಾಮಿ; ಧಮ್ಮೇನ ಭಿಕ್ಖಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಾಮೀ’’ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸೂಚಿಮುಖೀ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾ ರಾಜಗಹೇ ರಥಿಯಾಯ ರಥಿಯಂ, ಸಿಙ್ಘಾಟಕೇನ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಾರೋಚೇಸಿ – ‘‘ಧಮ್ಮಿಕಂ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇನ್ತಿ; ಅನವಜ್ಜಂ [ಅನವಜ್ಜೇನ (ಕ॰)] ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇನ್ತಿ। ದೇಥ ಸಮಣಾನಂ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾನಂ ಪಿಣ್ಡ’’ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಾರಿಪುತ್ತಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ವಿವೇಕಜಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ, ಪೀತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಚತುತ್ಥಕಂ।
ಆಕಾಸಞ್ಚೇವ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಆಕಿಞ್ಚಂ ನೇವಸಞ್ಞಿನಾ।
ನಿರೋಧೋ ನವಮೋ ವುತ್ತೋ, ದಸಮಂ ಸೂಚಿಮುಖೀ ಚಾತಿ॥

೮. ನಾಗಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಸುದ್ಧಿಕಸುತ್ತಂ

೩೪೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಗಯೋನಿಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಅಣ್ಡಜಾ ನಾಗಾ, ಜಲಾಬುಜಾ ನಾಗಾ, ಸಂಸೇದಜಾ ನಾಗಾ, ಓಪಪಾತಿಕಾ ನಾಗಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ನಾಗಯೋನಿಯೋ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಣೀತತರಸುತ್ತಂ

೩೪೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಗಯೋನಿಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಅಣ್ಡಜಾ ನಾಗಾ, ಜಲಾಬುಜಾ ನಾಗಾ, ಸಂಸೇದಜಾ ನಾಗಾ, ಓಪಪಾತಿಕಾ ನಾಗಾ। ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಣ್ಡಜೇಹಿ ನಾಗೇಹಿ ಜಲಾಬುಜಾ ಚ ಸಂಸೇದಜಾ ಚ ಓಪಪಾತಿಕಾ ಚ ನಾಗಾ ಪಣೀತತರಾ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಣ್ಡಜೇಹಿ ಚ ಜಲಾಬುಜೇಹಿ ಚ ನಾಗೇಹಿ ಸಂಸೇದಜಾ ಚ ಓಪಪಾತಿಕಾ ಚ ನಾಗಾ ಪಣೀತತರಾ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಣ್ಡಜೇಹಿ ಚ ಜಲಾಬುಜೇಹಿ ಚ ಸಂಸೇದಜೇಹಿ ಚ ನಾಗೇಹಿ ಓಪಪಾತಿಕಾ ನಾಗಾ ಪಣೀತತರಾ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ನಾಗಯೋನಿಯೋ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಉಪೋಸಥಸುತ್ತಂ

೩೪೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಅಣ್ಡಜಾ ನಾಗಾ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸನ್ತಿ ವೋಸ್ಸಟ್ಠಕಾಯಾ ಚ ಭವನ್ತೀ"ತಿ?

"ಇಧ , ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಮಯಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಕಾಯೇನ ದ್ವಯಕಾರಿನೋ ಅಹುಮ್ಹ, ವಾಚಾಯ ದ್ವಯಕಾರಿನೋ, ಮನಸಾ ದ್ವಯಕಾರಿನೋ। ತೇ ಮಯಂ ಕಾಯೇನ ದ್ವಯಕಾರಿನೋ, ವಾಚಾಯ ದ್ವಯಕಾರಿನೋ, ಮನಸಾ ದ್ವಯಕಾರಿನೋ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಸಚಜ್ಜ ಮಯಂ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಾಮ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಾಮ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಾಮ, ಏವಂ ಮಯಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಮ। ಹನ್ದ, ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರಾಮ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರಾಮ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರಾಮಾ'ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಅಣ್ಡಜಾ ನಾಗಾ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸನ್ತಿ ವೋಸ್ಸಟ್ಠಕಾಯಾ ಚ ಭವನ್ತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುತಿಯಉಪೋಸಥಸುತ್ತಂ

೩೪೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ...ಪೇ॰... ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಜಲಾಬುಜಾ ನಾಗಾ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸನ್ತಿ ವೋಸ್ಸಟ್ಠಕಾಯಾ ಚ ಭವನ್ತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಜಲಾಬುಜಾ ನಾಗಾ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸನ್ತಿ ವೋಸ್ಸಟ್ಠಕಾಯಾ ಚ ಭವನ್ತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ತತಿಯಉಪೋಸಥಸುತ್ತಂ

೩೪೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸಂಸೇದಜಾ ನಾಗಾ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸನ್ತಿ ವೋಸ್ಸಟ್ಠಕಾಯಾ ಚ ಭವನ್ತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸಂಸೇದಜಾ ನಾಗಾ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸನ್ತಿ ವೋಸ್ಸಟ್ಠಕಾಯಾ ಚ ಭವನ್ತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಚತುತ್ಥಉಪೋಸಥಸುತ್ತಂ

೩೪೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಓಪಪಾತಿಕಾ ನಾಗಾ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸನ್ತಿ ವೋಸ್ಸಟ್ಠಕಾಯಾ ಚ ಭವನ್ತೀ"ತಿ?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಮಯಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಕಾಯೇನ ದ್ವಯಕಾರಿನೋ ಅಹುಮ್ಹ, ವಾಚಾಯ ದ್ವಯಕಾರಿನೋ, ಮನಸಾ ದ್ವಯಕಾರಿನೋ। ತೇ ಮಯಂ ಕಾಯೇನ ದ್ವಯಕಾರಿನೋ, ವಾಚಾಯ ದ್ವಯಕಾರಿನೋ, ಮನಸಾ ದ್ವಯಕಾರಿನೋ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಸಚಜ್ಜ ಮಯಂ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಾಮ , ವಾಚಾಯ... ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯಾಮ, ಏವಂ ಮಯಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಮ। ಹನ್ದ, ಮಯಂ ಏತರಹಿ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರಾಮ, ವಾಚಾಯ... ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರಾಮಾ'ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಓಪಪಾತಿಕಾ ನಾಗಾ ಉಪೋಸಥಂ ಉಪವಸನ್ತಿ ವೋಸ್ಸಟ್ಠಕಾಯಾ ಚ ಭವನ್ತೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸುತಸುತ್ತಂ

೩೪೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ ?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ದ್ವಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ವಾಚಾಯ ದ್ವಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಮನಸಾ ದ್ವಯಕಾರೀ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ಅಣ್ಡಜಾ ನಾಗಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಸುತಸುತ್ತಂ

೩೪೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಜಲಾಬುಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ?...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಜಲಾಬುಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ತತಿಯಸುತಸುತ್ತಂ

೩೫೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸಂಸೇದಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’’ತಿ?…ಪೇ॰… ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸಂಸೇದಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಚತುತ್ಥಸುತಸುತ್ತಂ

೩೫೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’’ತಿ?

‘‘ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ದ್ವಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ವಾಚಾಯ ದ್ವಯಕಾರೀ, ಮನಸಾ ದ್ವಯಕಾರೀ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ – ‘ಓಪಪಾತಿಕಾ ನಾಗಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’’ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧-೨೦. ಅಣ್ಡಜದಾನೂಪಕಾರಸುತ್ತದಸಕಂ

೩೫೨-೩೬೧. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’’ತಿ?

‘‘ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ದ್ವಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ವಾಚಾಯ ದ್ವಯಕಾರೀ, ಮನಸಾ ದ್ವಯಕಾರೀ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಣ್ಡಜಾ ನಾಗಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಅನ್ನಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು…ಪೇ॰… ಉಪಪಜ್ಜತೀತಿ…ಪೇ॰… ಸೋ ಪಾನಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ವತ್ಥಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ಯಾನಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ಮಾಲಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ಗನ್ಧಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ವಿಲೇಪನಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ಆವಸಥಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ಪದೀಪೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’’ತಿ। ವೀಸತಿಮಂ।

೨೧-೫೦. ಜಲಾಬುಜಾದಿದಾನೂಪಕಾರಸುತ್ತತ್ತಿಂಸಕಂ

೩೬೨-೩೯೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಜಲಾಬುಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ…ಪೇ॰… ಸಂಸೇದಜಾನಂ ನಾಗಾನಂ…ಪೇ॰… ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’’ತಿ?

“ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ದ್ವಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ವಾಚಾಯ ದ್ವಯಕಾರೀ, ಮನಸಾ ದ್ವಯಕಾರೀ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ‘ಓಪಪಾತಿಕಾ ನಾಗಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಅನ್ನಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ಪಾನಂ ದೇತಿ… ಪೇ॰… ಪದೀಪೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ನಾಗಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ।

(ಇಮಿನಾ ಪೇಯ್ಯಾಲೇನ ದಸ ದಸ ಸುತ್ತನ್ತಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಚತೂಸು ಯೋನೀಸು ಚತ್ತಾಲೀಸಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಪುರಿಮೇಹಿ ಪನ ದಸಹಿ ಸುತ್ತನ್ತೇಹಿ ಸಹ ಹೋನ್ತಿ ಪಣ್ಣಾಸಸುತ್ತನ್ತಾತಿ।)

ನಾಗಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸುದ್ಧಿಕಂ ಪಣೀತತರಂ, ಚತುರೋ ಚ ಉಪೋಸಥಾ।
ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಚತುರೋ ಚ, ದಾನೂಪಕಾರಾ ಚ ತಾಲೀಸಂ।
ಪಣ್ಣಾಸ ಪಿಣ್ಡತೋ ಸುತ್ತಾ, ನಾಗಮ್ಹಿ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತಾತಿ॥

೯. ಸುಪಣ್ಣಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಸುದ್ಧಿಕಸುತ್ತಂ

೩೯೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಪಣ್ಣಯೋನಿಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಅಣ್ಡಜಾ ಸುಪಣ್ಣಾ, ಜಲಾಬುಜಾ ಸುಪಣ್ಣಾ, ಸಂಸೇದಜಾ ಸುಪಣ್ಣಾ, ಓಪಪಾತಿಕಾ ಸುಪಣ್ಣಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಸುಪಣ್ಣಯೋನಿಯೋ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಹರನ್ತಿಸುತ್ತಂ

೩೯೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಚತಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಪಣ್ಣಯೋನಿಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಅಣ್ಡಜಾ...ಪೇ॰... ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಸುಪಣ್ಣಯೋನಿಯೋ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಣ್ಡಜಾ ಸುಪಣ್ಣಾ ಅಣ್ಡಜೇವ ನಾಗೇ ಹರನ್ತಿ, ನ ಜಲಾಬುಜೇ, ನ ಸಂಸೇದಜೇ, ನ ಓಪಪಾತಿಕೇ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಲಾಬುಜಾ ಸುಪಣ್ಣಾ ಅಣ್ಡಜೇ ಚ ಜಲಾಬುಜೇ ಚ ನಾಗೇ ಹರನ್ತಿ, ನ ಸಂಸೇದಜೇ, ನ ಓಪಪಾತಿಕೇ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಸೇದಜಾ ಸುಪಣ್ಣಾ ಅಣ್ಡಜೇ ಚ ಜಲಾಬುಜೇ ಚ ಸಂಸೇದಜೇ ಚ ನಾಗೇ ಹರನ್ತಿ, ನ ಓಪಪಾತಿಕೇ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓಪಪಾತಿಕಾ ಸುಪಣ್ಣಾ ಅಣ್ಡಜೇ ಚ ಜಲಾಬುಜೇ ಚ ಸಂಸೇದಜೇ ಚ ಓಪಪಾತಿಕೇ ಚ ನಾಗೇ ಹರನ್ತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತಸ್ಸೋ ಸುಪಣ್ಣಯೋನಿಯೋ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ದ್ವಯಕಾರೀಸುತ್ತಂ

೩೯೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ದ್ವಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ವಾಚಾಯ ದ್ವಯಕಾರೀ, ಮನಸಾ ದ್ವಯಕಾರೀ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಣ್ಡಜಾ ಸುಪಣ್ಣಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ , ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪-೬. ದುತಿಯಾದಿದ್ವಯಕಾರೀಸುತ್ತತ್ತಿಕಂ

೩೯೫-೩೯೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಜಲಾಬುಜಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ...ಪೇ॰... ಸಂಸೇದಜಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ...ಪೇ॰... ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ದ್ವಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ವಾಚಾಯ ದ್ವಯಕಾರೀ, ಮನಸಾ ದ್ವಯಕಾರೀ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ‘ಓಪಪಾತಿಕಾ ಸುಪಣ್ಣಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭-೧೬. ಅಣ್ಡಜದಾನೂಪಕಾರಸುತ್ತದಸಕಂ

೩೯೮-೪೦೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ದ್ವಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ವಾಚಾಯ ದ್ವಯಕಾರೀ, ಮನಸಾ ದ್ವಯಕಾರೀ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಣ್ಡಜಾ ಸುಪಣ್ಣಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಅನ್ನಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ಪಾನಂ ದೇತಿ… ವತ್ಥಂ ದೇತಿ… ಯಾನಂ ದೇತಿ… ಮಾಲಂ ದೇತಿ… ಗನ್ಧಂ ದೇತಿ… ವಿಲೇಪನಂ ದೇತಿ… ಸೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ… ಆವಸಥಂ ದೇತಿ… ಪದೀಪೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಣ್ಡಜಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ಸೋಳಸಮಂ।

೧೭-೪೬. ಜಲಾಬುಜಾದಿದಾನೂಪಕಾರಸುತ್ತತಿಂಸಕಂ

೪೦೮-೪೩೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಜಲಾಬುಜಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ…ಪೇ॰… ಸಂಸೇದಜಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ…ಪೇ॰… ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ದ್ವಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ವಾಚಾಯ ದ್ವಯಕಾರೀ, ಮನಸಾ ದ್ವಯಕಾರೀ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ – ‘ಓಪಪಾತಿಕಾ ಸುಪಣ್ಣಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಅನ್ನಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ಪಾನಂ ದೇತಿ…ಪೇ॰… ಪದೀಪೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಓಪಪಾತಿಕಾನಂ ಸುಪಣ್ಣಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ಛಚತ್ತಾಲೀಸಮಂ।

(ಏವಂ ಪಿಣ್ಡಕೇನ ಛಚತ್ತಾಲೀಸಂ ಸುತ್ತನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ।)

ಸುಪಣ್ಣಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸುದ್ಧಿಕಂ ಹರನ್ತಿ ಚೇವ, ದ್ವಯಕಾರೀ ಚ ಚತುರೋ।
ದಾನೂಪಕಾರಾ ತಾಲೀಸಂ, ಸುಪಣ್ಣೇ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತಾತಿ॥

೧೦. ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಸುದ್ಧಿಕಸುತ್ತಂ

೪೩೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ …ಪೇ॰… ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಿಕೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಿಕಾ ದೇವಾ? ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೂಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫೇಗ್ಗುಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಚಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಪಟಿಕಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪತ್ತಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಪ್ಫಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಸಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗನ್ಧಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಿಕಾ ದೇವಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸುಚರಿತಸುತ್ತಂ

೪೩೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ – ‘ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಿಕಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು , ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಮೂಲಗನ್ಧದಾತಾಸುತ್ತಂ

೪೪೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮೂಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ ? “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ – ‘ಮೂಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮೂಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಮೂಲಗನ್ಧಾನಂ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮೂಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು…ಪೇ॰… ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮೂಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪-೧೨. ಸಾರಗನ್ಧಾದಿದಾತಾಸುತ್ತನವಕಂ

೪೪೧-೪೪೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸಾರಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ… ಪೇ॰… ಫೇಗ್ಗುಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ… ತಚಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ… ಪಪಟಿಕಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ…

ಪತ್ತಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಪುಪ್ಫಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಫಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ರಸಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಗನ್ಧಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ''ತಿ? ''ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ಸಾರಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸಾರಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ...ಪೇ॰... ಫೇಗ್ಗುಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ತಚಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಪಪಟಿಕಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಪತ್ತಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಪುಪ್ಫಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಫಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ರಸಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಗನ್ಧಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಸಾರಗನ್ಧಾನಂ...ಪೇ॰... ಸೋ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಫೇಗ್ಗುಗನ್ಧಾನಂ... ಸೋ ದಾತಾ ಹೋತಿ ತಚಗನ್ಧಾನಂ... ಸೋ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಪಪಟಿಕಗನ್ಧಾನಂ... ಸೋ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಪತ್ತಗನ್ಧಾನಂ... ಸೋ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧಾನಂ... ಸೋ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಫಲಗನ್ಧಾನಂ... ಸೋ ದಾತಾ ಹೋತಿ ರಸಗನ್ಧಾನಂ... ಸೋ ದಾತಾ ಹೋತಿ ಗನ್ಧಗನ್ಧಾನಂ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಗನ್ಧಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಗನ್ಧಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ''ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩-೨೨. ಮೂಲಗನ್ಧದಾನೂಪಕಾರಸುತ್ತದಸಕಂ

೪೫೦-೪೫೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ''ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮೂಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ''ತಿ? ''ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ಮೂಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮೂಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಅನ್ನಂ ದೇತಿ...ಪೇ॰... ಪಾನಂ ದೇತಿ... ವತ್ಥಂ ದೇತಿ... ಯಾನಂ ದೇತಿ... ಮಾಲಂ ದೇತಿ... ಗನ್ಧಂ ದೇತಿ... ವಿಲೇಪನಂ ದೇತಿ... ಸೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ... ಆವಸಥಂ ದೇತಿ... ಪದೀಪೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮೂಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮೂಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ''ತಿ। ಬಾವೀಸತಿಮಂ।

೨೩-೧೧೨. ಸಾರಗನ್ಧಾದಿದಾನೂಪಕಾರಸುತ್ತನವುತಿಕಂ

೪೬೦-೫೪೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ''ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸಾರಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಪೇ॰... ಫೇಗ್ಗುಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ತಚಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ... ಪಪಟಿಕಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಪತ್ತಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಪುಪ್ಫಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಫಲಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ರಸಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಗನ್ಧಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ''ತಿ? ''ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ಗನ್ಧಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಗನ್ಧಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಅನ್ನಂ ದೇತಿ...ಪೇ॰... ಪಾನಂ ದೇತಿ... ವತ್ಥಂ ದೇತಿ... ಯಾನಂ

ದೇತಿ... ಮಾಲಂ ದೇತಿ... ಗನ್ಧಂ ದೇತಿ... ವಿಲೇಪನಂ ದೇತಿ... ಸೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ... ಆವಸಥಂ ದೇತಿ... ಪದೀಪೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಗನ್ಧಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಗನ್ಧಗನ್ಧೇ ಅಧಿವತ್ಥಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಸತಿಮಂ।

(ಏವಂ ಪಿಣ್ಡಕೇನ ಏಕಸತಞ್ಚ ದ್ವಾದಸ ಚ ಸುತ್ತನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ।)

ಗನ್ಧಬ್ಬಕಾಯಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸುದ್ಧಿಕಞ್ಚ ಸುಚರಿತಂ, ದಾತಾ ಹಿ ಅಪರೇ ದಸ।
ದಾನೂಪಕಾರಾ ಸತಧಾ, ಗನ್ಧಬ್ಬೇ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತಾತಿ॥

೧೧. ವಲಾಹಕಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಸುದ್ಧಿಕಸುತ್ತಂ

೫೫೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ವಲಾಹಕಕಾಯಿಕೇ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ। ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಲಾಹಕಕಾಯಿಕಾ ದೇವಾ? ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀತವಲಾಹಕಾ ದೇವಾ; ಸನ್ತಿ ಉಣ್ಹವಲಾಹಕಾ ದೇವಾ; ಸನ್ತಿ ಅಬ್ಭವಲಾಹಕಾ ದೇವಾ; ಸನ್ತಿ ವಾತವಲಾಹಕಾ ದೇವಾ; ಸನ್ತಿ ವಸ್ಸವಲಾಹಕಾ ದೇವಾ - ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ವಲಾಹಕಕಾಯಿಕಾ ದೇವಾ’”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸುಚರಿತಸುತ್ತಂ

೫೫೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ವಲಾಹಕಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ‘ವಲಾಹಕಕಾಯಿಕಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ವಲಾಹಕಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ವಲಾಹಕಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ವಲಾಹಕಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩-೧೨. ಸೀತವಲಾಹಕದಾನೂಪಕಾರಸುತ್ತದಸಕಂ

೫೫೨-೫೬೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸೀತವಲಾಹಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ? “ಇಧ ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ‘ಸೀತವಲಾಹಕಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸೀತವಲಾಹಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಅನ್ನಂ ದೇತಿ... ಪೇ॰... ಪದೀಪೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸೀತವಲಾಹಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸೀತವಲಾಹಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩-೫೨. ಉಣ್ಹವಲಾಹಕದಾನೂಪಕಾರಸುತ್ತಚಾಲೀಸಕಂ

೫೬೨-೬೦೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಉಣ್ಹವಲಾಹಕಾನಂ ದೇವಾನಂ...ಪೇ॰... ಅಬ್ಭವಲಾಹಕಾನಂ ದೇವಾನಂ...ಪೇ॰... ವಾತವಲಾಹಕಾನಂ ದೇವಾನಂ...ಪೇ॰... ವಸ್ಸವಲಾಹಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ತಸ್ಸ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ‘ವಸ್ಸವಲಾಹಕಾ ದೇವಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಸುಖಬಹುಲಾ’ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ವಸ್ಸವಲಾಹಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಅನ್ನಂ ದೇತಿ...

ಪೇ॰… ಪದೀಪೇಯ್ಯಂ ದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ವಸ್ಸವಲಾಹಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ವಸ್ಸವಲಾಹಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ದ್ವೇಪಣ್ಣಾಸಮಂ।

೫೩. ಸೀತವಲಾಹಕಸುತ್ತಂ

೬೦೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇಕದಾ ಸೀತಂ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಸೀತವಲಾಹಕಾ ನಾಮ ದೇವಾ। ತೇಸಂ ಯದಾ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಕಾಯ ರತಿಯಾ ವಸೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ [ರಮೇಯ್ಯಾಮಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ], ತೇಸಂ ತಂ ಚೇತೋಪಣಿಧಿಮನ್ವಾಯ ಸೀತಂ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇಕದಾ ಸೀತಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ತೇಪಣ್ಣಾಸಮಂ।

೫೪. ಉಣ್ಹವಲಾಹಕಸುತ್ತಂ

೬೦೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇಕದಾ ಉಣ್ಹಂ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಉಣ್ಹವಲಾಹಕಾ ನಾಮ ದೇವಾ। ತೇಸಂ ಯದಾ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಕಾಯ ರತಿಯಾ ವಸೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ, ತೇಸಂ ತಂ ಚೇತೋಪಣಿಧಿಮನ್ವಾಯ ಉಣ್ಹಂ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇಕದಾ ಉಣ್ಹಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ಚತುಪಣ್ಣಾಸಮಂ।

೫೫. ಅಬ್ಭವಲಾಹಕಸುತ್ತಂ

೬೦೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇಕದಾ ಅಬ್ಭಂ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಬ್ಭವಲಾಹಕಾ ನಾಮ ದೇವಾ। ತೇಸಂ ಯದಾ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಕಾಯ ರತಿಯಾ ವಸೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ, ತೇಸಂ ತಂ ಚೇತೋಪಣಿಧಿಮನ್ವಾಯ ಅಬ್ಭಂ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇಕದಾ ಅಬ್ಭಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಪಣ್ಣಾಸಮಂ।

೫೬. ವಾತವಲಾಹಕಸುತ್ತಂ

೬೦೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇಕದಾ ವಾತೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ವಾತವಲಾಹಕಾ ನಾಮ ದೇವಾ। ತೇಸಂ ಯದಾ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಕಾಯ ರತಿಯಾ ವಸೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ, ತೇಸಂ ತಂ ಚೇತೋಪಣಿಧಿಮನ್ವಾಯ ವಾತೋ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇಕದಾ ವಾತೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಛಪ್ಪಣ್ಣಾಸಮಂ।

೫೭. ವಸ್ಸವಲಾಹಕಸುತ್ತಂ

೬೦೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇಕದಾ ದೇವೋ ವಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖು, ವಸ್ಸವಲಾಹಕಾ ನಾಮ ದೇವಾ। ತೇಸಂ ಯದಾ ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಕಾಯ ರತಿಯಾ ವಸೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ, ತೇಸಂ ತಂ ಚೇತೋಪಣಿಧಿಮನ್ವಾಯ ದೇವೋ ವಸ್ಸತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನೇಕದಾ ದೇವೋ ವಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಪಣ್ಣಾಸಮಂ।

ಸತ್ತಪಞ್ಞಾಸಸುತ್ತನ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ವಲಾಹಕಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸುದ್ಧಿಕಂ ಸುಚರಿತಞ್ಚ ದಾನೂಪಕಾರಪಞ್ಞಾಸಂ।
ಸೀತಂ ಉಣ್ಹಞ್ಚ ಅಬ್ಭಞ್ಚ ವಾತವಸ್ಸವಲಾಹಕಾತಿ॥

೧೨. ವಚ್ಛಗೋತ್ತಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ರೂಪಅಞ್ಞಾಣಸುತ್ತಂ

೬೦೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಾನಿಮಾನಿ [ಯೇನಿಮಾನಿ (?)] ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ"ತಿ? "ರೂಪೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಞ್ಞಾಣಾ, ರೂಪಸಮುದಯೇ ಅಞ್ಞಾಣಾ, ರೂಪನಿರೋಧೇ ಅಞ್ಞಾಣಾ, ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಞ್ಞಾಣಾ; ಏವಮಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಾನಿಮಾನಿ [ಯೇನ (ಸೀ॰), ಯೇನಿಮಾನಿ (?)] ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ವೇದನಾಅಞ್ಞಾಣಸುತ್ತಂ

೬೦೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಾನಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ"ತಿ? "ವೇದನಾಯ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಞ್ಞಾಣಾ, ವೇದನಾಸಮುದಯೇ ಅಞ್ಞಾಣಾ, ವೇದನಾನಿರೋಧೇ ಅಞ್ಞಾಣಾ, ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಞ್ಞಾಣಾ; ಏವಮಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಾನಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಞ್ಞಾಅಞ್ಞಾಣಸುತ್ತಂ

೬೦೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಾನಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ"ತಿ? "ಸಞ್ಞಾಯ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಞ್ಞಾಣಾ, ಸಞ್ಞಾಸಮುದಯೇ ಅಞ್ಞಾಣಾ, ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧೇ ಅಞ್ಞಾಣಾ, ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಞ್ಞಾಣಾ; ಏವಮಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ,

ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಾನಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಙ್ಖಾರಅಞ್ಞಾಣಸುತ್ತಂ

೭೧೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಾನಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ”ತಿ? “ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಞ್ಞಾಣಾ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯೇ ಅಞ್ಞಾಣಾ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೇ ಅಞ್ಞಾಣಾ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಞ್ಞಾಣಾ; ಏವಮಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಾನಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ವಿಞ್ಞಾಣಅಞ್ಞಾಣಸುತ್ತಂ

೭೧೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಾನಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ …ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ”ತಿ? “ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಞ್ಞಾಣಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯೇ ಅಞ್ಞಾಣಾ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೇ ಅಞ್ಞಾಣಾ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಞ್ಞಾಣಾ; ಏವಮಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಾನಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬-೧೦. ರೂಪಅದಸ್ಸನಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೭೧೨-೭೧೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಾನಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ”ತಿ? ರೂಪೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅದಸ್ಸನಾ…ಪೇ॰… ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅದಸ್ಸನಾ…ಪೇ॰… ವೇದನಾಯ … ಸಞ್ಞಾಯ … ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅದಸ್ಸನಾ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅದಸ್ಸನಾ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅದಸ್ಸನಾ…ಪೇ॰…। ದಸಮಂ।

೧೧-೧೫. ರೂಪಅನಭಿಸಮಯಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೬೧೭-೬೨೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ರೂಪೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅನಭಿಸಮಯಾ…ಪೇ॰… ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅನಭಿಸಮಯಾ…ಪೇ॰…।

ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ವೇದನಾಯ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅನಭಿಸಮಯಾ…ಪೇ॰…।

ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಸಞ್ಞಾಯ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅನಭಿಸಮಯಾ…ಪೇ॰…।

ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅನಭಿಸಮಯಾ…ಪೇ॰…।

ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅನಭಿಸಮಯಾ…ಪೇ॰…। ಪನ್ನರಸಮಂ।

೧೬-೨೦. ರೂಪಅನನುಬೋಧಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೬೨೨-೬೨೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ…ಪೇ॰… ರೂಪೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅನನುಬೋಧಾ…ಪೇ॰… ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅನನುಬೋಧಾ…ಪೇ॰…।

ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ವೇದನಾಯ ಖೋ, ವಚ್ಛ…ಪೇ॰…।

ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಸಞ್ಞಾಯ ಖೋ, ವಚ್ಛ…ಪೇ॰…।

ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಖೋ, ವಚ್ಛ…ಪೇ॰…।

ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ ಅನನುಬೋಧಾ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅನನುಬೋಧಾ। ವೀಸತಿಮಂ।

೨೧-೨೫. ರೂಪಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೬೨೭-೬೩೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ…ಪೇ॰… । ರೂಪೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚವೀಸತಿಮಂ।

೨೬-೩೦. ರೂಪಅಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೬೩೨-೬೩೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ರೂಪೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾ…ಪೇ॰…। ತಿಂಸತಿಮಂ।

೩೧-೩೫. ರೂಪಅನುಪಲಕ್ಖಣಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೬೩೭-೬೪೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ರೂಪೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅನುಪಲಕ್ಖಣಾ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅನುಪಲಕ್ಖಣಾ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚತಿಂಸತಿಮಂ।

೩೬-೪೦. ರೂಪಅಪ್ಪಚ್ಚುಪಲಕ್ಖಣಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೬೪೨-೬೪೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ರೂಪೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಪ್ಪಚ್ಚುಪಲಕ್ಖಣಾ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಪ್ಪಚ್ಚುಪಲಕ್ಖಣಾ…ಪೇ॰…। ಚತ್ತಾಲೀಸಮಂ।

೪೧-೪೫. ರೂಪಅಸಮಪೇಕ್ಖಣಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೬೪೭-೬೫೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ರೂಪೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಸಮಪೇಕ್ಖಣಾ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಸಮಪೇಕ್ಖಣಾ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸಮಂ।

೪೬-೫೦. ರೂಪಅಪ್ಪಚ್ಚುಪೇಕ್ಖಣಾದಿಸುತ್ತಪಞ್ಚಕಂ

೬೫೨-೬೫೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ರೂಪೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಪ್ಪಚ್ಚುಪೇಕ್ಖಣಾ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಪ್ಪಚ್ಚುಪೇಕ್ಖಣಾ…ಪೇ॰…। ಪಞ್ಞಾಸಮಂ।

೫೧-೫೪. ರೂಪಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾದಿಸುತ್ತಚತುಕ್ಕಂ

೬೫೭-೬೬೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಅಥ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಚ್ಛಗೋತ್ತೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಾನಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ"ತಿ? ರೂಪೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ, ರೂಪಸಮುದಯೇ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ , ರೂಪನಿರೋಧೇ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ, ರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ…ಪೇ॰…।

ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ವೇದನಾಯ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ…ಪೇ॰…।

ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ಸಞ್ಞಾಯ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ…ಪೇ॰…।

ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ…ಪೇ॰…। ಚತುಪಞ್ಞಾಸಮಂ।

೫೫. ವಿಞ್ಞಾಣಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೬೬೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯೇ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೇ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮಾ; ಏವಮಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ವಚ್ಛ, ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ , ಯಾನಿಮಾನಿ ಅನೇಕವಿಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ - ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನ್ತವಾ

ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋತಿ ವಾ, ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ವಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸಮಂ।

ವಚ್ಛಗೋತ್ತಸಂಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅಞ್ಞಾಣಾ ಅದಸ್ಸನಾ ಚೇವ, ಅನಭಿಸಮಯಾ ಅನನುಬೋಧಾ।
ಅಪ್ಪಟಿವೇಧಾ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾ, ಅನುಪಲಕ್ಖಣೇನ ಅಪ್ಪಚ್ಚುಪಲಕ್ಖಣಾ।
ಅಸಮಪೇಕ್ಖಣಾ ಅಪ್ಪಚ್ಚುಪೇಕ್ಖಣಾ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಮ್ಮನ್ತಿ॥

೧೩. ಝಾನಸಂಯುತ್ತಂ

೧. ಸಮಾಧಿಮೂಲಕಸಮಾಪತ್ತಿಸುತ್ತಂ

೯೯೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ [ಪಾಮೋಕ್ಖೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಏವಮುಪರಿಪಿ] ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ, ಖೀರಮ್ಹಾ ದಧಿ, ದಧಿಮ್ಹಾ ನವನೀತಂ, ನವನೀತಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿ, ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ ತತ್ರ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಸಮಾಧಿಮೂಲಕಠಿತಿಸುತ್ತಂ

೯೯೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ , ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ, ಖೀರಮ್ಹಾ ದಧಿ, ದಧಿಮ್ಹಾ ನವನೀತಂ, ನವನೀತಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿ, ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ ತತ್ರ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಮಾಧಿಮೂಲಕವುಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೯೯೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ

ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ...ಪೇ॰... ಪವರೋ ಚಾ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಮಾಧಿಮೂಲಕಕಲ್ಲಿತಸುತ್ತಂ

೬೬೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ...ಪೇ॰... ಪವರೋ ಚಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಮಾಧಿಮೂಲಕಆರಮ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೬೬೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ...ಪೇ॰... ಪವರೋ ಚಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಮಾಧಿಮೂಲಕಗೋಚರಸುತ್ತಂ

೬೬೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ...ಪೇ॰... ಪವರೋ ಚಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಮಾಧಿಮೂಲಕಅಭಿನೀಹಾರಸುತ್ತಂ

೨೭೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ । ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ...ಪೇ॰... ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಮಾಧಿಮೂಲಕಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀಸುತ್ತಂ

೨೭೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ...ಪೇ॰... ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸಮಾಧಿಮೂಲಕಸಾತಚ್ಚಕಾರೀಸುತ್ತಂ

೨೮೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ...ಪೇ॰... ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸಮಾಧಿಮೂಲಕಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀಸುತ್ತಂ

೨೮೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ

ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ…ಪೇ॰… ಪವರೋ ಚಾ"ತಿ। ದಸಮಂ। (ಸಮಾಧಿಮೂಲಕಂ।)

೧೧. ಸಮಾಪತ್ತಿಮೂಲಕಠಿತಿಸುತ್ತಂ

೬೭೨. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ…ಪೇ॰… ಪವರೋ ಚಾ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಸಮಾಪತ್ತಿಮೂಲಕವುಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೬೭೩. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ …ಪೇ॰… ಪವರೋ ಚಾ"ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

೧೩. ಸಮಾಪತ್ತಿಮೂಲಕಕಲ್ಲಿತಸುತ್ತಂ

೬೭೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ…ಪೇ॰… ಪವರೋ ಚಾ"ತಿ। ತೇರಸಮಂ।

೧೪. ಸಮಾಪತ್ತಿಮೂಲಕಆರಮ್ಮಣಸುತ್ತಂ

೬೭೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ

ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ…ಪೇ॰… ಪವರೋ ಚಾ''ತಿ। ಚುದ್ದಸಮಂ।

೧೫. ಸಮಾಪತ್ತಿಮೂಲಕಗೋಚರಸುತ್ತಂ

೬೭೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ''ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ…ಪೇ॰… ಪವರೋ ಚಾ''ತಿ। ಪನ್ನರಸಮಂ।

೧೬. ಸಮಾಪತ್ತಿಮೂಲಕಅಭಿನೀಹಾರಸುತ್ತಂ

೬೭೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ''ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ…ಪೇ॰… ಪವರೋ ಚಾ''ತಿ। ಸೋಳಸಮಂ।

೧೭. ಸಮಾಪತ್ತಿಮೂಲಕಸಕ್ಕಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೬೭೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। ''ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಚ। ತತ್ರ…ಪೇ॰… ಪವರೋ ಚಾ''ತಿ। ಸತ್ತರಸಮಂ।

೧೮. ಸಮಾಪತ್ತಿಮೂಲಕಸಾತಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೬೭೯. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । ''ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಚ। ತತ್ರ…ಪೇ॰… ಪವರೋ ಚಾ''ತಿ। ಅಟ್ಠಾರಸಮಂ।

೧೯. ಸಮಾಪತ್ತಿಮೂಲಕಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀಸುತ್ತಂ

೭೮೦. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ । “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ, ಖೀರಮ್ಹಾ ದಧಿ, ದಧಿಮ್ಹಾ ನವನೀತಂ, ನವನೀತಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿ, ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ ತತ್ರ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ಏಕೂನವೀಸತಿಮಂ। (ಸಮಾಪತ್ತಿಮೂಲಕಂ।)

೧೦-೧೭. ಠಿತಿಮೂಲಕವುಟ್ಠಾನಸುತ್ತಾದಿಅಟ್ಠಕಂ

೭೮೧-೭೮೮. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ…ಪೇ॰… ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ವೀಸತಿಮಂ। (ಪುರಿಮಮೂಲಕಾನಿ ವಿಯ ಯಾವ ಸತ್ತವೀಸತಿಮಾ ಠಿತಿಮೂಲಕಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀಸುತ್ತಾ ಅಟ್ಠ ಸುತ್ತಾನಿ ಪೂರೇತಬ್ಬಾನಿ। ಠಿತಿಮೂಲಕಂ ।)

೧೮-೨೪. ವುಟ್ಠಾನಮೂಲಕಕಲ್ಲಿತಸುತ್ತಾದಿಸತ್ತಕಂ

೭೮೯-೭೯೫. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ… ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ… ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ… ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ…ಪೇ॰… ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ಅಟ್ಠವೀಸತಿಮಂ। (ಪುರಿಮಮೂಲಕಾನಿ ವಿಯ ಯಾವ ಚತುತ್ತಿಂಸತಿಮಾ ವುಟ್ಠಾನಮೂಲಕಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀಸುತ್ತಾ ಸತ್ತ ಸುತ್ತಾನಿ ಪೂರೇತಬ್ಬಾನಿ। ವುಟ್ಠಾನಮೂಲಕಂ।)

೨೫-೩೦. ಕಲ್ಲಿತಮೂಲಕಆರಮ್ಮಣಸುತ್ತಾದಿಛಕ್ಕಂ

೭೯೬-೮೦೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ … “ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ… ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ… ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ… ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ…ಪೇ॰… ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚತಿಂಸತಿಮಂ। (ಪುರಿಮಮೂಲಕಾನಿ ವಿಯ ಯಾವ ಚತ್ತಾಲೀಸಮಾ ಕಲ್ಲಿತಮೂಲಕಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀಸುತ್ತಾ ಛ ಸುತ್ತಾನಿ ಪೂರೇತಬ್ಬಾನಿ। ಕಲ್ಲಿತಮೂಲಕಂ।)

೪೧-೪೫. ಆರಮ್ಮಣಮೂಲಕಗೋಚರಸುತ್ತಾದಿಪಞ್ಚಕಂ

೭೦೨-೭೦೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ … “ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ… ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ… ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ… ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ…ಪೇ॰… ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ಏಕಚತ್ತಾಲೀಸಮಂ। (ಪುರಿಮಮೂಲಕಾನಿ ವಿಯ ಯಾವ ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸಮಾ ಆರಮ್ಮಣಮೂಲಕಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀಸುತ್ತಾ ಪಞ್ಚ ಸುತ್ತಾನಿ ಪೂರೇತಬ್ಬಾನಿ। ಆರಮ್ಮಣಮೂಲಕಂ ।)

೪೬-೪೯. ಗೋಚರಮೂಲಕಅಭಿನೀಹಾರಸುತ್ತಾದಿಚತುಕ್ಕಂ

೭೦೭. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ… “ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ… ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ , ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ… ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ… ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಚ… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ, ಖೀರಮ್ಹಾ ದಧಿ, ದಧಿಮ್ಹಾ ನವನೀತಂ, ನವನೀತಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿ, ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ ತತ್ರ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ…ಪೇ॰… ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ಛಚತ್ತಾಲೀಸಮಂ।

೭೦೮. ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ…ಪೇ॰…। ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ। ಸತ್ತಚತ್ತಾಲೀಸಮಂ।

೭೦೯. ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ…ಪೇ॰…। ಅಟ್ಠಚತ್ತಾಲೀಸಮಂ।

೭೧೦. ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ…ಪೇ॰…। ಏಕೂನಪಞ್ಞಾಸಮಂ। (ಗೋಚರಮೂಲಕಂ।)

೫೦-೫೨. ಅಭಿನೀಹಾರಮೂಲಕಸಕ್ಕಚ್ಚಸುತ್ತಾದಿತಿಕಂ

೭೧೧. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ … “ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ… ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ… ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ… ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ…ಪೇ॰… ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ಪಞ್ಞಾಸಮಂ।

೭೧೨. ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ…ಪೇ॰…। ಏಕಪಞ್ಞಾಸಮಂ।

೭೧೩. ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ…ಪೇ॰…। ದ್ವೇಪಞ್ಞಾಸಮಂ। (ಅಭಿನೀಹಾರಮೂಲಕಂ।)

೫೩-೫೪. ಸಕ್ಕಚ್ಚಮೂಲಕಸಾತಚ್ಚಕಾರೀಸುತ್ತಾದಿದುಕಂ

೭೧೪. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ … “ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ… ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ … ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ… ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ…ಪೇ॰… ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ತೇಪಞ್ಞಾಸಮಂ।

೭೧೫. ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ…ಪೇ॰…। ಚತುಪಞ್ಞಾಸಮಂ।

೫೫. ಸಾತಚ್ಚಮೂಲಕಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀಸುತ್ತಂ

೭೧೬. ಸಾವತ್ಥಿನಿದಾನಂ। “ಚತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಝಾಯೀ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ನೇವ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ। ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಚ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಚ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಚ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗವಾ ಖೀರಂ, ಖೀರಮ್ಹಾ ದಧಿ, ದಧಿಮ್ಹಾ ನವನೀತಂ, ನವನೀತಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿ, ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡೋ ತತ್ರ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯ್ವಾಯಂ ಝಾಯೀ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಝಾಯೀನಂ ಅಗ್ಗೋ ಚ ಸೇಟ್ಠೋ ಚ ಮೋಕ್ಖೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ ಚ ಪವರೋ ಚಾ”ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸಮಂ। (ಯಥಾ ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ತಥಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾನಿ।)

ಝಾನಸಂಯುತ್ತಂ [ಸಮಾಧಿಸಂಯುತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಮಾಧಿ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಠಿತಿ ಚ, ವುಟ್ಠಾನಂ ಕಲ್ಲಿತಾರಮ್ಮಣೇನ ಚ।
ಗೋಚರಾ ಅಭಿನೀಹಾರೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚ, ಸಾತಚ್ಚ ಅಥೋಪಿ ಸಪ್ಪಾಯನ್ತಿ॥

ಖನ್ಧವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಖನ್ಧ ರಾಧಸಂಯುತ್ತಞ್ಚ, ದಿಟ್ಠಿಓಕ್ಕನ್ತ [ಓಕ್ಕನ್ತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಉಪ್ಪಾದಾ।
ಕಿಲೇಸ ಸಾರಿಪುತ್ತಾ ಚ, ನಾಗಾ ಸುಪಣ್ಣ ಗನ್ಧಬ್ಬಾ।
ವಲಾಹ ವಚ್ಛಝಾನನ್ತಿ , ಖನ್ಧವಗ್ಗಮ್ಹಿ ತೇರಸಾತಿ॥

ಖನ್ಧವಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಪಾಳಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ।